

1-1241-2
بُئینه بنت الحياء

بنی عذره-دن بر قادیندر، که حسن و جمالیله و شعر و ادبیله مشهوره اولوب، ینه او قبیله-دن جمیل نام شاعرك معشوقه-سی ایدی. بینلرنده واقع اولان ماجرالر و مشاعره-لری مشهوردر. شو ایکی بیت صاحبه ترجمه-نك جمیل حقدنه سویلمش اولدیغی اشخاردندر:

@@@

وان سلوی عن جمیل لساعة
من الدهر ما حانت ولاحان حینها
سواء علینا یا جمیل بن معمر
اذا مت بأساء الحیاة و لینها
\$

2-1241-2
بئینه بنت معتمد

اندلس ادیبه و شاعره-لرندن اولوب، اشبیلیه امیری معتمد بن عبادك قیزیدر. والده-سی رمیکیه حسن و جمالیله و شعر و ادبیله مشهوره اولدیغلا کبی، صاحبه ترجمه دخی كرك شعر و ادبه و كرك حسن و جمالده والده-سندن کری قالمازدی. معتمد مصیبت دیده اولدیغنده، بئینه پدینك دشمنلردی ید اسارتته دوشوب، جاریه کی صاتلمش؛ و کندیسنی صاتین آلان بر تاجر اوپه-لق صفتیله اوغله ویرمش ایسه ده، پئینه نسبتی اظهار ایدره-ك، آنجق نکاحله واره-بیله-جکنی بیان ایتمش؛ و بوکا پدر و والده-سنگ رضاسنی استحصال ایچون، منظوم بر مکتوب یازمشیدی، که باشلانغیجی شودر:

@@@

اسمع کلامی و استمع لمقالتی
فهی السلوک بدت من الاجیاد
لا تتکروا انی سبیت واننی
بنت لملك من بنی عباد الخ
\$

3-1241-2
بجاء

(وجمعی بجاة) نوبه-نك جهت شرقیه-سنده صعید مصر ایله حبش و نیل ایله بحر احمر آره-سنده %بلاد الجاء\$ یاخود %بجاوه\$ دینلن خطه-ده ساکن بر قوم اولوب، بر چوق قبائله منقسمدر، که بونلرك الك بیوکی (بشاره) قبیله-سی اولوب، بو اسم بعضاً بتون بجا قومنه دخی اطلاق اولنور. بونلرك عن اصل اقوام بربریه-دن اولدقلری ملحوظدر. رنگلری اسمر و صارییه مائل اولوب، قافقاس عرقنه منسوبدرلر. صاچلری اوزون و آز قیویرجق اولوب، دیشلری پك بیاضدر. قادینلری پك کوزل اولوب، ارککلری دخی کنج ایکن کوزل ایسه-لر ده، اختیارلقلرنده پك چرکین اولورلر. (بجاوی) دینلن کندیلرینه مخصوص بر لسانله متکلم اولوب، اکثری لسان عربیه دخی آشنادرلر. عربلرله پك چوق اختلاط ایتدکلرندن، اسکی سیماء اصلیلری بر درجه-یه قدر تغیر ایتمشدر. دریدن چادر آلتنده و بدویته پاشایوب، دوه، قویون، صیغیر و کچی کی حیوانلری چوقدر، و تمیشلری باشلیجه ات ایله سوتدن عبارتدر. کچیلری سوتلرینك کثرتیله و صیغیرلری بوینوزلرینك اوزونلغیله مشهوردر.

4-1241-2
بجاپور

هندستانك دكن خطه-سنده وقتيله بر دولت مستقلة بولنمش اولان همنامى بر ايبالتك مركزى بر شهر اولوب، بمبايك 370 كيلومتره جنوب غربيسنده واقعدر. وقتيله پك بيوك ومعمور بر شهر اولوب، بر مليوندن زياده اهالييسى وار ايكن، الحالة هذه خراب اولوب، ويرانه-لرله محاطدر. سلطان محمد شاه و ابراهيم شاهك جامعلريله مسجد جمعه اك كوزل و اك مصنع آثارننددر. ويرانه-لرينك كوزلكى حسبيله ((هندك تدمرى)) نامنه مستحق اولمشدر. شمديكى حالده آنجق 13245 اهالييسى واردر.

5-1241-2

بجاده، بن سائب بن عويمر

صحابه-دن و قریشدن اولوب، يمامه وقعه-سنده شهيد اولمشدر. برادرلرى جابر و عويمر بدر وقعه-سنده، كافر اولقلرى حالده، مقتول اولمشلردر. ديكر برادرى (عائذ) ايسه وقعه مذكوره-ده اسير طوتيلوب، روايته كوره، بعده اسلامه كلمش، و صحابه عددينه داخل اولمشدر.

6-1241-2

بجانه

اندلسده %بيره\$ خطه-سنده بر قصبه اولوب، مريه-دن 2 و غرناطه-دن 33 فرسخ مسافه-ده ايدى. اهل اسلام طرفندن تأسيس اولنه-رق، حكومت اسلاميه زماننده معمور اولوب، مشاهير ادبا و علمادن بر چوق ذواتك وطنى بولنمشدر. ياقوت حمويك روايته كوره، بعده خراب اولوب، اهالييسى مريه-يه هجرت ايتمشلردى. مياه معدنيه-سى و قاپليجه-لرى مشهور ايدى.

7-1241-2

بجاوه

نوبه-نك بر بيوك خطه-سى اولوب، صعيد مصر ايله حبش و نيل ايله بحر احمر آره-سنده واقعدر. بو خطه ذكرى كچن (بجاء) قومك و طنيدر. از منة قديمه-دن برى آلتون و سائر معدنلرينك كثر تيله مشهور اولوب، بو معدنلر و على الخصوص آلتون فراغنه زماننده چيقارلمقده بولنمش اولديغى كيبى، اوائل دور اسلامده دخى كثر تله اخراج اولنوردى. [زياده معلومات ايچون ((نوبه)) ماده-سنه مراجعت بيوريله.]

1-1242-2

بجايه

1#

جزايرك قسطنطينيه ايبالتنده، قسطنطينه-نك 226 كيلومتره غرب شماليسنده و جزايرك 210 كيلومتره شرقنده قضا مركزى بر قصبه اولوب، آق دكيز ساحلنده همنامى اولان كورفرك غرب طرفنده و بر طاغك اتكنده واقعدر. درجه درجه كسب ارتفاع ايدن بر موقعده اولوب، اطرافى ليمون، پورتقال، زيتون، اينجير و نار آغاجلريله محاط اولديغندن، منظره-سى پك كوزلدر. ليمانى بوغيسه ده، تجارتي خيلى ايشلكدر. كميلر جوارنده-كى %سبىدى يحيى\$ قوينه بارينيرلر. بو قصبه پك اسكى اولوب، روماليلرك الينه كچمش، و بعده خراب اولمشيدى. 460 تاريخ هجرىسنده بنى زيريدن ناصر بن علناس طرفندن يكيدين تأسيس اولنه-رق، %ناصريه\$ تسميه اولنمشيدى. بعده اسپانيوللرك الينه كچوب، وقتيله 60000دن زياده اهالييسى وار ايكن، آنجق بر قاچ بوز سكنه-يى جامع بر قريه حكمنه كچمشيدى. اخيراً فرانسزلر طرفندن يكيدين احياسنه مباشرت اولنه-رق، 1872ده اهالييسى 7200 كشى-يه بالغ اولمش، و كوندن كونه تزايده دوام ايتمشدر. اهالى حاضره-سنگ چوغى فرانسزدر.

2-1242-2

بُجْم

خلفای عباسیه زماننده ظهور ایدن مشاهیر امرای اتراکدن اولوب، ابن رائق طرفندن تربیه و ترفیع اولنمش؛ و بونک طرفندن مأموراً اهوازی ضبط ایتمشدی. بعده ابن رائقک پرینه خلیفه راضی باللهک امیر الامراسی اولوب، اوچ سنه یه قریب مدته بو مقامی احراز ایتمش؛ و آل حمدان و آل بویه-یه قارشى بعض غالبینلره نائل اولمشیدی. بعده متقی باللهک زمان خلافتنده 329 تاریخنده بعض اکراد طرفندن قتل اولنمشدر. وفاتنده 1200000 آتون نقودی چیقوب، خلیفه طرفندن ضبط اولنمشیدی.

3-1242-2

بجوآنه

1#

و نام دیگر باسوتو #2 آفریقای جنوبی بادیه-لرنده 19° ایله 27° عرض جنوبی آره-سندنه ساکن بر قوم اولوب، (کافر) اسمیله معروف اولان جنسه منسوبدرلر. بونلر باشلیجه صیغیر بیتشدیرمکله تعیش ایدوب، بو حیوانلرک دریلریله فیل دیشندن خیلی تجارت ایدرلر. انکلیز سیاحلرندن (تروتر) ایله (سومرویل) ایلک دفعه اوله-رق بونلرک مملکتی 1801ده کشف و سیر ایتمشلدر.

4-1242-2

بجه

قارس ایله اصفهان آره-سندنه بر قصبه اولدیغنی یاقوت حموی ذکر ایدیور.

5-1242-2

بُجیر بن بجره

صحابه-دن اولوب، روایتیه کوره جانب رسول اللهدن حضرت خالد بن ولیدله برابر دومة الجیل ملکی اکیدر، قارشى کوندرلمشیدی. بعده حضرت ابا بکر صدیق (رضه)ک زمان خلافتنده اهل رده-یه قارشى اولان محارباتده دخى خدمتی کورلمش؛ و بو بابده بعض اشعاری نقل اولنمشدر. *- بجير بن ابی بجير، بجير ثقفی، بجير بن اوس و بجير بن عبد الله دخى صحابه-دندرلر.

6-1242-2

بجير بن زهير

صحابه-دن و شعرادن اولوب، شاعر مشهور کعب بن زهير برادریدر. پدرلری زهير دخى شاعر ایدی. صاحب ترجمه برادری کعبدن اول شرف اسلامله مشرف اولوب، طائف وقعه-سندنه معیت حضرت رسول اللهده بولنمش؛ و عودتنده بر طاقم قصایدله برادرینی اسلامه دعوت و ترغیب ایتمشدر. شو بر ایکی بیت او قصیده-لرینک برندنر:

@@@

من مبلغ کعباً فهل لك فى التی

تلوم علیها باطلا وهى اخرم

الى الله لا العزى و لا اللات وحده

قتنجو اذا كان النجاء و تسلم الخ

\$

7-1242-2

بجیر بن عمران

حزاعی. بو دخی شعرای صحابه-دن اولوب، شو بر ایکی بیت مکة مکرمه-نک فتحی حقدده سویلمش اولدیغی بر قصیده-سندرندر:

@@@

وقد انشأ الله السحاب بنصرنا
ركام سحاب الهيدب المتراب
و هجرتنا في ارضنا عندنا بها
كتاب لنا من خير ممل و كاتب الخ
\$

8-1242-2

بجیله

قبائل عربدن بر قبیلله اولوب، معد بن عدنانه انتساب ایدرلردی. بونلر وقت سعادتده یمن جهتده ساکن اولوب، ایچلرندن بعضلری شرف اسلامله مشرف اولمش؛ و او صره-ده اطرافه طاغلمش لر ایدی. بو قبیلله-یه منسوب اولان شاعر مشهور جریر کندیلرینی جمع ایتمک اوزره، حضرت فخر کائنات (صلعم) افندمزدن مأذون اولوب، بعده حضرت عمرک زمان خلافتنده کندیلرینی عراقده اسکان ایتمشدر. اوانل دور اسلامده کندیلرندن پک چوق شجاعان و شعرا بیتشوب، 13 تاریخ هجریسنده %بویب\$ و %ارمات\$. و %هریر\$ وقعه-لرنده خدمت ایتمش؛ و بعده جمل و صفین محاربه-لرنده دخی معیت حضرت مرتضاده بولنمشلردر. بو قبیلله-یه منسوب اولانلره (بجلی) دیرلر.

1-1243-2

بچر استووه

1#

آمریقانک اک مشهور حکایه نویسانندن بر قادین اولوب، 1814 تاریخنده %ایچفیلد\$ ده طوغمش؛ و 1872ده وفات ایتمشدر. اسارتک علیهنده بر چوق حکایه لر یازوب، بونلرک اک مشهوری ((عمیجه تومک قلبه-سی)) عنوانلی حکایه کتابیدر، که مؤلفه-سنک شهرتنی موجب اولوب، آروپانک اکثر السنه-سنه ترجمه اولنمش؛ و اسارتک سیئاتنی اثبات ایتمشدر.

2-1243-2

بحاث، یاخود نحات

بن ثعلبه. صحابه-دن اولوب، غزوه بدرده حضرت رسول الله (صلعم) معیتنده بولنمشدر.

3-1243-2

بُحتری، ابو عباده یاخود ابو حسن ولید بن عبید طائی

اعظم شعرای عربدن اولوب، حلبک %منبج\$ قصبه-سندده و یاخود بو قصبه-یه قریب %زردفنه\$ قریه-سندده 204 تاریخ هجریسندده طوغمشدر. وطننده اکتساب معارف و شعرده کسب شهرت ایتمکدن صکره، عراقه کیدوب، اکابردن بعض ذواتی و علی الخصوص خلیفه متوکللی مدح ایتمش؛ و خیلی وقت بغدادده اقامتدن صکره، شامه عودت ایتمشیدی. شاعر مشهور ابو تمام ایله حمصده کوریشوب، مشار ایله صاحب ترجمه-نک اشعارینی فوق العاده تقدیر و تحسین ایدردی. بحتری-یه کندی اشعاریلله ابو تمامک اشعارندن خانغیلری ایی اولدیغی صورلدقده، ابو تمامک ایی شعرلری بنم ایی شعرلرله و بنم عادی اشعارم ابو تمامک عادی اشعارینه مرجحدر، دیمش اولدیغی مشهوردر. هر حالده بحتری ابو تمام و منتببی کیی اعظم شعراندن اولوب، ابو العلاء

معری یه بونلرک اوچندن خانغیسنی ترجیح ایندیکنی صوردفقرنده، ابو تمام ایله منتبی حکیم آدملردر، لکن شاعر بحتریدر، دیمش. بحتری بر مدت دخی دمشقه و حلبده اقامت ایندکدن صکره، منبجه عودت ایدوب، 284 تاریخنده اوراده وفات ایتمشدر. بخل وحسنله متصف بولنمش اولدیغی مرویدر. حفته پک چوق نواذر منقول، و خلیفه متوکل ایله اولان ماجرالری مشهوردر. اشعاری بعده ابو بکر صولی طرفندن جمع و حروف هجا صره-سیله دیوان صورتنده ترتیب اولنمشدر. هجوه متعلق اشعارینی آخر عمرنده محو و احراق ایتمشدر. ابو تمامک اثرینه تقلیداً بر ((حماسه-))سی و ((کتاب معانی الشعر)) عنوانیله بر تالیفی دخی واردر. دیواننی ابو العلاء معری ((عبث الولید)) عنوانیله شرح ایتمشدر. دیوانی 1300 تاریخنده استانبولده ((الجوائب)) مطبعه-سنده طبع اولنمشدر. شو بر ایکی بیت خلیفه متوکلک مدحی حفته اولان بر قصیده-سندندر:

@@@

بالبر صمت وانت افضل صائم
و بسنة الله الرضية تفرط
فانهم بیوم الفطر عیناً انه
یوم اعر من الزمان مشهر
\$

4-1243-2

بحر

بن ضیع. صحابه-دن اولوب، مصر فتحنده حاضر بولنمش، و اوراده ساکن اولمشیدی. عمر بن عبد العزیز زماننده دمیاط دونماسنه قومانده ایدن (ابو بکر سمین) و شاعر (مروان بن جعفر) بونک احفادنندرلر.

5-1243-2

بحر

عربیده ((دکیز)) دیمک اولمغله، بر چوق دکیزلرک اسملری ترکیبینه داخل اولور. بونلرک اکثری ترکیبک ایکنجی اسمی صره-سنده ذکر اولنور.

6-1243-2

بحر ابیض

%یاخود بحر سفید\$ ((آق دکیز)) ماده-سنه مراجعت بیوریله. [*- نیل نهیرینی ترکیب ایدن ایکی نهیرک برینه دخی %بحر ابیض\$ یاخود %نیل ابیض\$، و دیکرینه %بحر ازرق\$ یاخود %نیل ازرق\$ دیرلر. ((نیل)) ماده-سنه مراجعت بیوریله.]

7-1243-2

بحر ابی نجم

بغداد ولایتک حله سناغنده دیوانیه-نک غرب جهتنده و فرائک صاغ طرفنده بر کول اولوب، نهیر مذکوردن ایریلان بعض جدوللرک صولری تراکمندن حاصل اولور، و فضلئ میاهی %بحر نجف\$ دینلن دیکر بر کوله و اورادن ینه فرائه دوکیلور. طولی 30 و عرضی 20 کیلومتره قدردر.

8-1243-2

بحر احمر

% یعنی ((قزیل دکیز)) یاخود بحر قلزم\$ آسیا ایله آفریقا قطعہ-لری آرہ-سندھ طار و اوزون بر دکیز اولوب، بحر محیط ہندی-یہ منسوب بیوک بر کورفز صورتندہ-در. جنوب شرقیدن شمال غربیہ طوغری ممتد اولوب، جنوباً %باب المندب\$ بوغازندن بحر محیط ہندی-یہ تابع بحر عمانک بر کورفزی اولان عدن کورفزیلہ اختلاط ایدر، و شمالاً %سویش\$ بوغازیلہ آق دکیزدن ایرلمش ایڈیسہ دہ، سویش قنالک کشادی اوزرینہ مذکور دکیزلہ دخی بو قتالندن اختلاط ایدیور. شرق شمالی جہتندن جزیرہ العربیہ یعنی یمن و حجازلہ، و غرب جنوبی طرفندن حبش، نوبہ %یعنی بلاد بجا\$ و مصرلہ محدوددر. منتهای شمالندہ ایکی طار قولہ آیریلوب، بونلرک آرہ-سندھ %طورسینا\$ شبہ جزیرہ-سی جنوبہ طوغری اوزانیر. بو شبہ جزیرہ-نک شرق طرفندہ %عقبہ\$ و غرب جہتندہ %سویش\$ کورفزلی ممتد اولور. سویش جوارندہ بولنمش اولان %قلزم\$ شہر قدیمہ اصنافتلہ %بحر قلزم\$ دینلیدی کی، صوینک ابراز ایتدیکی رنگدن طولایی دہ %بحر احمر\$ تسمیہ اولنمشدر. طولی 2600 و عرض وسطیسی 240 کیلومترہ-در. بیوک اٹہ-لری یوغیسہ دہ، طاشلق کوچک جزیرہ-لری و قیا و صیغلی چوق اولدیغندن، اوستندہ سیر سفائن پک مخاطرہ-لیدر. بو دکیزہ ہیج بر اہمیتلی نہر دوکلمیوب، کرک جزیرہ العربدن و کرک آفریقا سواحلندن اینن چاپلرک اکثری یولده قورور. باشلیجہ اسکلہ-لری منتهای شمالندہ-کی %سویش\$ ایلہ جزیرہ العرب ساحلندہ-کی ینبوع، جدہ، قنفدہ، ہدیہ، مخا، و آفریقا ساحلندہ-کی سواکن و مصوع اسکلہ-لریدر. اٹہ-لرینک اک بیوکلی مصوع اک آچیقلرندہ اولان %دہلاک\$ جزایریلہ بونلرک قارشیسندہ یمن ساحلی قربندہ اولان %قرسان\$ اٹہ-لریدر. بو دکیز کتب مقدسہ-دہ بنی اسرائیلک حضرت موسی ایلہ کچملری و فرعونک غرق اولمسیلہ مشہوردر. بطالسہ مصر زمانندہ و مدنیت اسلامیہ دورندہ بو دکیز بیوک بر تجارت طریقہ اولوب، بعدہ امید برونی طریقہ کشف اولنمغلہ، بحر احمر طریقہ اہمیتندن دوشمش ایسہ دہ، اخیراً سویش قنالک کشادی یکیدن بحر احمرہ بیوک بر اہمیت قزاندیروب، آسیا، اوسترالیا و آفریقای شرقی ایلہ اروپا آرہ-سندھ-کی تجارتک ممری حکمنہ کچمشدر.

1-1244-2

بحر اخضر، یعنی یشیل دکیز

عرب جغرافیوننک بحر محیط اطلسی-یہ ویردکلی اسم اولوب، حقیقہ بحر مذکورک رنگی قویو یشیل کورینور. بوکا %بحر ظلمات\$ دخی دیرلردی. [(اطلسی)) مادہ-سنہ مراجعت بیوریلہ.]

2-1244-2

بحر ازرق

% یعنی ((کوک دکیز)) یاخود نیل ازرق\$ نیل ایرماغنی ترکیب ایدن ایکی نہرک بریدر. [(نیل)) مادہ-سنہ مراجعت].

3-1244-2

بحر اصفر

[(صاری دکیز)) مادہ-سنہ مراجعت بیوریلہ.]

4-1244-2

بحر الحفظ

((آداب الملوک)) عنوانلی کتابک صاحبی اولوب، 255 تاریخ ہجریسنندہ وفات ایتمش اولان (ابو عثمان بن عمرو)ک لقبیدر.

5-1244-2

بحر الروم

عرب جغرافيونىك آق دكيزه ويردكلى اسمدر. قره-لر وسطنده بولنمق حسييله %بحر متوسط\$ دخى ديرلردى.
[[آق دكيز]] ماده-سنه مراجعت بيوريله.]

6-1244-2

بحر الشام

عرب جغرافيونىك آق دكيزه و على الخصوص قسم شرقيسنه ويردكلى اسامى جمله-سندندر.

7-1244-2

بحر الظلمات

عرب جغرافيونىك بحر محيط آطلاسىيه ويردكلى اسم اولوب، رنكنك قويو بشيل اولمسندن وياخود شمالك
ظلماتنه قدر ممتد اولديغندن، بو اسمله تسميه ايتمشلردر. بحر اخضر دخى ديرلردى.]((آطلاسى)) ماده-سنه
مراجعت بيوريله. [

8-1244-2

بحر خزر

[[خزر]] ماده-سنه مراجعت بيوريله.]

9-1244-2

بحر سفيد

[[آق دكيز]] ماده-سنه مراجعت بيوريله.]

10-1244-2

بحر سياه

[[قره دكيز]] ماده-سنه مراجعت بيوريله.]

11-1244-2

بحر شمالى

[[شمال دكيزى]] ماده-سنه مراجعت بيوريله.]

12-1244-2

بحر فارس

[[بصره كورفى]] ماده-سنه مراجعت بيوريله.]

13-1244-2

بحر قلزم

[[بحر احمر]] ماده-سنه مراجعت بيوريله.]

14-1244-2

بحر لوط

1#

بر الشامك جهت جنوبيه-سنده بيوك بر كول لولوب، غرباً قدس سنجاغيله شرقاً بيروت ولايتنك بلقا سنجاغى آرہ-سنده شمالدن جنوبيه ممتد اولور. $30^{\circ} 56'$ ايله $31^{\circ} 50'$ عرض شمالی آرہ-سنده و $33^{\circ} 30'$ طول شرقیده اولوب، بويى 100 و اكي 25 كيلومتره-در. شمالدن كلوب طبريه كولنك دخى ايچندن كچن %شريعہ\$ و نام ديكرله %اردن\$ نهري و صاغ و صولدن بر چوق چاپلر بحر لوطه دوكيلور. صويى براق ايسه ده، طوزى و سائر املاحى يك چوق اولديغندن، آغيردر. قعرى سياه بر چامورله مستورددر. قفر اليهود اوستنده يوزوب، بعض كيريتى غازلر دخى تبخر ايدر. زمان قديمده بو كولك اطرافنده بر طاقم معمور شهر و قصبه-لر وار ايدى، كه كتب اسرانيليه-نك روايته كوره، اهاليلرينك معاصيلرندن طولايى، غضب الهىيله اوغرايه-رق نار سمائى ايله احراق اولنمشلرددر. اجرا اولنان تحقيقات فنيه-يه كوره، بحر لوطك سطحى حذاي بحردن 394 متره دها آلچقدر.

1-1245-2

بحر متوسط

عرب جغرافيوننك آق دكيزه ويردكلرى اسملرك بريدر.

2-1245-2

بحر محيط

[[محيط]] ماده-سنه مراجعت بيوريله.]

3-1245-2

بحر منجمد

شمالى و *-جنوبى [[محيط]] و ((قطب)) ماده-لرينه مراجعت.]

4-1245-2

بحر نجف

بغداد ولايتنك كربلا و حله سنجاقلرنده و فراتك غرب جنوبى جهتنده بيوك بر كول اولوب، نهر مذكوردن آيريلان بعض جدوللردن تحصل ايدر. اوست طرفنده بولنان %بحرابى نجم\$ كوليله اختلاط ايدوب، فضله مياهى ينه فراته دوكيلور. نجف قصبه-سى بو كولك شمال شرقيسنده-در.

5-1245-2

بحر نبطس

%بحر بنطس\$دن محرف اولوب، عرب جغرافيونى طرفندن قره دكيزه اطلاق اولنور.

6-1245-2

بحره

جده-دن مکه مکرمه-یه کیدن طریقک اوزرنده و جده-دن 8 ساعتق مسافه-ده بر قریه اولوب، حضرت فخر کائنات (صلعم) افندمز بو قریه-ده بر جامع بنا ایتدیرمش، و ایچنده نماز قیلمشلردر.

7-1245-2

بحرین

جزیره العربک شمال شرقیسنده و بصره کورفرینک ساحل غربیسنده بر مملکت اولوب، عمان ایله احسا آره-سنده ممتد اولور. مرکزی %هجری قصبه-سیدر. شمذیکی حالده، بو یر %احسا\$نک مدلولی ایچنه داخل اولدیغی حالده، اوائل دور اسلامده احسا دخی بحریندن معدود ایدی، و عرب تواریخ و جغرافیالرنده بو معنی ایله مستعملدر. بحرین زمان سعادتده ایران دولتنک تحت تابعیتنده اولوب، 6 سنه هجریه-سنده (علا بن الحضرمی) طرفندن فتح اولنمش؛ و مشار الیه حضرت عمرک خلافتی اوخزینه-دک بحرین والیسی بولنمشدر. ملوک امویه زماننده خیلی وقت خارجیلر و دولت عباسیه زماننده دخی قرامطه طائفه-سی بو خطه-ده حکم سورمشلردر. ملحقدر. [((احسا)) ماده-سنه مراجعت بیوریله.]

8-1245-2

بحرین

و نام دیکرله %اول\$ آطه-سی. بصره کورفرینک جهت غربیه-سنده هجر کورفری ایچنده بیوجک بر آطه اولوب، 26° عرض شمالی و $10' 48^{\circ}$ طول شرقیده واقعدر. شمالدن جنوبه اولان طولی 50 و عرضی 16 کیلومتره قدر اولوب، اراضیسی دوز و آلچقدر. 60 قدر کوچک قریه ایله ساحل شمالیسنده %منعمه\$ اسمنده 25000 قدر اهالی-یی جامع بر شهری واردر. اهالیسی اینجی صیدیله تعیش ایدوب، جزیره-نک سواحلنده پک چوق و پک ایی اینجی چیقار. قربنده %ارد\$ اسمیله بر کوچک آطه دخی واردر. بحرین آطه-سی بر امامک تحت تصرفنده ایسه ده، دائما بر دولته تابع اولوب، وقتیله پور تکیز لیلرک، بعده ایرانک و مسکت امامنک تحت تابعیتنده بولنمش؛ و اخیراً تحت تابعیت عثمانیه-یه آنمشدر.

9-1245-2

بحر یوسف

مصر اوسطده نیل مجراسیله متوازی اسکی بر قنالک اسمیدر.

10-1245-2

بحریه، ممالیک*.-

غلامان اتراکدن اولوب، 649 تاریخ هجریسندن 784 تاریخنه-دک مصرده حکومت سورمش بر طائفه-درلر. ممالیک بحریه 1000 کشی عددنده اولوب، ملوک ایوبیه-دن سالف الترجمه (ملک صالح نجم الدین ایوب) طرفندن اشترا، و بولاقک قارشیسنده %بحریه\$ نامیله بنا ایلدیکی بر قشله-ده اقامه اولنمشلردی. بونلردن بعده (ملک معز) نامنی آلان سالف الترجمه (ایبک) مشار الیه ملک صالحک چاشنکیری اولوب، رتب عالییه-یه نائل اولمشیدی. بونک وفاتندن صکره طول قالان و بر مدت سلطنت سورن (شجرة الدر)ی تزوج ایتمکله، بوندن صکره دولت ایوبیه تختنه اوتوران (ملک اشرف مظفر الدین موسایه اتابک اولمش؛ و بر سنه صکره مشار الیهی اسقاطله، کندیسی تخت مصره جلوس ایده-رک، %ممالیک بحریه\$ دولتنی تأسیس ایتمشدر. بونلرک اکثری ارتا سلطنته ابرمیوب، اتفاق امرا ایله اجلاس اولنمشلردر. هر نه قدر کرک برنجیلری اولان ملک معزک اوغلی

و كرك دردنجيلرى اولان بيبيرسك ايكى اوغلى پدرلرينه وارث اولمشلر سه ده، بونلر دخى حادثت سنلرندن و عدم اقتدارلرندن ادامة سلطنته مقتدر اوله-ميبوب، ينه امرا ايچلرندن انتخابه مجبور اولمشلردى. نهايت يدنجيلرى اولان (قلاون) دن صكره سلطنت كندى نسلنده قالمش، و يالكز ايكنجى اوغلى ملك ناصر محمدك ايكى دفعه واقع اولان اسفاطلرى مدتته امراى بحريه-دن ديكر اوچ كشى برر مقدار زمان سلطنت سورمشلر؛ و مشار اليهك اوچنجى دفعه جلوسندن صكره سلطنت منحصرأ كندى نسلنده قالمشدر. آنجق بونلرك جمله-سى عجزه-دن معدود اولوب، مماليك بحريه دولتتك آب رويى بش حكمداردر، كه بونلر دخى برنجيلرى اولان ملك معز اييك، اوچنجيلرى اولان ملك مظفر سيف الدين، دردنجيلرى اولان ملك ظاهر بيبيرس، يدنجيلرى اولان ملك منصور سيف الدين قلاون و بونك اوغلى ملك اشرف صلاح الدين خليلدر. شام يعنى سوريه دخى بونلرك انده بولنمغله، او صره-لرده شام طرفلرينه تعرض ايدين طائفه مغوله قارشى حرب ايديوب، فتوحاته نائل اولمش؛ و مغوللرك شام و مصره دخولنه مانع اولوب، اورالرينى بو طائفه وحشيه-نك ظلم و تخريبندن قورتارمشلردر. بوندن ماعدا قلاون و اوغلى صلاح الدين خليل سوريه سواحلى فرنكلرك لندن قورتاروب، طرابلس، عكا، صيدا، صور، حيفا و سائر بلاد و قلاعى ضبط، و اورالره يرلشمش اولان اهل صليبي طرد و اخراج ايتمكله بيوك بر شهرت و نام قزانمشلردر. قيصريه و اناتولينك ديكر بعض يرلرينى دخى ضبط ايتشلردى. بو دولتك حكمدارلرى 24 كشى اولوب، تاريخ جلوسلريله برابر بر وجه زير ذكر اولنور:

#

ملك معز اييك

649

ملك منصور على بن اييك

655

ملك مظفر سيف الدين قطر

657

ملك ظاهر بيبيرس

658

ملك سعيد ناصر الدين محمد بركت بن بيبيرس

676

ملك عادل بدر الدين سلامش بن بيبيرس

678

ملك منصور سيف الدين قلاون

678

ملك اشرف صلاح الدين خليل بن قلاون

689

ملك ناصر ناصر الدين محمد بن قلاون اولأ

693

ملك عادل زين الدين كنبغا

693

ملك منصور حسام الدين لاجين

695

ملك ناصر ناصر الدين محمد ثانياً

698

ملك مظفر ركن الدين بيبيرس

708

ملك ناصر ناصر الدين محمد ثالثاً

709

ملك منصور ابو بكر بن محمد

741

ملك اشرف علاء الدين كچك بن محمد

742

ملك ناصر شهاب الدين احمد بن محمد

742

ملك صالح عماد الدين اسماعيل بن محمد

- 743
ملك كامل شعبان بن محمد
- 746
ملك مظفر امير حاج بن محمد
- 747
ملك ناصر سلطان حسن بن محمد اولاً
- 748
ملك صالح صالح الدين بن محمد
- 751
ملك ناصر سلطان حسن بن محمد ثانياً
- 755
ملك منصور محمد بن امير حاج
- 762
ملك اشرف شعبان بن حسين بن محمد
- 764
ملك منصور على بن شعبان
- 778
ملك صالح حاجى بن شعبان
- 783
\$

بونلرك اخيرى اولان ملك صالح جلوسنده صبى اولمغله اتابكى بولنان مماليك چراكسه-دن (برقوق) اداره امور ايدردي. بو ذات 784 تاريخنده ملك صالحى موقع اقتداردن اسقاطله، كنديسى جلوس ايده-رك، مماليك بحريه دينلن غلامان اتراك دولتنه ختام ويروب، غلامان چراكسه دولتنى تاسيس ايتمشدر.

1-1246-2 بحريه، الواحة البحريه

مصرك %منيه\$ مديرينته بر واحه اولوب، (واحة البهنسى) اسميله دخى معروفدر. طوپراغى پك منبت اولوب، 8000 قدر اهالييسى واردر.

2-1246-2 بحير

انمارى و بحير عبد الله بن ابى ربيعه صحابه-دن ايكى ذات اولوب، ايكنجيسى شاعر مشهور عمرو بن عبد الله بن ابى ربيعه-نك پريدر.

3-1246-2 بحيرا

سريانى راهلرندن مشهور بر ذات اولوب، حضرت فخر كائناات (صلعم) افندمز نبوتدن 20 سنه اول عمى ابو طالبله و بر روايته حضرت ابا بكرله برابر لاجل التجاره شامه كيديركن، بريا الشام جهتنده كنديسنه راست كلمكله، اول حضرتك اوستنده نبوت علامتلىنى كوروب، حضرت محمد نبوت كله-جكنى، و آل اسماعيلى عبادت اوئاندىن قورتاروب، و حدانيت الهيه اعتقادييه سوق ايده-جكنى، و بو سايه-ده عرب قوملك بتون امم عالمه غلبه چاله-جغنى كشف و تبشير ايتمشيدى. بو وجهله نبوتدن اول حضرت پيغمبره اينانوب، صحابه عددينه داخل اولمش ايسه ده، حضرت پيغمبرك اظهار نبوتى زماننه يتيشه-مه-مشدر. صاحب ترجمه او وقت معلوم اولان علوم و فنونك كافه-سنه آشنا اولوب، على الخصوص هيئت و نجومده يد طولى صاحبي ايدى. بو سببه مبنى جهلاى نصارا كنديسنه سحارلق اسناد ايده-رك، ذاتاً حضرت عيسانك الوهينته اينانمديغندن، و

حضرت مريمه حاشا ام الله ديمك كفر اولديغنى اعلان ايتديكندن، بولنديغى مناسترك رئيسى كنديسنى طرد ايتمش؛ و بحيرا اورادن طور سينا مناسترينه كيتمش ايسه ده، اسكى رئيسك اشعارى اوزرينه، اورادن دخى طرد اولنه-رق، شامدن موصله كيدن طريقك اوزرنده بر مناستر اتحاد ايد-رك، اورادن كلوب كچن عرب كاروانلرى خلقنى و حدانيت اعتقادينه دعوت، و عبادت اصنامدن نهى ايدر؛ و قريباً عربده بر نبى ذى شان ظهور ايدوب و حدانيتى اثبات ايد-جكنى تيشير ايلردى. تلامذه-سندن (مذهب) اسمنده بر ذاته بو كى موعظه-لرينى يازديروب، ((الانباء)) عنوانيله بر كتاب براقمشدر. صحابه-دن حضرت سلمان فارسى دخى صاحب ترجمه-ك جمله تلامذه-سندندر. مذكور مذهبك روايتك كوره، بعض اشرار يهود طرفندن دسيسه ايله قتل اولنمشدر.

1-1247-2

بحيره

مصر سفلائك منقسم اولديغى مديريتلك برى و اك غربيسى اولوب، نيل غربينك جهت غربيه-سنده واقعدر. شمالاً اق دكيزله، غرباً بنغازى-يه قدر ممتد اولان چول ايله، جنوباً جيزه مديريتيله، شرقاً دخى منوفيه و غربيه مديريتيله محدود و محاطدر. مركزى %دمنهور\$ شهرى اولوب، دمنهور، رحمانيه، شبرحيت، و نجيله اسمرليه 4 ناحيه-يه منقسمدر. جمعاً 330 قريه-يى جامع اولوب، 310000 اهالىسى واردر. اراضيسى نيلك اينديردىكى اتربه مترسبه-دن عبارت اولمغله، و دكيزه قريبتى جهتيله ياغمورى دخى آز اولمامغله، منبت و محصولدار اولوب، پرنج و سائر محصولات كثرتله حاصل اوليورسه ده، طور غون صولرك كثرتندن طولايى هواسى آغير و امراضى چوق اولمغله، زراع طيانه-مدقارندن، بحق ايشلنه-ميور. مع هذا حكومتك سعى و غيرتيله كوللك اكثرى قورودلمقده، و جدولر آچيلوب، هوا تصفيه اولنمقده-در.

2-1247-2

بحيره

عربيه ((كول)) ديمك اولمغله، كتب عربيه-ده كول اسمرينك باشنده تصادف اولنور. بونلر كوللك اسم اصلىسى صره-سنه ذكر اولنوب، يالكز بو كلمه ايله مركب اوله-رق شهرت بولانلرى زيرده ذكر اولنور. *- اسپانيا و پورتكيزده دخى عربلك زمانندن قالمه اوله-رق، بو اسم بعض كوللره و قصبه-لره اطلاق اولنيورسه ده، اليوم اسپانيول و پورتكيزليلرك تلفظى وجهله (البوهر) و (آبوفرا) اسمريله معروفدرلر. [بو كلمه-لره مراجعت بيوريله.]

3-1247-2

بحيرة التمساح

مصر سفلاده اسماعيليه شهرينك جنوب شرقيسنده بر كول اولوبن سويش جدولى ايچندن كچيور. كوزل بر ليمن اولوب، ايچنده پك چوق كميلر بارينير تمساحى چوق اولديغندن، بو اسمله تسميه اولنوب، %بركة التمساح\$ و %البحيرة المرة\$ يعنى ((آجى كول)) اسمريله دخى ياد اولنور. مساحة سطحيه-سى 20000 فداندر.

4-1247-2

بحيرة المهديّة، ياخود بحيرة ابى قير

مصر سفلاده ابوقير ايله ادفو آره-سنده بر كول اولوب، دكيزدن بر قوم دليله آيرلمش ايسه ده، نيلك بعض شعبه-لرى واسطه-سيله دكيزله اختلاطى اولديغندن، صوبى آجيدر. مذكور ديلاك اوزرنده 3000 متره طولنده بر سد خرابه-سى واردر. كولك مساحة سطحيه-سى 41000 فداندر.

5-1247-2

بحیه

مدینه منوره مشاهیر نسوانندن اولوب، علم و عقليله و بعض کوزل سوزلریله شهرت بولمشدر. *- بو اسمده محدثاندر بر قادین دخی کلمشدر.

6-1247-2

بخارا

آسیا قطعہ-سنگ اک بیوک و اک مهم شهرلرندن اولوب، اسکیدن ماوراء النهرک مرکزی ایدی، و شمعی بخارا خاننک مقریدر. جیخونه تابع زرافشان نهری و ادیسنده و واسع بر اووه-نک ایچنده اوله رق، $39^{\circ} 45'$ عرض شمالی ایله $62^{\circ} 8'$ طول شرقیده، سمرقندک 280 کیلومتره غربنده، و مروک 280 کیلومتره شمال شرقیسنده واقعدر. بولندیغی محل حدای بکردن 366 متره ارتفاعنده-در. مثلث الشكل بر شهر اولوب، محیط دائره-سی 13 کیلومتره در. 20 قدم یوکسک بر سورله محاط اولوب، 12 قپوسی واردر. اطرافی باغ و باغچه-لرله مستور اولوب، اوزاقدن شهر کوزیکمز. ایچنده اوستی اورتیلی واسع چارشیلری، متعدد کاروانسرایلری، 360 جامعی، و 113 مدرسه و بعض کوزل و مصنع ابنیه-سی واردر. جامعلرینک اک بیوک و اک مصنوعی مسجد جامعدر، که پک اسکی اولوب، زلزله-دن خراب اولمش اولان قبه-سی تیمورلنک طرفندن تجدید اولنمشدر. ابنیه سائرہ-سنگ اک مصنوعی دخی (مدرسه عبد الله) دینلن مدرسه-در. خانک اقامت ایتدیکی سرای دخی مصنع و پک قدیمدر. صوبی آز اولوب، زر افشان نهرینی شهره آقیتق اوزره بر قاچ جدول یاپلمش ایسه ده، بو نهرک صوبی بعض موسملرده اکسلدیکندن، بر چوق صهرنجلر دخی یاپمشلردر. کوزل چشمه-لری ده واردر. بخاراده پاموقدن انواع منسوجات، اییکدن کاغد و انواع اسلحه اعمال اولنوب، متعدد کارخانه-لری واردر. بر طرفدن هند و چین و ایران و افغانستانله و بر طرفدن روسیه ایله اجرا اولنان بیوک بر تجارتک مرکزیدر. اهالیسنگ مقداری حقنده اختلاف واقع اولوب، بعضلری 150000 و بعضلری آنجق 80000 قدر تخمین ایتمشلردر. هر حالده 10000 قدر اهالیسی واردر، که تلثانی تاجیک دنیلوب، لسان فارسی ایله متکلمدرلر، و قصوری اوزبک و سائر ترک اقوامندن و خیلی مقدار یهودیدن مرکبدر. بخارا پک اسکی بر شهر اولوب، معاویه-نک زمان سلطنتنده عبد الله بن زیاد طرفندن ضبطه تشبث اولنمش ایسه ده، حاکمه-سی بولنان خاتون بعض شرائطله صلح ایتمشیدی. بعده 55 تاریخ هجریسنده ینه معاویه طرفندن خراسان و ایسی بولنان سعید بن عثمان بن عفان طرفندن فتح اولنمشدر. خلافت عباسیه زماننده ظهور ایدن سامانیلر بخارایی مقر سلطنت اتخاذ ایدہ-رک، پک چوق اعمار و تزیین ایتمشلردی. او صره-ده بخارا ممالک اسلامیه-نک اک مشهور و اک پارلاق علم و عرفان مرکز لرندن ایدی. چنکیز طرفندن تخریب و احراق اولنه-رق، مؤخرأ تیمورلنک طرفندن تجدید اولنمش ایسه ده، بو جهانگیر سمرقنده زیاده اهمیت ویردیکندن، بخارانک اسکی معموریتی بر دها عودت ایتمه-مشدر. اخیرأ اوزبکلر طرفندن مرکز اتخاذ اولنه-رق، بونلر دخی کوندن کونه روسیه-نک نفوذی آلتته کچمکده-درلر. روسیه طرفندن بحر خزر کنارندن مروه و اورادن سمرقنده قدر تمدید اولنان دمیر یول بخارانک ایچندن کچیور.

1-1248-2

بخارا خانلغی

1#

آسیای وسطیده-کی دول صغیره اسلامیه-نک بری اولوب، ترکستانده آز چوق استقلاللرینی محافظه ایدہ-بیلن ایکی خانلغک بریدر (دیگر خیوه خانلغیدر). بو خانلق ماوراء النهرک بر قسمندن عبارت اولوب، جیخونک برآز بریسنن باشلايه-رق، سیخون حوضه-سنى جیخون سندن ایران سلسله جباله و قزل قوم صحراسنه قدر ممتد اولور.

حدود و مساحه-سی. *- بخارا خانلغی شمالاً و شمال شرقی طرفندن ترکستانک روسیه-نک النده بولنان یرلریله یعنی طاشکند و فرغانه ایالتلریله، جنوباً هندک %پامیر خطه-سیله و افغانستانله، غرب جنوبی جهتندن ینه روسیه-نک النده بولنان مرو و خوارزم بادیه-لریله، غرباً دخی خیوه خانلغیله محدود و محاطدر. بو خانلق وقتیلہ خیلی دها بیوک و دها واسع ایکن، اکثر ممالکی برر برر روسیه طرفندن ضبط اولنمغله، شمیدیکی حالده،

تعريف اولنان حدود داخلنده اوله-رق، تقريباً 36° ايله 42° عرض شمالی و 60° ايله 65° طول شرقی آره-سندنه اولوب، مساحه سطحیه-سی تخمیناً 590000 مربع کیلومتره-در.

احوال طبیعیه-سی، طاغریله نهرلری. *- اکثر اراضیسی قوملق، صوسز و طوزلی اولوب، یالکز نهرلرک کنارلری و علی الخصوص زرافشان وادیسی یعنی بتوننگ آنجق اون و بلکه اون بشده بری منبت و معموردر. دیگر طرفلرنده آنجق بعض شیرتلر قونوب کوچرلر. بخارا خانلغنگ طاغری شرق شمالی خهتنده اولوب، تبیت سلسله جبالنگ فروعدن اولان %ترك طاغی، %اق طاغ و دیگر بر طاقم جبال جیخون ايله سیخون حوضه-لرینی آیره-رق، بخارا شهرینه و جیخونه طوغری بر طاقم قوللر اوزاتیرلر، و کیندکجه آچاله-رق، قول قوم صحراسنه منتهی اولورلر. جنوبه طوغری اوزانان شعبه-لرینک باشلیجه-لری %قره طاغ ايله %الا طاغ-در. دیگر طرفلری دوز و آچقدر. الیوم %آمودریا دینلن جیخون بر خیلی مسافه-ده بخارا خانلغیله آفغانستان آره-سندنه خط حدودی تشکیل ایتدکن صکره، خانلغک ایچنه کیره-رک، شمال غربی-یه طوغری 500 کیلومتره-لک جریان قطع ایدر، و بعده بخارا ايله خویه خانقلرینی آیریر. بو ایرماغه منصب اولمق اوزره، طویلاق، آب حصار، آب سرخ و سائر بر چوق نهرلر دخی بخارا خانلغی ایچنده یوقاریده ذکر اولنان طاغلردن نبعانله، جنوبه طوغری جریان ایدرلر. بخارا خانلغنگ اک اهمیتلی نهری %زرافشان اولوب، بو نهر روسیه-یه تابع اولان %خوقند طاغلردن نبعانله، سمرقندک اوست طرفنده %اسکندر کولی دینلن بر کولک ایچنده و بعده سمرقندک پانندن کچدکن صکره، بخاریه دخول ايله، غرب جنوبی-یه طوغری آقه-رق، قوه انباتیه-سیله و کوزلکلیله مشهور اولان وادی-یی تشکیل ایدیر، که خانلغک معمور یری و اکثر شهر و قصبه-لری بو وادیده اولوب، اطرافی کویله و مزرعه و باغچه-لرله مستوردر. بو نهرک مجراسی 700 کیلومتره-در.

هوایی، محصولات و حیواناتی. *- بخارا خانلغنگ و علی الخصوص بخارا شهریه جوارلرینک و زرافشان وادیسنگ هوایی دنیانگ اک کوزل هولرندن اولوب، قیشین برودت صفردن آشاغی 2 و نهایت 80 درجه-یه قدر اینر، و یازین حرارت نادرأ 32 درجه-یی کچر. قیشین صولر طونار، و قار یاغاز، صوک بهارده و شباطده زیاده-جه یاغمور یاغاز، و ایلک بهار پک کوزل اولور. هوا اکثریا او قدر بر اقدر، که کوی یوزی پک کوزل کورینوب، یلذیزلر فوق العاده بر صورتده پارلارلر. مدنیت اسلامیه زماننده اورالرده بیتیشن ارباب هینت بو حالدن پک چوق استفاده ایتمشلدر. محصولاتی چوق و متنوع اولوب، پرنج، پاموق و کتن کلینله بیتیشدیکی کبی، بغدای، آریه، مصر و سائر حبوباتک جمله-سی و سیزه و میوه-لرک کافه انواعی حاصل اولور. الما، آرمود، کران، شفتالی، آیوا و سائر میوه-لری پک چوق اولوب، قورو اوزومیه قانونی دخی مشهوردر. آز مفدارده توتون دخی حاصل اولور. طود آغاجلرینک یاپراقلرینی ایپک بوجکی بسلمکه قوللانوب، خیلی ایپک چیقاریلر. آغاجلرک اک چوق بولنانی قواق اولوب، کراسته-یه قوللانیلان دخی بو آغاجدر. حیواناته کلنجه، قویون و کچیلری پک چوق اولوب، (دمبه) تعبیر اولنان و قرمان جنسنه مشابه اولان قویونلرینک دریسندن کوزل سنحتیان و کچیلرینک قیلندن کشمیر شالندن پک آز کریده قالان شالدر اعمال ایدرلر. قیویرجق و قیسه تویلی بر نوع قویونلری دخی واردر، که قوزولرینک دریسندن کوزل قلیاقلر یاپارلر. دوه-لری دخی چوق اولوب، بونلرک تویندن اورمک تعبیر ایتدکلی صو کچمز بر نوع عبا اعمال ایدرلر. مرکبلی ده چوق و ایریدر. آتلی بیوک و پک قوتلی ایسه ده، جئه-لری اوزون اولوب، او قدر کوزل دکلدن. حیوانات وحشیه-سی از اولوب، قورد، تیلکی، آبی، طوموز، چقال کبی حیواناتدن عبارتدر. کیک و قراجه و جیلان انواعی چوق اولوب، سوری ايله کزرلر. عقربلر و سائر حشرات چوق اسه ده، او قدر زهرلی دکلدن.

اهالیسی، جنسیت و مذهبلی. *- بخارا خانلغنگ اهالیسی بر جنسیتیه منسوب اولمیوب، بو مملکت اقوام آریانیه ايله اقوام تورانیه-نگ بولندقلری پرلرک و سطنده بولنمغله، اهالیسی دخی بو ایکی جنسیتیه منقسمدر. شهر و قصبه-لرده و کویلرده ساکن اولوب صنعت و تجارت و زراعتله اشتغال ایدن اهالیسی اقوام آریانیه-دن (تاجیک) تعبیر اولنور بر قومه منسوب و لسان فارسی ايله منکلم ایسه-لر ده، سنی المذهب اولوب، ایرانی اولمغی قبول ایتملر. بونلرک سیمالری منتظم و غایت کوزل اولوب، قادینلری دخی حسنلریله مشهوردر. کندیلری چالیشقان و هر ایشده ماهر ایسه-لر ده، حیله کار و آچق طبیعتلی آدملر اولمغله، اوزبکلر و ترکمانلر نظرنده محقردرلر. جزئی مقدارده شیعی ایرانیلر دخی بولنوب، مقدا %مرو\$دن اسیر طوتیلوب، بخاریه نقل اولنمشلدر. تورانی جنسنه منسوب اولان اهالی-یه کلنجه، بونلرک اکثری عشیرت حالنده یاشایوب، یالکز اوت-دن بری راسی حکومتده بولنان و قوم حاکم صفتی آلان (اوزبک)لر ساکندرلر. اوزبکلرک سیمالری مغول جنسنه مخصوص صورتده ایسه ده، بر آز ده منتظمدر. ترکمان عشیرتلری دخی چوق اولوب، بونلرک اک جسور و اک نفوذیلری تکه ترکمانلریدر، که سیمالری منتظم اولوب، کندیلری بعض مردانه اخلاق و اوصافله متصفدرلر. بونلر باشلیجه جنوب جهتنده و جیخون کنارلرنده خیمه قورارلر. شمال شرقی جهتنده-کی صحرالرده ایسه قیرغیز، قالمق و قره قالیپاق عشیرتلری جولان ایدر، که بونلر چنکیز اردوسنی تشکیل ایدن مغولرک احفادنددرلر. شهر و قصبه-لرده و بعض کویلرده اوانل دور اسلامده اورالرده یرلشمش اولان مجاهدین اولاندنن خیلی عربلر دخی بولنیور. یهودیلر آز مقدارده اولوب، بخاراده و سائر بعض قصبه-لرده

ساکندرلر. (کابلی) اسمیله معروف اولان برطاقم چنکانه-لر دخی بولنوب، چرکه-لریله کزدرلر. لسان رسمی فارسی اولوب، اوزبکلر و عشیرتله ترکجه (یعنی چغتایجه) تکلم ایدرلر. عمومیت اوزره اهالی سنی المذهبدر. سیاحیندن (میندورف)ک 1820 تاریخ میلادیسنده واقع تخمیننه کوره، بخارا خانلغنده بولنان اجناس اهلینک مقدارلری بر وجه زیر ایدی. هر نه قدر او وقتدنبری بر طرفدن خانلغک بر چوق برلری روسیه طرفندن ضبط اولمش، و بر طرفدن اهلینک مقداری تزايد ایتمش ایسه ده، ینه بو جدولدن اقوام مختلفه-نک نسبتلری آکلاشیلور:

###
اوزبک
1500000
تاجیک
650000
ترکمان
200000
عرب
50000
ایرانی
40000
قالمق
20000
قیرغیز و قره قالپاق
6000
یهودی
4000
افغانی
4000
لذکی
2000
چنکانه
2000
جمعاً
2478000
\$

شمدیکی حالده دخی خانلغک اهلایسی 2500000 قدر تخمین اولنیور. تقسیماتی، شهر و قصبه-لری. *- بخارا خانلغی بر وجه زیر 6 ایالت و 25 قضایه منقسمدر.

###
ایالت
قضا
بخارا
اورامیتان
زندانی
وافکند
وردانزی
خیرآباد
واکانزی
کیجوان
قره کول
کرمینه
کرمینه
زویدن
میانقال

کات کرکان
قتارجی
پنجشنبه
میتان
نوراته
یکی کرکان
چالاق
کرشی
کرشی
خوزار
شیزآباد
سبدآباد
چراغی
لب آب
ناراز
کاکي
چارجوی
اوتار
\$

سمرقند و جیزان ایالتلری یقین و قنده روسیه طرفندن ضبط اولنمش؛ و مقدا بخارا خانلغنه تابع اولان بلخ خانلغی آفغانستانه التحاق ایتمشدر.

بخارادن بشقه مشهور شهری اولمیوب، کرشی و قره کول دخی بیوجک برر قصبه و دیگر قضا مرکز لرینک اکثری بیوک قریه-لردن عبارتدر.

صنایع و تجارتی. *- بخارا خانلغی اهالیسنک باشلیجه مشغولیتی زراعت اولوب، مدار تعیشلری بو یوزدن اولمغله، محصولات زرعیه و حیوانات تجارتنه مخصوص اولمق اوزره، پک چوق بازار و پنایرلری وارددر. صنایعه کلنجه، باشلیجه بز، آلاجه، ایپک قماشلر، خالی، سجاده، شال کبی منسوجاتله سنحتیان و دمیره متعلق بعض آلات و اسلحه اعمالندن عبارتدر. تجارتی پک ایشلک اولوب، باشلیجه محصولات زرعیه-دن عبارت اولان تجارت داخلیه-سندن بشقه، روسیه ایله آسیای شرقی آره-سنده اجرا اولنان تجارتک دخی ممیردر. روسیه دولتی طرفندن بحر خزر ساحلندن سمرقنده تمديد اولنه-رق بخارا خانلغنی بریانندن بریانه شق ایدن دمیر یول اورالک تجارتی خیلی توسیع ایتمکله برابر بخارایی عالم مدنیتیه ربط ایتمشدر. اسکی معارف و مدنیتندن پک آز آثار قالب، مدرسه-لرینک چوغی خراب اولدیغنی، و موجود اولانلرنده دخی آنجق بر مقدار فقه و عقاید و ادبیات اوقونوب، آرتق اورالرده بخاریلر، ابن سینالر، فارابیلر، اولغ بکلر یتیشمدیکنی سویلمکه حاجت یوقدر. قرون وسطادن بری علت مزمنه تدنی حکمنی تاممیه اجرا ایتمشدر.

احوال تاریخیه-سی. *- بخارا خانلغنک احوال تاریخیه-سی دیگر او طرفلرک احوالیه مشترک اولدیغندن، بو باده ایجاب ایدن تفصیلاتی ((ماوراء النهر)) ماده-سنده بیان ایده-جکز. ((صغده)) ماده-سنه دخی مراجعت بیوریله.

1-1251-2

بخاری، ابو عبد الله محمد بن اسمعیل جعفی

ائمه محدثیندن اولوب، 194 تاریخنده بخاراده طوغمشدر. اکمال علوم و فنون ایبتدکن صکره، علم حدیثه انتساب و اختصاصله، جمع احادیث شریفه مقصدیله دور بلاد و امصار ایده-رک، مدت مدیده خراسان، عراق، شام، حجاز، مصر و سائر بلاد اسلامیه-ده فحول محدثیندن اخذ و استفاده ایبتدکن صکره، بغداده دخول ایبتدیکنده، علم حدیثه-کی قوت و اقتدار خارق العاده-سی جمله-نک مسلمی اولوب، بو علم شریفه طالب اولانلر هر طرفدن حلقه تدریس و افاده-سنه تهاجم ایتمکه باشلامشدر. بیک عددینی متجاوز شیوخن استماع و نقل ایتمش اولدیغی مروی اولوب، احمد بن حنبل ایله محدث مشهور ابو نعیم اصفهانی دخی بو جمله-دندر. یوز بیک حدیث صحیح و ایکویز بیک حدیث غیر صحیح حفظنده بولنمش اولدیغی دخی حفته مروی اولان خوارق جمله-سندندر. مجلس تدریسنه بیکلرجه طالبان حاضر بولنوب، کندیسندن یتمش بیکی متجاوز رجال استماع احادیث شریفه ایتمشدر، که بولنرک ایچنده مسلم بن حجاج، ترمذی، نسائی، ابوزرعه و ابو بکر بن حزیمه

کبی مشاهیر دخی وارد. علم حدیثه-کی قوتی بر درجه-ده ایدی، که بخارینک بیلمدیکی حدیث حدیث دکلدن دینلر دخی وارد. هر کیجه اقلی اون بش دفعه، خاطرینه کلن حدیثلری یازمق ایچون، قالدقوب مومنی یاقدیغی مرویدر. متورخ و متقی بر ذات اولوب، کین وحسددن عاری و نحیف الجسم ایدی. بخارایه عودتنده، اورا والیسی خالد بن احمد تدریسندن یالکز کندی اولادینی مستفید ایتمک اوزره، اونلره معلم و مربی ایتمک ایستدیکندن، و بخاری عمومک خدمتندن واز کچمکه راضی اولمدیغندن، والی مومی الیه طرفندن سمرقند جوارنده %خرتنک\$ قریه-سنه نفی اولنمش؛ و 256 سنه-سی عید فطر کونی، 62 یاشنده اولدیغی حالده، اوراده وفات ایتمشدر. ((صحيح بخاری)) دینمکله مشهور اولان ((جامع صحيح)) دن بشقه حدیث و تاریخ و علوم سائره-یه دائر بر وجه آتی بر چوق تألیفات معتبره-سی وارد: ((ادب المفردة))، ((كتاب اسماء الصحابة))، ((كتاب افعال العباد))، ((كتاب بدأ المخلوقات))، ((كتاب بر الوالدين))، ((تاریخ النقاة و الضعفاء من رواة الحديث))، ((تاریخ بخارا))، تفسیره متعلق ایکی کتاب، ((كتاب الثلاثیات))، ((الجامع الصغیر))، ((الجامع الکبیر))، ((خلق افعال العباد))، ((كتاب الفوائد))، ((كتاب القرائة خلف الامام))، ((كتاب الکنی))، ((كتاب الوجدان))، ((كتاب الهیة))، ((كتاب المسند الکبیر)). اشهر تألیفاتی اولان ((جامع صحيح)) مصرده و سائر برلرده دفعاتله طبع و نشر، و پک چوق مشاهیر علما طرفندن شرح و تحشیه اولنمشدر.

2-1251-2

بخاری، امیر -*.

[[(امیر بخاری) و (امیر سلطان) ماده-لرینه مراجعت بیوریله.]]

3-1251-2

بختکان

ایرانه فارس ایله کرمان آره-سنده بر کول اولوب، طولی تقریباً 80 و محیط دائره-سی 240 کیلومتره-در. بو کوله بر چوق نهرلر دوکیلوب، اک بیوکی %کر\$ نهریدر. کولک صوی طوزلیدر. ایچنده غیر مسکون بر قاچ اطه بولنوب، حیوانات ایچون قشلاق اتخاذا اولنورلر.

4-1251-2

بُخت نصر

1#

بو اسمله آثوریلرده ایکی حکمدار کلوب، برنجیسی قبل المیلاد 667 تاریخندن 647 تاریخنه-دک %نینوی\$ده حکم سورمش؛ و میدیا %یعنی عراق عجمی و آذربایجان\$ حکمداری (ارفخشاد)ی مغلوب ایدوب، کندی الیه قتل ایتمشدر. سوریه و فلسطینک ضبطنه (هلوفرن) اسمنده بر وزیرینی مأمور ایتمش ایسه ده، بو آدم %بتولیه\$ شهرینک محاصره-سنده (یودیث) اسمنده بر یهودی قیزی طرفندن قتل اولنمغه، بونک قتلندن صکره بخت نصر بتون فتوحاتنی غائب اید-رک، روایته کوره، کندیسی دخی (کی اخشار) و (ناپوپولاسار)ه قارشى نینوی-یی مدافعه ایتمکده ایکن، مقتول اولمشدر.

-* - ایکنجیسی ((بیوک)) لقبیله دخی معروف اولان مشهور (بخت نصر)در، که آثوریه ایله بابلستانک توحیدندن صکره، بو ایکی مملکتک حکمداری اولوب، قبل المیلاد 606 تاریخنده فلسطینک اوزرینه عسکر سوق ایتمش ایسه ده، بنی اسرائیل حکمداری اولان (یهویاقیم) قارشى طورمیوب، تحت اطاعتنه کیرمکله، مقام اقتدارنده ایقا اولنمشیدی. اوچ سنه صکره یهویاقیم اطاعتدن انحراف ایتمکله، بخت نصر عسکر کوندر-رک، کندیسنی اخذ ایتمش؛ و یهویاقیم یولده خوفندن وفات ایتمکله، بخت نصر بونک اوغلی (یحنیو)یی بنی اسرائیله حاکم نصب ایتمش ایسه ده، یوز کون صکره بو ذاتی بر چوق علماء بنی اسرائیل ایله و حضرت دانیال و حزقال ایله برابر تحت اسارتده بابله نقل، و بنی اسرائیله بونک عمی (صدقیای)ی حاکم نصب ایتمشیدی. حضرت ارمیا بونک زماننده ظهور ایدوب، بنی اسرائیل طریق حقه دعوت، و بخت نصرله تهدید ایدردی. 9 سنه صکره صدقیای دخی بخت نصرک اطاعتدن خروج ایتمکله، صاحب ترجمه ایکنجی دفعه اوله-مرق، فلسطینک اوزرینه عسکر سوق ایدوب، بر و بر روایتده ایکی بیچق سنه-لک محاصره-دن صکره، قدسی ضبیط، و بیت مقدسی تخریب اید-رک، بنی اسرائیلی تحت اسارتده بابله سوق ایتمشدر. بعده %صور\$ شهرینی محاصره و ضبیط ایدوب،

مصره دخى عسكر سوقيله، مصر سفلايى استيلا ايتمش؛ و ضبط ايتديكى يرلردن پك چوق غنائم آلوب، نقل ايتديكى بر چوق آثار صناعيه ايله بابلى بر قات دها توسيع و تزيين ايتمشدر. بو فتوحاتك اوزرينه الوهيت دعواسنه قالفيشوب، من طرف الله بر مجازاة اولمق اوزره، عقلنى غائب ايتمكله، كنديني اوگوز ظن ايدهرك، يدى سنه اورمانلرده كزمش؛ و بو مدتده زوجه-سى اداره ملك ايتمشدر. بعده عقلى باشنه كلوب، دعواى الوهيتدن دخى واز كچمكله، تختنه عودت ايدهرك، بر سنه دها حكمفرما اولمش؛ و قبل الميلاذ 562 تاريخنده وفات ايتمشدر.

1-1252-2

بختى

ايران شعراسندن اولوب، تبريزلى اولديغى حالده، اكثر عمرينى شيرازده كچيرمشدر. شو بيت جمله اشعار ننددر:

@@@

اميد جوز از تو ندارم چه جاى لطف
نوميد يم ببين بچه غايت رسيده است
§

2-1252-2

بختيار، عز الدوله -*

آل بويه حكمدارلردن اولوب، پدرى معز الدوله احمدك وفاتنده، 356 تاريخنده، خوزستان و بصره و عراق طرفلرينك حكمدارى اولمغله، خليفه عباسينك اميرى صفتيله حكم سورمكه باشلامش؛ و پدرى كنديسنه عمى ركن الادينك اطاعتندن و بعض وزراسنك نصيحتندن چيقمامسنى وصيت ايتمش ايكن، بختيار عيش و عشرته انهماكله برابر، اصدقاسنى دلكير ايتمش؛ و عمران بن شاهين و آل حمدانله و سائر طوائف ملوكله اوغراشه-رق، عسكرينى اتقاق ايچون، اوتيه-يه برى-يه صارقنديلق ايتمكه مجبور اولمش؛ و وزيرى سبكتكين ايله و بونك معيتمده بولنان اتراكله بر چوق وقت محاربه ايدهرك، عمزاده-سى عضد الدوله-دن استمداده مجبور اولمشيدى. عضد الدوله كنديسنى فراغه اجبار ايتديكدن صكره، دسيسه ايله اخذ و حبس ايتمش ايسه ده، پدرى ركن الدينك امريله كنديسنى قويويرمكه مجبور اولمش؛ و بو وقعهدن بينلرنده خصومت حاصل اولوب، ركن الدينك وفاتيله عضد الدوله-نك اصل آل بويه تخت سلطنتنه جلوسنى متعاقب، بختيار آل حمدانله بالاتفاق، عضد الدوله ايله محاربه-يه طوتيشمغله، 367 تاريخنده 36 ياشنده بغداد قربنده قتل اولمشدر. بونك بر قيزينى خليفه عباسى طايح الله تزوج ايتمشيدى.

3-1252-2

بختيشوع بن جبرائيل، بختيشوع سربانيجه عبد المسيح ديمكدر

خلفاى عباسيه زماننده يتيشن اطباى سربانيه-دن اولوب، نسطوريلردن سكر مشهور طبيب يتيشديرن بر عائله-يه منسوب ايدى. خلفاى عباسيه-دن واثق، متوكل، منتصر، مستعين و معتز باللهك رئيس الاطباسى ايدى. خلفاى مشار اليهمدن و على الخصوص متوكل باللهدن پك چوق نعمته نائل اولوب، فوق العاده بر ثروت و سامانه مالك اولمشيدى. حتى ثروت و سامانه و صورت تعيشنه چوق دفعه خلفانك كنديلرى دخى غيظه ايدوب، مالىنى مصادره، و بعده طبابتده و تداويلرنده كوسترديكى آثار اقتدار و مهارت اوزرينه، مع زياده اعاده ايتمش اولدقلى مرويدر. تداوى امراضده-كى مهارت و اصابتى و ثروت و سامانيله صورت تعيشى حقتده پك چوق نواذر منقولدر. 256 تاريخنده وفات ايتمشدر. ((كتاب فى الحجامه)) عنوانيله سؤال جواب صورتنده بر اثرى واردر. مشاهير مترجميندن (حنين بن اسحق)ه لسان يونانيندن لسان عربى و سربانيه-يه بر چوق كتب طبيه ترجمه ايتديرمشدر. پدرى (جبرائيل بن بختيشوع)، جدى (بختيشوع بن جورجس) و بونك پدرى (جورجس بن جبرائيل) دخى مشاهير اطباى اولوب، محللرنده ذكر اولنه-جقلادر.

4-1252-2
بختیشوع بن جورجس

خلفای عباسیه خدمتنده بولنمش اولان اطباى سريانيه-دن اولوب، آنف الترجمه بختيشوع بن جبرائيلك جديد. هادىيه صوك مرصنده باقمش؛ و بونك بتون اطباسنك قتليچون ويرمش اولديغى امرك اجراسنه بر حيله ايله مانع اولمشيدى. بعده هارون الرشيد طرفندن جلب اولنه-رق، طبابتده-كى مهارتى تقدير اولنمغله، رئيس الاطبا تعيين اولنمشيدى. فن طبي ابو جعفر منصورك طبيى بولنمش اولان پدرى (جورجس بن جبرائيل)دن تحصيل ايتمشيدى. ((الكناس المختصر)) عنوانيله بر تأليفى و اوغلى جبرائيل ايچون يازديغى ((التذكرة)) عنوانلى بر كتابى وارد. اوغلى جبرائيل دخى هارونك و بعده مأمونك طبيى بولنمشدر.

1-1253-2
بختيشوع بن يوحنا

ينه خلفای عباسيه-نك خدمتنده بولنمش اطباى سريانيه-دن اولوب، طبيب مشهور (يوحنا بن بختيشوع)ك اوغليدر. خليفه مقتدر باللهك و بعده واضى باللهك خدمت طبابتنده بولنوب، پك چوق انعام و احسانلرينه نائل اولمشيدى. 329 تاريخنده وفات ايتمشدر.

2-1253-2
بختشايين
1#

آلمانيانك مشاهير طبييونندن اولوب، 1757 تاريخنده %صاقسه غوته\$ده طوغمش، و 1822ده وفات ايتمشدر. باشليجه اورمانلرك احواليله اوغراشمش؛ و آلمانيانك تارخ طبييعيسى حقنده معتبر و مفصل بر كتاب يازمشدر.

3-1253-2
بخشى، حاجى اسماعيل -*

قزوين شعر اسندن اولوب، شو بيت جمله اشعارندندر:
@@@
فلك تلافى يك ديدن تونتواند
هزار سال اكر فكر انتقام كند
\$

4-1253-2
بد، سنت -*
1#

انكلتره-نك الك اسكى علماسندن اولوب، 672 تاريخ ميلاديسنده %دورهام\$ جوارنده طوغمش، و 735ده وفات ايتمشدر. تاريخ و منطق و فلسفه-يه دائر بعض اثرلر براقمشدر. اعزه صره-سنه كچوب، ماييسك 27سنده يورطيسى اجرا اولنور.

5-1253-2
بداريو
1#

فرانسه-نك %هرولت\$ ايلتنده و %اوريه\$ نهري اوزرنده ناحيه مركزى بر قصبه اولوب، 7900 اهاليسى و جوخه و اقمشه فابريقه-لرى واردر.

6-1253-2

بدخشان

آسيای وسطيه افغانستانك منتهای شرق شماليسنده و تركستان ايله هندستان و چين آره-سنده بر خطه-در، كه جنوباً هندوكوه سلسله-سيله محدود اولوب، جيخونك منابعنى حاويدر. مرتفع و طاغلق بر ير اولوب، مياھ جاريه-سى پك چوقدر. ارتفاعيله برابر هواسى غايت كوزل و معتدل و اراضيى منبت و محصولداردر. غربدن شرقه اولان طولى 300 و عرضى 200 كيلومتره قدر اولوب، عرض شماليك تقريباً 36° ايله 38° درجه-لرى آره-سنده واقعدر. اهاليسى تاجيك تعبير اولنوب، ايرانى الجندر، و فصيح فارسى ايله متكلمدرلر. ايچلرنده اوزبكلى و سائر اقوام تركيه افراى پك آزدر. اصل مركزى %فيض آباد\$ شهري اولوب، آنجق بو شهر 50 سنه اول كابل خانى طرفندن تخريب اولنديغندن، بدخشان اميرى (حرم) قصبه-سنده اقامت ايديور. بدخشان او وقتدن برى اسماً و رسماً افغانستانه تابعدر. كابلدن %ياركند\$ه كپدن طريق بدخشانك ايجندن كچر. بو مملكت اسكيدن برى %لعل بدخشان\$ دينمكله مشهور اولان بر نوع ياقوتيله و سائر ذى قيمت احجارينك كثرتيله مشهور اولوب، آلتون معدنيله ديكر بعض معدنى دخى واردر. قئللى غايت كوزل ايكي نوع كچيسيله دمبه دينلن قويروغى قالين قويونلىرى، ايكي هوركوچلى دوه-لرى و غايت قوتلى و آتشلى بر نوع كوچك آتلىرى واردر. اهاليسى كچى قپلندن ذى قيمت شاللىر و كوزل خالى و سجاده-لر ياپارلر.

7-1253-2

بدخشى

قدماى شعراى ايراندن اولوب، بدخشانده نشأت ايتمش، و 294 تاريخ هجريسنده بر حيات بولنمشدر. مرتب ديوانى واردر. شو قطعه جمله اشعارندندر:

@@@

زبر وزير كرشود عالم
اى بدخشى چه غم كه دركدرست
كاین جهان همچو شیشه ساعت
ساعتى زير وساعتى زبرست
\$

8-1253-2

بدخشى، مولانا -* - سمرقندى

بو دخى بدخشان شعراى اولوب، شاهرخ بن تيمورك اوغلى مشهور اولغ بكه منسوب بولنمش؛ و سمرقندده امرار اوقات ايتمشدر. مرتب ديوانى و بر معما رساله-سى واردر. شو بيت جمله اشعارندندر:

@@@

اى زلف شب مثال ترا در بر آفتاب
از شب كه دید سایه كه افتد بر آفتاب
\$

9-1253-2

بدر

مكه مكرمه ايله مدينه منوره آره-سنده و %جار\$ك بر مرحله جنوب شرقيسنده بر ير اولوب، حضرت فخر كائنات (صلعم) افندمك هجرت نبويه-نك ايكنجى سنه-سى اوراده قريشيلره قارشى قزاندقلى مظفريتله

مشهور در بدر بر اووه-نك كنارنده اولوب، (مسجد الغمامه) اسميله بر جامع و غزاء مذكوره شهيد اولان صحابه-دن 13 ذاتك مرقدرى موجوددر. اظرافنده حرما آغاجى باغچه-لرى واردر. *- غزاي بدر سنه مذكوره رمضاننده جمعه كوني وقوع بولوب، حضرت رسول الله (صلعم) افندمزمك معيتلرنده 320 كشي وار ايدى، كه بونلرك 80ى مهاجريندن و باقيسى انصاردن ايدى. قریش كاروانيله شامدن عودت ايدن ابو سفیانك اوكنه چيقلمش ايكن، ابو سفیان خير المغله، مکه-دن استمداد ايتديكندن، ابو جهلك معيتنده مکه-دن كنلرله برابر قریشيلر بيك كشي فجر اولمشلردى، كه ايچلرنده يوز سواری و يدي يوز دوه دخی وار ايدى. اهل اسلامك قلتی و دشمنك اكثریتی ايله برابر، غالبیت طرف مسلمينده قالوب، كفار قریشدن ابو جهل و امیه بن خلف و حنظله بن ابی سفیان و ديكر بر چوق آدملر قتل اولنمش، و بر خپلیسى اسير طوتلمشدر. عم رسول الله حضرت عباس ايله عمزاده-سى عقيل دخی بو وقعه-ده اسير دوشوب، ذاتاً كندیلری زورله محارب-یه سوق ایدلمش اولدقلرندن، درحال اظهار ایمان ایتمشلردر. صحابه-دن عبیده بن حارث، عمیر بن حمام انصاری، مبعع مولی عمر بن الخطاب، حارثه بن سراقه انصاری، عوف بن عفرا، و ديكر بعض ذوات كه جمعاً 13 كشي شهيد اولمشدر. بو مظفريت اسلامك بر قات دها اظهار و اعلاسنه سبب اولوب، قریشيلرك مغلوبیتی خبری مکه-یه واصل اولدقده، ابو لهب كدرندن وفات ایتمشدر. *- بر ايكنجی غزاء بدر دها واردر، كه بدر صغری دخی دینلیورسه ده، (غزاء سويق) اسميله دها معروف اولديغندن، [(سويق)) ماده-سنه مراجعت بیوريله].

1-1254-2

بدر، ابو عبد الله

صحابه-دن و حضرت فخر كائنات (صلعم) افندمزمك آزادیلرندن اولوب، اوغلی عبد الله واسطه-سیله كندیسندن بعض احادیث شریفه منقولدر.

2-1254-2

بدر بن عبد الله الخطمی

صحابه-دن اولوب، كندیسندن حفیدی بلح بن عبد الله بن بدر واسطه-سیله بعض احادیث شریفه مرویدر. *- بدر بن عبد الله المزنی دخی صحابه-دن اولوب، بعض احادیث شریفه روایت ایتمشدر.

3-1254-2

بدر الدین بعلبکی

[(بدر الدین مظفر)) ماده-سنه مراجعت].

4-1254-2

بدر الدین جاجرمی

ایران شعر اسندن اولوب، عن اصل خراسانك جاجرم قصبه-سندن ایسه ده، اصفهانده نشأت ایدوب، صاحب دیوان خواجه شمس الدین محمدك مداحی ایدى. 686 تاریخنده وفات ایتمشدر. شو بر ایکی بیت مشار الیهك مدحنه دائر سويلمش اولديغی نقطه-سز بر مفصل قصیده-سندندر:

@@@

که کرد کار کرم مردوار در عالم

که کرد اساس مکارم ممد و محکم

عماد عالم عادل سوار ساعد ملك

اساس طارم اسلام و سرور عالم.

\$

5-1254-2

بدرالدين حلبى، ابو القاسم حسن بن عمر بن حبيب

مشاهير علمای اسلامدن اولوب، هجرت نبويه-نك 800 تاريخلرينه-دك بر حيات بولنمشدر. حيوانات و نباتات و جو هوادان باحث بر منظومه-سى، مصر غلامان اترانكندن باحث ((درر دولة الاتراك)) عنوانيله بر تاريخى و بر طاقم اشعار و خطبه-لرى واردر. آثارينك برر نسخه-سى پارس كتبخانه-سنده موجوددر.

6-1254-2

بدر الدين صماونوى، شيخ -*

عن اصل ملوك سلجوقيه نسلندن اولوب، اولجه حجاز و مصره سياحتله تحصيل علوم ايده-رك، بر آره-لق سلطان مصر فرح بن برقوقه معلم اولمش؛ و بعده طريقته سلوكه، شيخ حسين اخلاطى-يه انتساب ايتمش؛ و تبريزده تيمورلنكك حضورنده بين العلماء تحدث ايتمش اولان بر مسئله علميه-يى حل و فصل ايلمش ايدى. انقره و قعه-سندن صكره ديار رومه عودتله، يلديرم سلطان بايزيددن صكره بر مدت ادرنه-ده حكم سورن موسى چلبينك قاضيعسكرى اولديغى حالده، چلبى سلطان محمد دورنده كنديسنه عفو ايله معامله اولنمش؛ و معاش تخصيصيله از نيقلده اقامته مأمور اولمشيدى. كنديسى اكثر علومدن و على الخصوص تصوفدن بهره-دار ايديسه ده، طبعى الحاد و فساد مائل اولوب، مريدانندن بوركلوجه مصطفى و يهوديدن دونمه طورلق هوت آيدين طرفلرند خلقى افساد و اغوايه باشلادقلرندن، چلبى سلطان محمد خان طرفندن شهزاده سلطان مراد معيتمنده سالف ترجمه بايزيد پاشا كوندريلوب، وجودلرينى رفع ايتديكنده، شيخ بدر الدين از نيقلدن فرارله، اسفنديار زاده-نك ياننه التجا ايتمش؛ و متعاقباً افلاقه كچوب، اورادن دلى اورمانه تجاوزله، خروج نيتميله بر طاقم خلقى اضلال و باشنه جمع ايتديكندن، اوزرينه عسكر سوق اولنه-رق، جماعتى پريشان اولمش؛ و كنديسى كندى آدملى طرفندن اخذ و بند ايديله-رك، حضور پادشاهى-يه كتيرلمكله، مولانا حيدر هروينك فتواسيله 823 تاريخنده سيروزده اعدام اولنمشدر. فقهه دائر ((جامع الفصولين)) عنوانيله بر معتبر تاليفى، تصوفه متعلق ((مسرة القلوب)) عنوانيله بر كتابى ((لطف الاشارات)) عنوانلى بر اثرى و ديكر بعض تاليفاتى واردر. (صماونه قاضيسى اوغلى) دينمكله دخى معروفدر.

1-1255-2

بدرالدين لؤلؤ

موصل اتا بكانندن نور الدين ارسلان شاهك كوله-لرندن اولوب، عقل و درايتمله متصف اولديغندن، حكمدار مشار اليه وفاتنده يعنى 607 تاريخنده كنديسى اوغلى عز الدين مسعود ثانى-يه وصى و مدبر الملك نصب ايتمشيدى. بونك زماننده اداره ملك ايتدكدن صكره، 615 تاريخنده مسعود دخى وفات ايتمكله، صاحب ترجمه بونك يك كوچك ياشده قالان اوغلى نور الدين ارسلان شاه ثانياينك نامنه اداره مملكت ايتمش؛ و جزيره-ده حكم سورن ايوبيلرله بالاتفاق، اتابكيان تختنك ادعاى وراثتنده بولنان عماد الدين و مظفر الدينله بر چوق وقت اوغراشمش؛ و بعده ايوبيلرله دخى محاربه ايتمشيدى. الحاصل اسماً اتابكيان نامنه و حقيقتده بالاستقلال 50 سنه حكم سوردكدن صكره، 657ده وفات ايتمشدر. هلاكونك خروجنده صاحب ترجمه كنديسنه عرض اطاعت و انقياد ايتديكندن، ملكنده ابقا اولنمش؛ و وفاتنده اوغلى ملك صالح اسمعيل وارثى اولمش ايسه ده، مؤخرأ هلاكو كنديسى قتل، و موصلى دخى ضبط ايتمشدر.

2-1255-2

بدرالدين محمود عيى

طقوزنجى قرن هجرى علماسندن اولوب، ((كنز الدقايق)) اوزرينه ((رموز الحقايق)) عنوانيله بر حاشيه-سى و ((المسائل البديريه)) ناميله بر اثرى واردر. 855ده وفات ايتمشدر.

3-1255-2

بدرالدين مظفر، ابن قاضی بعلبك

مشاهير اطباى اسلامدن اولوب، طیده عصرينك فریدی اولدیغی کبی، حکمتده و سائر علومده دخی مهارتی و حتی فقه و تفسیر و ادبیاتدن دخی بهره-سی وار ایدی. آلتنجی قرن هجری اوخرنده بعلبکده دنیاپه کلوب، اوراده و بعده دمشقده تحصیل علوم و فنون ایتمش؛ و معلمی مهذب عبد الرحیمک رفاقتنده اوله-رق، بر مدت ملک اشرف موسی بن ملک عادلک خدمتنده بولنه-رق، بونک معیتنده سفر بر اولدقن صکره، رقه خسته-خانه-سی طبابتنه تعیین اولنش؛ و بعده دمشقده عودتله، 635 تاریخنده اورانک صاحبی بولنان مظفر الدین یونس بن ملک عادلده انتساب اید-رک، رئیس الاطباسی اولمش؛ و او صره-ده ملک عادل نور الدین بن محمود زنکینک بناکرده-سی اولان دمشق خسته-خانه-سنی کندی مصرفیله توسیع، و وارداتی تزئید ایتمشدر. بعده ملوک ایوبیه-دن دیگر بعض ذاتلر طرفندن دخی توقیر اولنه-رق، عمرینی اجرای طبابتله و تدریس و افاده ایله کچیر مشدر. معاصری و محبی بولنش اولان ((عیون الانباء فی طبقات الاطباء)) صاحبی بو ذاتک علم و نکاسنی و اخلاق حمیده و خیرات و حسناتنی زیاده مدح ایدیور. رقه-نک هواسنه و احوال صحیه-سنه دائر ((مقاله فی مزاج رقه)) عنوانیله بر تألیفی، امراض و ادویه قلبیه-یه دائر ((مفرح النفس)) عنوانلی بر کتابی، و ینه طبه دائر ((کتاب الملح)) اسمیله بر اثری واردر.

4-1255-2

بدر جمالی، امیر الجیوش ابو النجم

ملوک فاطمییه-دن مستنصرک رجالدندر. ارمنی الاصل اولوب، دولت مذکوره رجالدندن جمال الدوله بن عماد طرفندن اشترا و تربیه اولمغله، قطع مراتب اید-رک، 455 تاریخ هجریسنده مستنصر طرفندن شام و الیکنه نصب اولنش؛ و عکا و صور و سائر طرفلری استرداد ایتدکن صکره، مصرده فتنه و فساد ظهور ایدوب، مملکت هرج و مرج اولمغله، مستنصر طرفندن جلب اولنه-رق، مدبر دولت تعیین اولنش؛ و فساد و فتنه-یه سبب اولان اکابر و سائر خلقی برر برر قتل ایدوب، مصرده اعاده اسایشه، و زراعت و تجارتی یکیدن احیا اید-رک، اعاده معموریته موفق اولمش؛ و بعده شام جهنتی دخی استرداد اید-رک، امور دولتی بسبتون الینه آلمشیدی. 487 تاریخنده مصرده وفات ایتمشدر. محب علما و شعرا بر ذات اولوب، مصرده پک چوق خیرات و مؤسسائی واردر. وفاتنده اوغلی ملک افضل شهنشاه کندیسنه خلف اولمشدر.

1-1256-2

بدرچاچی

ترکستان مشاهیر شعراسندن اولوب، اسم اصلیسی (چاچ) اولان %طاشکند\$ شهرندن اولدیغی حالده، دهلییه هجرتله، سلطان محمد تغلقه انتساب ایتمش، و (فخر الزمان) عنوانیله توقیر اولنشیدی. 745 تاریخنده وفات ایتمشدر. شو بر ایکی بیت جمله اشعارندندر.

@@@

این ابروی آزین هلال رمضانست

یاغیغ شیرین بت تنکد هانست

یاپاره سیمست که یرساعت زنکیست

یاماهی سیمست که درآب روانست

\$

2-1256-2

بدر خان پاشا

کردستان بکلرندن اولوب، 1259 تاریخنده میر الایلق رتبه-سیله جزره متسلمی ایکن، بعض کرد عشیرتلیله بینلرنده وقوع بولان اوغونسزلقلر اوزرینه، بعده رتبه وزارت نائل اولان کمال افندی اعاده اسایشه مأموراً او طرفه اعزام اولنشیدی. بعده بدر خان بکک دها بر طاقم حرکات نامرضیه-سی کورلمسی اوزرینه، 1262

تاریخنده اناتولی اردوسی مشیرلکنه تعیین اولنان حلب والیسی عثمان پاشا عسکر سوق ایده-رک، بدر خان بکی طوتوب، عائله-سی خلقیله برابر در سعادتته کتیرمشیدی. بعده صاحب ترجمه بعض مأموریتلرده قوللانیله-رق، میر میرانلق رتبه-سنه ترفیع اولنمشیدی. 40 قدر اولادی و یکنلری وار ایدی.

3-1256-2

بدر دهلوی

((آداب الفضلا)) عنوانلی فارسی لغت کتابنک مؤلفی اولوب، کتاب مذکوری 822 تاریخنده یازمشدر.

4-1256-2

بدرشر وانی

ایران شعراسندن اولوب، کاتبینک معاصری ایدی.

5-1256-2

بدرله

سیواس ولایت و سناغنده مرکز قزاسنه تابع بر ناحیه اولوب، سیواسک جنوب غربیسنده واقع و 12 قریه-دن مرکبدر.

6-1256-2

بدره

بغداد ولایت و سناغنده %کوت العماره\$ قزاسنه ملحق ناحیه مرکزی بر کوچک قصبه اولوب، بغدادک 140 کیلومتره شرقنده و ایران حدودی قرینده اوله-رق، دجله-یه تابع %کنجتون\$ نهری اوزرنده واقعدر. ناحیه-سی حدود ایرانیه داخلنده واقع %پشت کوه\$دن اینن بر چوق دره-لرله اروا اولنور.

7-1256-2

بدفورد

1#

انکلتره-ده همنامی اولان ایالتک مرکزی بر شهر اولوب، %اوزه\$ نهری اوزرنده و لوندره-نک 80 کیلومتره شمال غربیسنده واقعدر. 17000 اهالیسی، مصنع بر کلیسای، کوزل کوپریسی، دار الشفاسی، فانه و دانته فابریقه-لری و ذخایرلره دمیر و معدن کموری تجارتی واردز. * - بدفورد قونتلغی یعنی ایالتی انکلتره-نک ایالات وسطیه-سندن اولوب، هونتیغتون، قامبریچ، هرتفورد، بوکینگهام و نورتامپتون قونتلقریله محاطدر. مساحه سطحیه-سی 1196 مربع کیلومتره و اهالیسی 146257 کشیدر. بو ایالت وقتیه نیم مستقل دوقه-لر معرفتیه اداره اولنوردی.

8-1256-2

بدفورد دوقه-سی

ژان پلانتا جنت 1# انکلتره قرالردن بشنجی هنرینک برادری اولوب، 1389 تاریخ میلادیسنده طوغمش؛ و 1435ده وفات ایتمشدر. فرانسه-یی ضبط ایتمه-ده برادرینه یاردم ایده-رک، بونک وفاتنده اوغلی انکلتره و فرانسه قرالی طانیوب، کندیسی نائب حکومت اولمش؛ و فرانسه-یی همان کاملاً ضبط ایتمش ایسه ده، (ژانه

دارق) نام مشهور بر قيزك خروجى اوزرينه ضبط ايتدىكى يرلرك چوغى النذن چيقمش؛ و بو حميتلى و فدائى قيزى حيا احراق ايتملكه نامنى لكه-دار ايتمشدر.

9-1256-2

بدليس

[[بتليس]] ماده-سنه مراجعت بيوريله.]

10-1256-2

بدنور

1#

و نام ديكرله %حيدر نكار \$ هندستانك %ميسور \$ خطه-سنده بر شهر اولوب، %غات \$ سلسله جبالنك قسم شرقيسنده، ساحلدن 55 كيلومتره ايچريده و 1200 متره ارتفاعى اولان بر محلده واقعدر. يكي بر شهر اولوب، 1763 تاريخ ميلاديسنده حيدر على طرفندن ضبط، و پايتخت اتخاذا اولنمشيدى. او صره-ده اهاليسى 100000 مقدارينه چيقمش ايسه ده، شمديكى حالده 15000 دن زياده دكلدر.

11-1256-2

بدون، ياخود بودين

اليوم مجارستانك مركزى اولان پشته شهرينك قارشيسنده يعنى طونه-نك او بر ياقه-سنده واقع %بوده \$ شهرينه اداره عثمانيه زماننده ويريلن اسمدر. بو شهر 932 تاريخنده قانونى سلطان سليمان خان طرفندن فتح اولنه-رق، 1098 تاريخنده-دك 166 سنه اداره عثمانيه تحتنده بر ايالت مركزى بولنمشدر. [[بوده]] و [[پشته]] ماده-لرينه مراجعت بيوريله.]

1-1257-2

بدوى، ابو العباس احمد بن على

مشاهير اولياء اللهدن و شرفادن اولوب، جد اعلاسى حجاج بن يوسفك ظلمندن فاسه قاچمشيدى. صاحب ترجمه 596 تاريخنده فاسده طوغوب، يدى ياشنده ايكن، پدرى و برادرلريله برابر مكه مكرمه-يه كلمش؛ و اوراده نشأت ايدوب، بر آره-لق خلقدن انقطاع ايله، التزام سكوت ايدو-رك، آنجق اشارتله افهام مرام ايتمه باشلامشيدى. 633 تاريخنده كوردىكى بر رؤيا اوزرينه عراق و شامه كيدوب، بعده مصرك %طننطا \$ قصبه-سنده توطن ايتمش؛ و بو مناسبته (طنطوى) نسبتيله دخى شهرت بولمشدر. كرامات و مقاماتى ظاهر اولوب، صيت و شهرتى عالمكير اولمغله، هر طرفدن زيارتنه آدملىر كلمكه باشلامش؛ و مريدلرى پك چوق يكثر ايتمشدر. نقابله كزوب يوزينى كيمسه-يه كوستر-مه-مسى، و چماشير و اثوابنى اوستنده بير تيلنجه-يه قدر دكيشدير-مه-مسى كى حقنده پك چوق غرانب منقولدر. 675 تاريخنده وفات ايدوب، طنطاده دفن اولنمشدر.

2-1257-2

بدويه

ملوك فاطميه-دن امر باحكام اللهك زوجه-سى اولوب، كنديسى صعيد مصر عربانندن برينك قيرى اولديغى حالده، فوق العاده اولان حسن و جمال و فصاحتى حسبيله، حكمدار مشار اليه طرفندن تزوج اولنمش، و شهرده صيقلمامق ايچون نيل كنارنده كنديسنه باديه-يى اكديرر صورتده بر كوشك ياپديرلمش ايسه ده، صاحبه ترجمه-نك عمزاده-سى ابن مياحك دلداده-سى اولديغندن، مرقومه مخابره و مكاتبه ايدر مش. اكثرى نظاماً واقع

اولان بو مخابرات و بینلرنده-کی معاشقه مشهور اولوب، داستان صورتنده منقولدر. شو بر ایکی بیت ابن میاحه یازدیغی اشعارنددر:

@@@

یا ابن میاح الیک المشتکی
مالک من بعدک قد ملکا
کنت فی حیی طلیقا آمرا
ناتلا ماشئت منکم مدرکا
فاتی الان یقصر موصد
لا اری الاحبیثا ممسکا
§

3-1257-2

بُدیح

اڤ مشهور مغنیلردن اولوب، عبد الله بن جعفرک کوله-سی ایدی. عبد الملك بن مروانک زماننده بر حیات اولوب، بینلرنده بعض ماجرال منقولدر.

4-1257-2

بدیع، عبد الرزاق بن احمد عامری

شعراى عربدن اولوب، 585 تاریخلرنده بر حیات بولنمشدر.

5-1257-2

بدیع اصطللابی، بدیع الزمان ابو القاسم هبة الله بن حسین بغدادی

مشاهیر حکماء اسلامدن اولوب، علوم ریاضیه و هیئت و نجومده عصرینک فریدی اولدیغی کبی، حکمت و طب و ادبیاتده ید طولاسی و طبیعت شعریه-سی دخی وار ایدی. طیبب ابن تلمیذله صحبتی وار ایدی. 534 تاریخنده وفات ایتمشدر. ((المعرب المحمودی)) عنوانیله بر مکمل زیجی و بر چوق اشعار و سائر آثاری وارددر. @1

6-1257-2

بدیع الزمان میرزا

آل تیموردن و عمر شیخ سلاله-سندن سالف الترجمه حسین بایقرانک بیوک اوغلی اولوب، 912 تاریخنده واقع پدرینک وفاتی اوزرینه، کوچک برادری مظفر حسین میرزا ایله مشترکاً بر سنه خراسانده حکم سوردکن صکره، اوزبکیلره مغلوب اولوب، عراقه فرار، و شاه اسماعیل صفوییه التجا ایتمشیدی. یاوز سلطان سلیم خان حضرتلری شاه اسماعیلی مغلوب ایدوب، 920 تاریخنده تبریزه داخل اولدقده، صاحب ترجمه-یی اوراده بولمغله، معززاً یاننه آلوب، در سعادتته کنیرمش؛ و برآز مدت صکره بدیع الزمان طاعوندن وفات ایدوب، حضرت ابا ایوب انصاری جوارنده دفن اولنمشدر. طبیعت شعریه-سی دخی اولوب، شو بیت اوغلی محمد امین میرزانک اوزبکلر طرفندن قتلنده سویلمش اولدیغی بر مرتیه-سندندر:

@@@

وزیدی ای صبا برهم زدی کلهای رعنارا
شکستی زان میان شاخ کل نورسته مارا
§

7-1257-2

بدیع الزمان همدانی، ابو الفضل احمد بن حسین

اعظم ادبای اسلامدن اولوب، عربی نثر و نظمه بینظیردر. ادیب شهیر حریری مقامات مشهوره-سنی همدانینک مقاماتنه تقلیداً یازمشدر. 310 تاریخلرنده همدانده طوغوب، تحصیل علم ایتدکن صکره، 330 تاریخنده خراسان جهتته کیده-رک، جرجان، نیشاپور، غزنه و سائر شهرلرده مدت مدیده افاده و استفاده ایله مشغول اولمشدی. او صره-ده ابو بکر خوارزمی فن انشا و مکاتبه-ده-کی مهارت و قوت فوق العاده-سیله شهرت بولوب، کیمسه جوابه مقتدر اولمدیغی حالده، صاحب ترجمه بو ذاته جواب ویره-رک، مخابره-یه کیریشمش؛ و بونلرک مکاتبه-لری ایادی ناسده دوران ایتمهک باشلابوب، همدانینک کسب صیت و شهرت ایتسنه سبب اولمشدر. بعده هر اتده توطن و تأهل ایده-رک، بقیه عمرینی اوراده کچیرمش؛ و 398 تاریخنده وفات ایتمشدر. بر روایتده مسموماً وفات ایتمش؛ و دیگر بر روایته کوره، سکنه قلبدن بایلمش اولدیغی حالده، دفن اولنوب، مزارده آیلمش، و کیجه وقتی سسی ایشیدیلوب، مزاری آچلمش ایسه ده، قورقوسندن اودی یاتلایه-رق، اولو بولنمشدر. نظم و نثری فوق العاده فصیح و بلیغ اولمغله برابر، غایت سهل و سلیسدر. مقاماتی مشهور اولوب، اکثر ادبا طرفندن شرح و تحشیه اولنمشدر. 1298 تاریخنده ((الجوائب)) مطبعه-سی همدانینک مقاماتی و رسائلی بر صورت حسنه-ده طبع و نشر ایتمشدر. دیگر بعض آثاری و بر چوق اشعاری دخی وارد. شو ایکی بیت جمله اشعارندندر.

@@@

و کاد یحکیک صوب الغیث منسکبا
لوکان طلق المحیا یمطر الذهبا
والدهر لولم یحن و الشمس لونطقت
واللیث لولم یض و المبحر لوعذبا
\$

1-1258-2

بدیع سبزواری

ایران شعراسندن اولوب، شو بیت جمله اشعارندندر:

@@@

دوشم اندیشهٔ مرک آمد و هوشیار شدم
یاد آن خواب کران کردم و بیدار شدم
\$

*- (بدیع ترکوسیستانی) و (ملا بدیع سمرقندی) اسملریله دیگر ایکی شاعر دخی وارد.

2-1258-2

بدیعی

تبریز شعراسندن اولوب، شو قطعه جمله اشعارندندر:

@@@

مرا از جوانان شیرین شمایل
بجان منتسب آنچه کردند بادل
کند منع مانشیخ شهر از جوانان
چه کویمم اوراکه پیریست جاهل
\$

3-1258-2

بدیعی

سلطان مراد خان ثالث دوری شعراسندن اولوب، ادرنه-لیدر. (مسکی امیر اوغلی) دینمکله متعارف ایدی. طریق علمی-یه سلوک ایدوب، بعض قضالرده بولنمشیدی. اشعاری سلیس و معنیداردر. شو قطعہ او جمله-دندر:

@@@

غمزکدن ایکی یایکه شمشیرلر طاقن

پین اسپ نازه ایله کوکل ملکنه آقن

کیم زار ایدر بدیعئ نالانی دیر ایسه-ک

ایینه آل اله کل رخسارکه باقن

\$

4-1258-2

بدیل

بو اسمله صحابه-دن آلتی یدی ذات اولوب، اک معروفلری بدیل بن سلمه و بدیل بن ورقادر. برنجیسی غزای مکه اثناسنده استمداد ایچون، جانب رسول الله (صلعم)دن بشر بن سفیانله برابر بنی کعب نزدینه کوندرلمشیدی. ایکنجیسنه ینه غزای مذکور صره-سنده حضرت فخر کائنات افندمز حضرت علی یدیله یازمش بر نامه سعادت کوندروب، کندیسی و سائر قریشیلری ایمانه دعوت بیورمشلردی. بر روایتده بو دعوتک اوزرینه قبل الفتح، و دیگر بر روایتده فتحدن صکره ایمانه کلمشدر. اوغلی عبد اللهله برابر حنین، طائف و تبوک غزالرنده حاضر بولنمش؛ و حضرت پیغمبرک حیاتنده ارتحال ایتمشدر.

5-1258-2

بَد

آذربایجان ایله ایران@ آره-سنده بر ناحیه اولوب، معتصمک زماننده %۹۰بابک خرمی\$ بو ناحیه-ده ظهور ایتمشدر.

6-1258-2

بخستان

[[(بخستان) ماده-سنه مراجعت بیوریله.]]

7-1258-2

بَدَل

خلفای عباسیه-یه منسوب اک مشهور مغنیه-لردن بر جاریه اولوب، اوتوز بیک هوا ازبرنده اولدیغی مرویدر. مدینه منوره-ده طوغوب، بصره-ده تربیه اولنمش؛ و خلیفه موسی الهادی طرفندن اشترا اولنه-رق، بعده یکنی محمد امینه انتقال ایتمشیدی. کرک مشار الیهما و کرک مأمون خلیفه طرفندن پک چوق حرمت و اعتبار و انعام و احسانه نائل اولمشیدی. سسی فوق العاده کوزل و مؤثر اولوب، فن موسیقی و اصول تغنیده-کی مهارتی محیر عقول اوله-جق درجه-ده بولندیغی کبی، سیماسی دخی کوزل اولمغله، اکابر و ادبا و شعرادن پک چوق آدملر کندیسنه تعشق ایتمش، و ایچلرندن بعضلری تزوجنه طالب اولمش ایسه ده، کیمسه-یه وارمیوب، الی آخر العمر اولنمه-مشدر. ابراهیم موصلی و ابراهیم بن مهدی کبی مشاهیر موسیقیونک اکثریله ماجرالری مشهوردر؛ و غناده و روایت شعرده جمله-سنه مسابقت ایتمشدر. شعر و ادبدن دخی وافر بهره-سی اولوب، صحبیتی غایت لطیف و ظریف ایدی. موسیقی-یه متعلق اون ایکی بیک صوتی حاوی بر کتاب یازمشدر. *- بو اسمده دیگر بر مغنیه دخی بولندیغندن برنجیسی، (کبیره) و ایکنجیسی (صغیره) وصفیله تقریق اولنور.

1-1259-2

بذندون

طرسوس جوارنده بر قریه اولوب، خلفای عباسیه-دن مأمونک اوراده وفات ایتمسيله مشهوردر.

2-1259-2

بر، ابوهند عبد الله الداری

صحابه-دن اولوب، بعض احادیث شریفه نقل ایتمشدر.

3-1259-2

بر

1#

آلمانیانک مشاهیر منجمیندن اولوب، 1797 تاریخنده برلینده طوغمش، و 1850ده وفات ایتمشدر. زنکین بر یهودی بانکرک اوغلی اولوب، امور صرافیه ایله مشغول اولمغله برابر، هیئت و نجومله دخی توغل ایده-رک، برلینده بر رصدخانه تأسیس، و مریخ و قمرک مکمل خریطه-لرینی نشر ایتمشدر. *- ینه بو اسمله معروف ایکی برادری وار ایدی، که بری شعرده و دیکری موسیقیده شهرت قزانمشلردر.

4-1259-2

برا

1#

ایتالیاده %آلبه\$ شهرینک 20 کیلومتره غربنده بر قصبه اولوب، 12000 اهالیسی و اییک محصولاتی واردر.

5-1259-2

برابانت

1#

فلمنکک جهت جنوبیه-سیله بلچیکه-نک بر قسمندن عبارت بر خطه قدیمه-نک اسمی اولوب، قرون وسطاده جرمانیا ایمپراطورلغنه تابع بر دوقه-لق صورتنده اداره اولنوردی.

6-1259-2

برابانت جنوبی

1#

بلچیکه-نک بر ایالتی اولوب، شمالاً %آنور\$ و جنوباً %نامور\$ ایله %هاینو\$ ایالتلری آره-سنده واقعدر. مرکزی پایتخت دولت اولان %بروکسل\$ شهری اولوب، مساحه سطحیه-سی 3283 مربع کیلومتره و اهالیسی 1074765 کشیدر. اراضیسی منبت و محصولدار اولوب، حیواناتی دخی چوقدر. صنایعی پک ایلری اولوب، بز، دانتله، باصمه، کاغد و سائره فابریقه-لری پک چوقدر.

7-1259-2

برابانت شمالی

1#

فلمنكك بر ایالتی اولوب، شمالاً %۰کلدر\$ و جنوباً %۰آنور\$ و %۰لیمبورغ \$ ایالتلری آرہ-سندھ واقعدر. مرکزی %۰بوآدوق\$ شهری اولوب، مساحتہ سطحیہ-سی 5128 مربع کیلومترہ و اھالیسی 500315 کشیدر. اراضیسی یالکز شمال شرق جھتندہ بر آز منبت اولوب، سائر طرفلری شو ر-زار و بطاقلقدن عبارتدر. حیواناتی و آریلری چوقدر.

8-1259-2

براء بن اوس

صحابہ-دن اولوب، اولاد رسول اللھدن حضرت ابراھیمک سود باباسیدر. بعض غزالردہ معیت پیغمبریدہ بولنمشدر.

9-1259-2

براء بن عاذب، ابو عمارہ الانصاری

صحابہ-دن اولوب، بدردن صغر سنی جھتیلہ حضرت فخر کائنات (صلعم) افندمز طرفندن اعادہ بیورلمش؛ و بعدہ معیت حضرت پیغمبریدہ اون درت غزادہ بولنوب، مؤخرأ %۰ری\$ک فتحندہ خدمتی کورلمش؛ و جمل و سفین وقعہ-لرندہ معیت حضرت مرتضادہ بولنمشدر. نہایت بصرہ-دہ توطن ایتمشیدی.

10-1259-2

براء بن مالک

صحابہ-دن اولوب، خادم رسول اللہ (صلعم) اولان انس بن مالکک برادریدر. احد و خندق و سائر غزاواتدہ حاضر بولنوب، غایت جسور و شنجیع اولدیغندن، اثنای حربدہ دشمنک اوزرینہ هجوملہ آتشک ایچنہ طالدیغندن، حضرت عمر بن خطاب (رضہ) کندیسنہ عسکر تسلیم اولنمامسنی تنبیہ بیورمش ایدی. مسیلمہ کذابہ قارشی اولان محاربہ-دہ سکسان یارہ آلمش اولدیغی مرویدور. %۰تستر\$ فتحندہ دخی یک چوق یارارلق کوستروب، مبارزہ-دہ ایران عسکری شجاعاندن یوز کشی قتل ایندکدن صکرہ، ہجرت نبویہ-نک 20 تاریخندہ محاربہ مذکورہ-دہ (ہرمزان) یدیلہ شھید اولمشدر. حسن صوتہ دخی مالک ایدی.

11-1259-2

براء بن معرور

انصاری. بو دخی صحابہ-دن اولوب، بنی سلمہ قبیلہ-سنک نقیبی ایدی. عقبہ کیجہ-سی اک اول حضرت فخر کائنات (صلعم) افندمزہ بیعت ایدن و اک اول قبلہ-یہ متوجہأ نماز قیلان بو ذاتدر. حتی اسلامہ کلوب، قومیلہ برابر نزد پیغمبری-یہ کیدرکن، او وقت اهل اسلامک قبلہ-سی بیت مقدس اولدیغی حالده، کندیسکی کعبہ مکرمہ-یہ آرقہ-سنی چویرمکہ بر وجھلہ راضی اولہ-میوب، او طرفہ متوجہأ نماز قیلمش اولدیغی مرویدر. حضرت پیغمبر مکہ-دہ ایکن، رحلت ایدوب، رسالتپناہ افندمز عودتلرندہ قبری اوزرینہ تکبیر کثیروب نماز قیلمشلردر.

1-1260-2

برات

آرناؤدلغک وسطلرندہ و یانیہ ولایتندہ مرکز لوا بر شھر اولوب، یانیہ-نک 145 کیلومترہ شمال غربیسندہ، اشقودرہ-نک 185 کیلومترہ جنوبندہ و آدریاتیق ساحلنک 50 کیلومترہ شرقندہ، %۰دوول\$ نہرینہ تابع ہمنمی بر چابک کنارندہ و طاغ اتکندہ اولہ-رق، "30' 4' 40° عرض شمالی و "27' 36' 17° طول شرقیدہ واقعدر. قسم اعظمی مسلم اولمق اوزرہ 10000 اھالیسی، 10 جامع شریفی، 12 مسجدی، 15 حجرہ-یی حاوی بر

مدرسه-سی، بر رشديه و بر قاچ صبيان مکتبی، متعدد تکیه-لری، 600 دکانی، بر حمای و بر بدستانی وارد. او ستنده-کی طاغک تپه-سندده وقتیلہ خیلی اهمیتی حائز بولنمش بر قلعه بولنیور. هواسی آغرجه ایسه ده اطرافنده باغ و باغچه-لری چوقدر. اولدقجه تجارتکاه بر بر اولوب، چارشیشی ایشلکدر. شهرک شرق جهتنده (تومور) اسمنده منفرد، یوکسک و عجیب الشکل بر طاغ وارد، که غرائب طبیعتدن اوله-رق، آره صره ایچندن طوپ سسنه بکزر بر سس ایشیدیلوب، اهالی طرفندن فوق العاده بر وقوعات ظهورینه علامت عد اولنور. برات شهری، صربیلرک اورالرده حکومتلری زماننده %بلغراد\$ تسمیه اولنوب، بعض تواریخ عثمانیه-ده دخی %آرناؤد بلغراد\$ اسمیلہ مذکوردر. برات بکلری تپه-دلنلی علی پاشادن صکره یانیه والیسی اولمش اولان وزیر ویریونلی عمر پاشانک احفاد و تعلقاتنددر. جوامع شریفه-سنگ اک بیوکی سلطان بایزید خان ثانی حضرتلرینک بناکرده-سی اولوب، مشار الیه عمر پاشانک دخی بر جامعی وارد. *- برات قضاسی 4 ناحیه و 347 قریه-دن مرکب جسیم بر قضا اولوب، %مزاکیه\$ دینلن واسع اووه-نگ دخی قسم اعظمی حاویدر. اراضیسی منبت و محصولدار ایسه ده، اووه-نگ اکثر طرفلرینی قیشین صو باصوب، یازین دخی طور غون صولر هوایی بوزدیغندن، و الحاصل نهرلرک یتاق و اغزلرنده ایجاب ایدن عملیات نافعہ اجرا ایدلمه-مش اولدیغندن، بحق ایشلنه-میور. مع هذا خیلی مقدار مصر، بغدای، آرپه، یولاف و سائر حبوباتله اوزوم و سائر انواع میوه-لر و توتون حاصل اولور. زیتون آغاجلری دخی چوقدر. قضانک فضلہ محصولاتی %سماک\$ اسکله-سندن تریسته و ایتالیا یه نقل اولنور. قیون و کچی کبی حیواناتی چوقدر. %مزاکیه\$ اووه-سندده کوچک لکن پک قوتلی بر جنس آت دخی یتیشدیریلیر. قضانک اهالیسی 40000 قدر اولوب، ثلثانندن زیاده-سی مسلم و آرناؤددر. خرسنتیانلرک اکثری اولاخ جنسنه منسوب ایسه-لر ده، بونلر دخی آرناؤدلشوب، آرناؤد لسانبله متکلمدرلر. درون قضاده 22 جامع و مسجد، 25 صبیان مکتبی، 2 دباغخانه، 88 دکرمن و 8 کوپری موجوددر. برات قضاسنده قبا کلیم، سجاده، چول و چوارب کبی یوکدن بعض منسوجات اعمال اولنور.

2-1260-2

برات

سنجاغی. یانیه ولایتنک مرکب بولندیغی درت سنجاغک بری و اک شمالیسی اولوب، وسطی آرناؤدلغک بر قسمنندن و طوسقه-لغک شمال غربی قطعه-سندن عبارتدر. جنوباً ارکری سنجاغیله، غرباً ادرياتیق دکیزیه، شمالاً اشقودره ولایتنک دراج و مناستر ولایتنک ایلبسان سنجاقلریله، شرقاً دخی ینه مناستر ولایتنک کوریجه سنجاغیله محدود و محاطدر. اراضیسی قسماً طاغلق و قسماً اووه اولوب، اووه جهتی منبت و محصولدار ایسه ده، طاغلق جهتلرینک بعض برلری مرعا و اورمانلری حاوی و اکثر طرفلری طاشلق و شورہ-زاردر. قیون و کچی کبی حیواناتی چوقدر. اک یوکسک طاغلری %تومور\$ و %مالاقاستره\$ طاغلری اولوب، ایکی بیوک نهر دخی سنجاغی شق ایدپور، که برنجیسی مناستر ولایتندن کلوب، برات نهرینی دخی اخذ ایدن %دوول\$، و اکینجیسی یانیه و ارکری سنجاقلرندن کلوب، اولونیه قضاسی ایچندن مرور ایدن %ویوسه\$ نهریدر. برات سنجاغی 600 قریه-یی حاوی اولوب، 5 قضا و 4 ناحیه-یه منقسمدر. قضالری: برات، اولونیه، ملا قصره، اسقراپار، تیمورچیچه-در. [بهرینک اسمنه مراجعت بیوریله.] سنجاغک اهالیسی 130000 مقدارینه قریب اولوب، جمله-سی آرناؤد اولمق اوزره، یالکز 34000 قدری خرسنتیان و قصوری کاملاً اسلامدر. برات و اولونیه قضالری یعنی دکیزه قریب اولان محللری پک منبت و محصولدار اولوب، زراعت و امور نافعہ پک کری اولدیغی حالده، ینه خیلی ذخایر و زیتون و سائر حاصل اولور. حیواناتی دخی پک چوق اولوب، کلینلی ساده یاغ، پیپیر، دری و سائر حیوانات محصولاتی اخراج اولنور. مزاکیه اووه-سندده خیلی مقدارده آتله دخی یتیشدیریلیر. صنایع محلیه پک کریده اولوب، یوک و کچی قیلندن اعمال اولنان و کویلیر طرفندن قوللانیلان قبا عبا، شیاق، چول، چوارب کبی شیلردن بشقه محصولات صنایع-سی یوق کبیدر.

1-1261-2

براتا

بغدادک بر اسکی محله-سی اولوب، ایچنده-کی جامعه شیعیلر سپ اصحاب ایتدکلرندن، خلیفه راضی باه طرفندن تخریب اولمشیددی. روایتہ کوره، بو محله بغدادک بناسندن اول بر قریه حالنده بولنوب، حضرت علی (رضه) بو قریه-یه نزول بیورمشیددی. بو محله-یه نسبتله (برائی) تلقیب اولنور بعض علما و سائر مشاهیر اسلام کلمشدر.

2-1261-2

بر اچیانو

1#

ایتالیاده رومانك 24 كيلومتره شمال غربيسنده بر كوچك قصبه اولوب، همنامی اولان بر كولك كنارنده واقعدر. كولك محیط دائره-سی 27 كيلومتره و عمقی 300 متره-در.

3-1261-2

برادفورد

1#

انكلتره-نك %یورق\$ ایالتنده و یورقك 313 كيلومتره شمال غربيسنده بر شهر اولوب، 145000 اهالیسی، كمور معدنی، دمیرخانه-لری و یوك منسوجات فابریقه-لری واردر. -* - پنه انكلتره-نك %ویلتشیر\$ ایالتنده دخی بو اسمله بر قصبه بولنوب، %بات\$ شهرینك 11 كيلومتره جنوب شرقیسنده و %آوون\$ نهری كنارنده واقع و 10250 اهالی ایله ایی چوخه فابریقه-لرینی جامعدر.

4-1261-2

بر ادلی

1#

انكلتره-نك مشاهیر فلكیونندن اولوب، 1692ده %شربورن\$ده طوغمش، و 1762ده وفات ایتمشدر. اوقسفور دار الفنوننده معلم بولنمش، و خیلی وقت %غر نوپج\$ رصدخانه-سنی اداره ایتمشدر. بتون آروپا آقادمیالری اعضالغنه دخی قبول اولنمشیدی. انحراف ضیایی كشف ایتمدیكى كبی، هیئته متعلق دها خیلی كشفیاته موفق اولمشدر. بو فنه دائر بر چوق تجارب و مطالعاتی نشر اولنمشدر.

5-1261-2

بر ادوست

موصل ولایتینك شهرزور سنجاغنه تابع رواندز قضااسنه ملحق بر ناحیه اولوب، سنجاغك و بتون ولایتینك منتهای شرق شمالیسنده واقع اولمغله، شمالاً وان ولایتینك حكاری سنجاغیله و شرقاً حدود ایرانیه ایله محدوددر. طاغلق بر یر اولوب، اهالیسی كردد. بیوك بر ناحیه اولوب، 64 قریه-یی حاویدر.

6-1261-2

بر ار

1#

هندستانك وسطلرنده بر خطه اولوب، شمالاً كندیچ و ملوه، جنوباً اورنك آباد و بیدر خطه-لریله، شرقاً دخی %كندوانه\$ بادیه-سیله محاطدر. طولی 420 و عرضی 220 كيلومتره اولوب، 3000000 اهالیسی واردر. باشلیجه شهرلری %نكپور\$ ایله %الیچپور\$در. اراضیسی پك منبت و محصولدار اولوب، بو مملكته مخصوص بر جنس قویونلری و صندال آغاجلری واردر. بو خطه یقین و قته-دك مستقل بر راجه طرفندن اداره اولنوب، 1817 تاریخنده انكلیزلر راجه-سنه معاش تخصیصیله اداره مملكتی اله آلمش؛ و 1853ده راجه-لرك نسلی منقرض اولمغله، بو خطه دخی بسبتون انكلیزلرك ضبطنه كچمشدر.

7-1261-2

برازوس

1#

آمریقای شمالیده ممالک مجتمعه-نک %تکراس\$ جمهوریتند بر نهدر، که مذکور جمهوریتک شمال شرقی جهتند 30° 32' عرض شمالی ایله 12' 102° طول غربیده نبعان ایدوب، ابتدا شرق شمالی-یه و بعده جنوب شرقی-یه طوغری جریانه، ریشموند، قولومبیا و سائر شهر و قصبه-لرک یانندن کچه-رک، 1000 کیلومتر-ه-لک مسافه قطع ایندکدن صکره، مکسیقه کورفرزینه دوکیلور. *- جمهوریت مذکور-ه-نک بر ایالتی دخی بو اسمله مسمادر.

8-1261-2

برازه، یاخود براچه

1#

آوستریانک دالماچیا ساحلی قارشیسند-کی آطه-لرندن اولوب، اسپالاترو آطه-سنک قارشیسند و واقعدر. ساحلن 10 کیلومتره وسعتند بر بوغازله ایرلمشدر. طولی 48 و عرضی 10 کیلومتره اولوب، 15000 اهالیسی و کوزل شرابی واردر.

9-1261-2

برازیلیا

1#

آمریقای جنوبیده بیوک بر دولت اولوب، قطعۀ مذکور-ه-نک نصفنه قریب اراضی-یی جامع بر مملکت واسعه-در. وسعت اراضیجه روسیه ایله چین و ممالک مجتمعه-دن صکره دنیانک اک بیوک دولتیدر. موقعی، حدود و مساحه-سی. *- برازیلیا قطعۀ واسعه-سی آمریقای جنوبینک شرقه طوغری اوزاتدیغی جسیم بر زاویه-یی یعنی قطعۀ مذکور-ه-نک بحر محیط آطلاسیده-کی سواحلنک قسم اعظمی جامع اولوب، غرباً آند سلسلۀ جبالنک اتکلرینه قدر ممتد اولور. شرقاً و شرق شمالی ایله شرق جنوبی جهتندن بحر محیط آطلاسی ایله، جنوباً %اوروغای\$ جمهوریتیله، جنوب غربی جهتندن آرچنتین، پاراگوی و بولیویا جمهوریتلریله، غرباً پرو، اقوادو و قولومبیا جمهوریتلریله، شمالاً دخی ونزوئلا جمهوریتیله و انکلتره ایله فلمنک و فرانسه-نک اللرنده بولنان %غویانه\$ خطه-لریله محاط و محدوددر. بو مملکت واسعه-نک اکثر طرفلری خالی ویا آهالی اصلیه وحشیه ایله مسکون واسع اووه-لر و بالطه کورمه-مش اورمانلردن عبارت اولدیغندن، حدودی تمامیه مضبوط و معین اولمیوب، همحدود اولان دولتلری هر بریله حدود منازعه-لری اکسیک اولمیور. برازیلیانک مساحۀ سطحیه-سی 8337218 مربع کیلومتره-در.

شکل طبیعیسی، طاغلی. *- برازیلیانک مرتفع یری سواحل قریب اولان قسمی اولوب، دکیزدن مشاهده اولنان بر صره طاغلر جنوبدن شماله طوغری ممتد اولور، و غربه طوغری دخی بر طاقم قوللر و شعبه-لر اوزاتیلر. بو طاغلرک ساحله طوغری اولان اتکلری دیکجه اولدیغی حالده، ایچ طرفه ناظر اولان جهتلری بر سطح مائل صورتند اولوب، آمازون و پاراگوی ایرماقلرینک وادیلرینه-دک ممتد اولور. بو وجهله برازیلیانک قسم شرقیسی طاغلق اولوب، قسم اعظمی اولان ایچ طرفی ایسه بو طاغلرله آند سلسله-سی آره-سند ممتد اولور واسع بر اووه حالنده-در. بو اووه-نک اورته-لرنده شمال شرقی-یه طوغری آقان آمازون ایله جنوب شرقی-یه طوغری جریان ایدن پاراگوی ایرماقلرینک حوضه-لرینی ایرمق اوزره بر تقسیم میاه خطی تشکیل ایده-جک بر ارتفاع وار ایسه ده، بو ارتفاع بعض محللرنده فرق اولنه-می-جق درجه-ده-در. بو پایانسز اووه-یی مذکور ایکی ایرماغه و علی الخصوص آمازونه دوکلین متعدد بیوک نهرلر شق ایدیور. ساحله متوازیاً ممتد اولان برازیلیا سلسلۀ جبالیه محله کوره مختلف اسملرله تسمیه اولنیورسه ده، %سرادومار\$ یعنی ((دکیز سلسله-سی)) و %سراجرال\$ یعنی ((بیوک سلسله)) اسم عمومیسه معروفدر. بونک اک یوکسک محلی 2015 متره ارتفاعند اولوب، دکیزدن کورینن و بحرینجه مشهور اولان %فراده ده ماقاهه\$ طاغنک ایسه 1750 متره ارتفاعی واردر.

ساحله متوازیاً ممتد اولان مذکور سلسله-نک آرقه-سند و برازیلیانک مرکزی اولان %ریویانیرو\$ شهرینک حداسنده دیکر بر طاقم طاغلرک نقطه مرکزی-سه-سی حکمنده اولان %ایتاتیایوسو\$ طاغی بولنیور، که برازیلیانک اک مرتفع نقطه-سی اولوب، 2994 متره ارتفاعی واردر، و تپه-لری قیشین قازله ستر اولنور. بو طاغدن شمال

غربي، شمال شرقي و جنوب غربي په طوغری سلسله صورتده بر طاقم طاغر تشعب ايديور. بونلرک شمالنده ديکر بر طاقم سلسله-لر دخی تعاقب ايديورسه ده، ارتفاعلری ايکنجی درجه-ده-در. برازيليانک شمالنده دخی بر صره طاغر غزیدن شرقي طوغری ممتد اولوب، آمازون حوضه-سني قيار، و غويانه جهندن برازيليانک حدودینی تشکيل ايديرلر. بونلرک ارتفاعلری 2000 متره-يه قدر بالغ اولور.

نهرلری. *- برازيليا مياہ جاريه-نک کثرتتجه کره ارضک اک ممتاز يرلرندن معدود اولوب، پک بيوک ايرماقلری و پک چوق نهرلری واردر. کره ارضک اک بيوک نهری اولان %آمازون\$ برازيليانک شمال غربي قسمنی شق ايده-رک، شمال شرقي ساحلندن بحر محیط اطلاسی-يه دوکيلور؛ و تابعلری اولان متعدد بيوک نهرلر بو قطعه-نک قسم اعظمی سقی ايديرلر. آمريقای جنوبينک ايکنجی ايرماگی عد اولنان %لاپلاتا\$نک دخی منبعلری و مجراسنک بر بيوک قسمی برازيليا داخلنده-در. لاپلاتانک منبعلری برازيليا اولديگی حالده، منصبی بو مملکتک خارجنده، و آمازونک ايسه اکثر منبعلری جهت غربيه-ده-کی جمهوريتلر اراضيسنده اولديگی حالده، منصبی برازيليا-ده-در. منصبی آمازونله همان مشترک اولان %توقامين\$ نهری دخی مذکور ايزماغه تابعلرندن عد اولنورسه، آمازونک حوضه-سی برازيليانک نصفی، لاپلاتانک حوضه-سی بر ربعی و طوغزیدن طوغری-يه دکيزه دوکلين سائر انهارک حوضه-لری ديکر بر ربعی ضبط ايديور. بو وجهله برازيليا ايکی بيوک و بر قاچ کوچک حوضه-يه منقسم اولوب، بو حوضه-لرک جمله-سی بحر محیط اطلاسی مانله-سند و اقعدرلر؛ چونکه %آند\$ سلسله-سی جسيم بر ديوار کبی برازيليايی بحر محیط کبيردن آيرور. برازيليا داخلنده آمازون ايرماغنه تابع اولان انهارک اک بيوکلی جنوبده: يوروا، پوروس، ماديرا، تاپايوز، اکسينغو، و شمالده: ايسا، يابور، نغرو و سائره-در؛ مذکور %توقامين\$ نهرينک دخی %آراغوی\$ اسميله بر بيوک تابعی واردر. لاپلاتا ايرماگی ايسه ايکی بيوک نهرک اجتماعندن تشکل ايديور، که بونلرک بری %پاراغوی\$ و ديکری %پارانه\$-در. %اوروگای\$ نهری ايسه برازيليانک جهت جنوبيه-سند نبعانله، ابتدا برازيليا ايله آرجنئين و بعده آرجنئين ايله اوروگای جمهوريتلری حدودینی آيره-رق، لاپلاته-نک منصبی قربنده دوکيلور. طوغزیدن طوغری-يه دکيزه دوکلين برازيليا انهارينک اک بيوکي %سان فرانجسکو\$ نهری اولوب، مار الذکر %ايتاييوسو\$ طاغرندن نبعانله، ساحله متوازی اولان سلسله جبالک آرقه-سند جنوبدن شماله آقه-رق، و بعده شرقه طوغری دونوب، مذکور سلسله-نک بر بوغازندن کچه-رک، دکيزه دوکيلور. بونک شمالنده %پارناهييا\$ نهری دخی ذکره شاپاندر. بونلرندن بشقه مذکور سلسله-دن بر طاقم کوچک نهرلر آقيور.

سواحل و جزایری. *- برازيليانک ساحلی 7000 كيلومتره-دن آشای اولميوب، آمريقای جنوبينک سواحل شرقيه-سنگ نصفندن زياده-سی بو دولته عاندر. بو ساحلک بيوک کورفلری يوغيسه ده، پک چوق کوچک قويلری و 42 ليمانی واردر. بو ليمانلرک اک بيوک و اک کوزلی مرکزی اولان %ريويانيرو\$ شهرينک ليمانی اولوب، ايکنجی درجه-ده دخی پارا، مارانهائو، پرنامبوق، باهيا، ايلنوس، ويقتوريا، سانتوس، پاراناغوا و سانته قترينه ليمانلريدر.

برازيليانک سواحله قریب اولان بر طاقم کوچک آطه-لریله بيوک نهرلرينک مجرا و منصبلرنده بولنان آطه-لرندن بشقه ايکی طاقم آطه-لری واردر، که بری %سان روق\$ برونک آچيقلرنده 4° عرض جنوبيه واقع %فرناؤو ده نورونا\$، و ديکری پک آچيقلرده و 20° عرض جنوبيه واقع %ترينيداده\$ طاقميدر.

اقليم و هواسی. *- برازيليا 4° عرض شمالين 30° عرض جنوبيه-يه-دک ممتد اولور بر قطعه اولوب، اراضيسنک ارتفاعی و سائر احوالی دخی پک متنوع و مختلف اولديغندن، اقليم و هواسنک دخی اوکا کوره مختلف اولمی طبيعيدر. %سان پاولو\$ اسکله-سندن %اوروگای\$ حدودينه-دک ساحل بويجه ممتد اولان و وسعت عموميه-سند نسبه پک کوچک بر ير عد اولنه-بييلن قسمندن بشقه برازيليا اقطاری منطقه حاره داخلنده اولوب، خط استوا قسم شمالينک ايچندن کچيور. خط استوانک شمالنده اولان قسمی آز اولمغله برابر همان خالی کبی اولديغندن، برازيليانک قسمی کليسی منطقه حاره جنوبيه-يه داخلدر. بو منطقه-ده بولنان سائر ممالکده اولديگی کبی، برازيليا-ده دخی ايکی موسم حکم سوريور، که بری ياغمور و ديکری قوراقلق موسميدر. ياغمور کونشک انحرافنه تابع اولوب، بزده ياز اولديگی موسملرده برازيليانک شمال، و بزده قيش اولديگی موسملرده جنوب جهتلرنده ياغمور ياغاز. آنجق بعض دفعه موسمنده دخی ياغمور ياغميوب، نهرلر و کوللر بيله قورور، و او سنه-لرده قحط و غلا اولوب، اهالی و حيوانات آلقدن تلف اولور. منطقه حاره-نک آلتنده بولنان و بيوک نهرلرينک کنارلرنده بطاقلق و متعفن صولری اکسيک اولميان بويله بر مملکتده هوانک پک ده آرزو اولنه-جق صورتده اولمامسی طبيعيدر. هله آروپا مهاجرلری حقدده پک مهلك اوله-جق قره جکر شيشکينلکی ديزالتری و صاری صيتمه کبی علتلر اکسک دکلدر. اهالیسی آنجق پک آزيمک سايه-سند صحتلرينی محافظه ايديرلر. مع هذا سواحله قریب اولان شرق و شرق جنوبی قسمنده و سواحل جنوبيه-سند هوا خیلی معتدل اولوب، آروپاليلر دخی پک اعلا ياشايه-بيليورلر. برازيليانک اک مسکون و معمور يرلری دخی اورالريدر.

محصولات و حيوانات و منابع ثروتی. *- برازيليا-ده حرارت ايله رطوبتک امتزاجی نباتات متنوعه-نک فوق العاده نشو و نما بولمسند مساعد اولمغله، بو مملکتده-کی اشجار و نباتاتک انواعی و جسامتلرله حسن و لطافتلری طبيعيتک حيرتتی موجب اوله-جق درجه-ده-در. دنيانک ديکر هيچ بر طرفنده بولنماز نيجه آغاجلری،

اوتلری، چیچکلری اولوب، بونلرک بر قسمی الان کشف اولنه-مامشدر. کشف اولنلردن دخی بر مقدار جزئینک اولسون تعدادیچون لسانمزه اسامیسنی بوله-میه-جغمز درکاردر. قابوق ویا یاپراقلری ویاخود کولگری طبهده و صنایعهده مستعمل انواع آعاجلر و سائر نباتات پک مبذول اوله-مرق، اورمانلر تشکیل ایتدکلری کبی، تاپیوقه دینلن بر نوع نشاسته استحصالنه یارایان مانیوقه، موس، مصر، وانبله، قاقائو، شکر قامشی و علی الخصوص قهوه، پامیوق و توتون کثرت اوزره حاصل اولور. ایالات جنوبیه-ده باغلر دخی چوق اولوب، کوزل شرابلر چیقار. جای یرینی طوتار و آمریقای جنوبی اهاالیسی عندنده پک مستعمل اولان (ماته) تعبیر اولنور بر نبات دخی پک مبذولدر.

برازیلیانک منابع ثروتک باشلیجه-لرندن بری ده معادنی اولوب، %میناس جرائس\$ ایالتنده و سائر بعض طرطرده کثرت اوزره آلتون معدنلری و الماس، زمرد، زبرجد و سائر کبی ذی قیمت احجاریک انواعی بولنور. یالکز آلتون معدنندن سنوی 10 ملیون فرانقلق کولچه استحصال اولنور. دمیر معدنی دخی چوق اولوب، باقر، کومش، قورشون، قلائی و سائر معدنلر دخی جایجا بولنیورسه ده، آلتون ایله ذی قیمت طاشلرک اخراجی اهاالییی مشغول ایتدیکندن، بر یکی معدنلره التفات ایدن یوقدر.

برازیلیانک حیوانات اهلیه-سی همان یالکز اوروپادن نقل ایدلمش اولان آت، صیغیر، قویون و سائره-دن عبارت اولوب، حیوانات وحشیه-سی ایسه پک چوق و پک متنوعدر. حتی آمازون سواحلنک اهاالیسندن اکثری الیوم منحصراً قابولمیباغه پمورطه-سیله و بالیقله بولنیورلر. یالکز آمازون نهونده 2000 قدر جنس بالیق بولنیور.

اهالیسی، جنسیت و لسان و مذهبلری. *-* برازیلیانک اهاالیسی 12500000 راده-لرنده اولوب، وسعت اراضیسنه نسبتاً بهر مربع کیلومتره باشنه بر بچق آدم دوشیور؛ آنجق مملکت مذکور-نک هر طرفی بر درجه-ده مسکون اولمیوب، آمازون حوضه واسعه-سی همان خالی حکمنده اولدیغندن، ساحله قریب اولان غرب جنوبی قسمنده بهر مربع کیلومتره باشنه تقریباً 4 کشی دوشیور. علی العموم آمریقای اولدیغی کبی، برازیلیانک دخی اهاالیسی اوچ جنسه منسوب اولوب، بری اهاالی اصلیه قدیمه، بری اوروپا مهاجرلری، بری ده آفریقادن نقل ایدلمش اولان اسرای زنجیه جنسلریدر. اهاالینک قسم اعظمی یعنی تقریباً 10 ملیونی اوروپا مهاجرلری اولادندن عبارت اولوب، بونلر دخی عمومیت اوزره پورتکیزلیدر. اسپانیا ایله پورتکیز آره-سندده وقتیه عقد ایدلمش اولان بر معاهده موجبنجه پورتکیزلیلر آمریقای جنوبینک یالکز بو جهنته هجرت ایتمکه سربست اولوب، دیگر طرفلری اسپانیوللره براغلمشیدی. اسپانیوللر اسکان ایتمش اولدقلری یرلر چوقدن بر چوق حکومت مستقله-یه انقام ایتدکلری حالده، پورتکیز مستملکاتی پورتکیزک لندنن چیققدن صکره دخی بر تک دولت حالنده قالمشدر. مؤخرأ برازیلیانک بعض طرفلرینه و علی الخصوص جنوب غربی جهتلرینه بر خیلی فلمنکی، آلمان، ایتالیان، فرانسز و سائر مهاجرلری دخی کیدوب پرلشمشلسره ده، پورتکیز جنسیتنه منسوب اولان برازیلیالیره نسبه بونلر لاشی حکمنده-در. پورتکیز مهاجرلرینک اولادندن بر طاقمی پورتکیزلی ابوبندن متولد اولوب، وطن اصلیلرینک اخلاق و اطوارینی محافظه ایتمش اولدقلری حالده، بر طاقملری یعنی تقریباً بر ثلثی ملز اولوب، باشلیجه پورتکیزلی و یرلیدن متولددرلر، که بونلرک کندیلرینه مخصوص سیمالری اولوب، بعضلری پورتکیز و بعضلری یرلی لسانیه متکلمدرلر. زنجیلر ایکی ملیونه قریب اولوب، اکثری صرف زنجی و بعضلری پورتکیزلیلره ویا یرلیلره قاریشمش ملز حالنده-درلر. بونلر اوته-دن بری قهوه تارله-لرنده و سائر خدمات شاقه-ده حیوان مقامنده استخدام اولنوب، بو صوک سنه-لره کلنجه-یه قدر اسارتدن قورتله-مامشدرلر.

اهالی اصلیه ایسه آمریقای کشفی صره-لرنده پورتکیزلیلر طرفندن غدارانه تعقیب اولنه-مرق، او وقتدن بری امحارینه چالیشمش؛ و مع هذا بر چوق قوم و قبیله-لری اوروپالیلرک یا شایه-مدقلری و حیم هوالی اووه-لرده و پایانسز اورمانلرده و علی الخصوص آمازون و لاپلاته حوضه-لریله %ماتوغروسو\$ ایالت واسعه-سندده جولان ایتمکه-درلر. بونلر 600000 قدر تخمین اولنوب، بر طاقمی اثنای کشفده ملت حاکمه بولنمش اولان (تویپی) و نام دیگرله (غوارانی) قومه منسوب اوله-مرق، برازیلیانک همان طرفنه منتشر و قبائل متعدده-یه منقسم اولدقلری حالده، بر درجه-یه قدر بربرلرینک لسانلرینی آکلامقده-درلر. بر طاقملری دخی اثنای کشفده ملت محکومه حالنده بولنوب، او وقتدن محقر بولنمش اولان (تاپویا) قومه منسوبدرلر. بو ایکی جنسیتک منقسم بولندقلری اقوام و قبائلک یالکز اسامیسنی ذکر ایتمک ایستسه-ک، تطویل کلامدن قورتیله-مامش اوله-جغمزدن، و لسان و اخلاقلری دخی مختلف اولدیغندن، هر بر قبیله-لرینک بر بیوک قومک بقیه سیوفی حکمنده اوله-جغمده شبهه یوقدر. بونلر وحشیتک درجات مختلفه-سندده بولنوب، بعضلری عادتاً مدنیته تقریبه، توطن ایده-رک، زراعتله اشتغال ایتدکلری حالده، بر طاقملری اوله ویا خدایی نابت شیلرله اکتفا ایدوب، ایچلرنده آدم اتی بین و خصملرندن طوتدقلری اسیرلری ذبح ایدنلر دخی واردر. بو اقوامدن هر برینک کندینه مخصوص سیمالری و اشکال بدنیه-لری وار ایسه ده، اکثرینک مغول جنسنه مشابه اولوب، برونلری غایت یاصی و باصیق، کوزلری کوچک و یوقاری-یه مائل، رنگلری صاری-یه مائل اسمر، صاچ و صقاللری سیرک و دیکدر. ایچلرندن اک مشهورلری: بوتوقودو، غوایقورو، غوایتاقاز، غوایاز، توپینامبا و سائره اقوامیدر.

لسان عمومی و رسمی پورتکیزجه اولوب، زنجیلر دخی بو لسانله متکلمدرلر. و محشیلرک تمدنه یوز طوتوب مسکون اولنلرندن بعضلری دخی پورتکیزجه-یی اوکرنمشلسره ده، اکثری کندی لسانلریله متکلمدرلر.

آوروپانك ممالك مختلفه-سندن بهر سنه كيدن مهاجرلر ك يالكز جمعيتلى كيدوب آبريجه ياشايه-بيلنلرى موقتاً كندى لسان مادر زادلر ينى محافظه ايده-بيلبورلر. مذهب عمومىلى قتلوك مذهبى اولوب، زنجيلر ك چوغى و اهالى اصليه-نك پك آز مقدارى دخى بو دىنى قبول ايتمشلردر. آوروپا مهاجرلرى ايچنده بر خيلى مقدار پروتستانلر دخى بولنيور. زنجيلر مياننده بر مقدار اهل اسلام بولنديغى دخى مرويدر. تقسيماتى. *- برازيليا 21 ايالته منقسم اولوب، هر بر ايالت بر قاچ قضايه و هر قضا دوائر بلديه-يه منقسمدر. ايالات مذكوره مساحه سطحيه-لريله و نفوسلرينك مقداريله برابر بر وجه زير ذكر اولنور:

####

ايالت

مربع كيلومتره

اهالىسى

آمازوناس

1897020

80942

پارا

1149712

349711

مارانهائو

459884

430059

پيانوھى

301797

239691

سنارا

104250

722000

ريو غرانده دونورته

57485

269051

پاراهيبا

74431

432817

پرنامبوق

128395

1014700

آلاغواس

58491

297379

سرجيبه

39090

211172

باھيا

426427

1655403

اسپيريتو سانتو

48839

100717

ريو ده يانيرو

68982

938831

مونچيبونوترو

1394
435568
سان پاولو
290876
1058950
پارانا
221319
189668
سانته قاترينه
74156
201043
ريو غرانده دوسول
236553
899100
ميناस جرائس
574855
2449010
غوياز
747311
191711
ماتو غروسو
1379651
72051
جمعا برازيليا
8337218
12333375
\$

شهر و قصبه لرى. -* - برازيليانك شهر و قصبه لرى پك آز اولوب، يكرمى بيكدن زياده اهالى يى جامع اولانلرى مقدار نفوسلريله برابر بر وجه زير ذكر اولنور:

###

ريو ده بانپيرو
357332
باهيا % سان سالوادور \$
140000
رسيفه % پرنامبوق \$
130000
بلم
40000
سان پاولو
40000
پورتوالكره
40000
مارانهائو % سان لوبيز \$
35000
اورو پرتو
20000
\$

اصول حكومتى، ماليه سى، قوه بريه و بحريه سى. -* - برازيليا قطعه سى پورتكيزك النده چيقيه رق كسب استقلال ايده لى ينه پورتكيز خاندان حكمداريسنه منسوب بر ايمپراطورك تحت حكمنده اولوب، درت سنه مدتله انتخاب اولنور 122 اعضادن مركب بر مبعوثان و قيد حيات شرطيله تعيين اولنور 58 اعضادن مركب بر

اعیان مجلسی وار ایدی. آنجق اخیراً جمهوریتہ تحول ایتدیکندن، اصول اداره حاضرہ-سی ہنوز تقرر ایتہ-مشدر. واردات و مصارف سنویہ-سی 400000000 فرانق یعنی 20 ملیون فرانسیز لیراسی رادہ-لرنندہ-در. قوہ بریہ-سی وقت حضرده 13528 نفرات و 1520 امرا و ضابطاندن عبارت اولوب، وقت سفرده 30000 عسکر چیقارہ-بیلیر. عسکری 21 طاہور پیادہ، 5 آلائی سواری و 3 آلائی طوبجیدن مرکب اولوب، 6847 نفر ژندارمہ-سی دخی واردر. عساکر ملیہ-سی در دست تنظیمدر. قوہ بحریہ-سی 48 سفینہ-دن مرکب اولوب، بونلرک 10ی زرہلیدر. جملہ-سی 19190 بیکیئر قوتندہ اولوب، 222 طوبی حاملدرلر. عساکر بحریہ-سی 5793 کشیدن عبارتدر.

معارف و صنایع و تجارتی. *- برازیلیادہ تحصیل مجاناً اولوب، آنجق مکاتب الان لزومی درجہ-دہ تکثر ایدہ-مہ-مشدر. 1873 تاریخندہ اجرا اولنان بر استاتستیقہ کورہ، تاریخ مذکورده بتون برازیلیادہ 5641 مکاتب عمومیہ بولنوب، بونلر دن 5293ی مکاتب ابتدائیہ و 348ی مکاتب رشدیہ و اعدادیہ-دن عبارت ایدی. آنجق اوندن ایکی سنہ اولکی استاتستیقہ مکاتب عمومیہ آنجق 4428 بولنمش اولدیغندن، ایکی سنہ ظرفندہ اولان بو تزیادہ باقیلورسہ، او وقتدن بری دہا خیلی تکثیر ایتمش اولسہ کرکدر. مکاتب اعدادیہ-دہ مبادی علوم و فنونلہ پور تکیز لسانندن بشقہ فرانسیز، انکلیز و لاتین لسانلری دخی تدریس اولنور. مکاتب عالیہ-یہ کلنجہ: بری پایتختی اولان %ریو دہ یانیرو%دہ و دیگر %باہیا% شہرندہ اولمق اوزرہ، ایکی طبیہ، بری %سان پاولو%دہ و دیگر %رسیفہ%دہ اولہ-رق ایکی حقوق مکتبلی، بر دار الصنایعی، بر تجارت مکتبی، بر صنایع نفیسہ آفادیاسی، ینہ ریو دہ یانیرو دہ بر رصدخانہ-سی، بر موسیقی مکتبی، %اوروپرتو%دہ بر معادن مکتبی و بہر اوج ایدہ بر پک مہم بر مجموعہ نشر ایدن بر تاریخ و جغرافیہ جمعیتی واردر. 1874 تاریخندہ یالکز %ریو دہ یانیرو%دہ 50 و برازیلیانک سائر طرفلرنندہ 300دن زیادہ غزتہ و مجموعہ موتوقہ نشر اولنوردی، کہ بونلرک دہ او وقتدن بری مقداری تضاعف ایتمش اولہ-جغی شبہہ-سزدر. اوراق مذکورہ-دن یالکز بش اون عددی فرانسیز، انکلیز و آلمان لسانلرنندہ اولوب، قصوری پور تکیز لسانندہ نشر اولنور.

برازیلیادہ محصولات ارضیہ-نک و علی الخصوص سائر یرلردہ نادر یتیشیر محصولاتک کثرتی بالطبع تجارتک توسعی موجب اولوب، پایتختندہ و سائر باشلیجہ اسکلہ-لرنندہ پک ایشلک بر تجارت اجرا اولنور. اخراجاتی 550 و ادخالاتی 450 ملیون فرنق رادہ-لرنندہ اولوب، اخراجاتک قسم کلیسی قہوہ، پاموق، شکر، دری، لاستیق، توتون، الماس، آلتون، بویاجیلقدہ و طاوشانلقدہ مستعمل انواع آعاجلر و سائرہ-دن عبارتدر. حیواناتی و بقدایی ایسہ پک آز اولدیغندن، برازیلیالیر باشلیجہ مدار تغدی اولان ات و اکمکلرنک قسم اعظمی خارجدن جلب ایتمک مجبور بیتندہ بولنیورلر.

صنایع برازیلیادہ پک کری اولوب، فابریقہ-لری یوق حکمندہ-در. بناءً علیہ داخل مملکتدہ صرف و استہلاک اولنان معمولات صنایعہ-نک همان جملہ-سی خارجدن و باشلیجہ آروپادن نقل اولنور. یالکز محصولات محلیہ-دن اولان پاموغک ایشلنمہ-سنہ مخصوص بر قاچ فابریقہ بولنوب، داخل مملکتدہ صرف اولنمق اوزرہ، آمریقان اعمال اولنور.

مرکزی اولان %ریو دہ یانیرو% ایلہ سائر اسکلہ-لری کرک آمریقای جنوبی و شمالینک و کرک انکلترہ، فرانسیہ، آلمانیا، پور تکیز و سائر آروپانک باشلیجہ اسکلہ-لریلہ مناسبات تجاریہ-دہ اولوب، مقن صورتدہ واپورلر ایشلیور. داخلی یوللرہ کلنجہ، مملکتک وسعت فوق العادہ-سنہ و موانعک کثرتتہ بناءً برازیلیانک دمیر یوللری نسبتہ آز اولوب، 1887 تاریخندہ 7929 کیلومترہ-لک بیتمش و 1831 کیلومترہ-لک در دست انشا دمیر یوللری وار ایدی. تلغراف خطلری دخی 10610 کیلومترہ طولندہ اولوب، 170 تلغرافخانہ-سی وار ایدی.

احوال تاریخیہ-سی. *- برازیلیا قطعہ-سی 1500 تاریخ میلادیسنندہ (وینسان پینزون) نام اسپانیول ایلہ (قابرال) نام پور تکیز لی طرفندن کشف اولنہ-رق، بر سنہ صکرہ مشہور (آمریق و سپوس) طرفندن پور تکیز قرالی نامنہ ایچ طرفلری تحری اولنمشدر. بو یر ابتدا پور تکیز دولتی طرفندن منفا کبی قوللانیلوب، 1531 تاریخندن پور تکیز مهاجرلری اورایہ نقل خانہ و توطن ایتمکہ باشلامشدر. یدنجی قرن میلادی اوانلندہ فلمنکلیرلر برازیلیایہ آباق باصوب، یواش یواش مملکتی ضبط ایلہ، 1624دن 1640 تاریخندہ-دک 16 سنہ تحت حکم لرنندہ طوتمشلسرہ دہ، تاریخ مذکورده یرلیلر پور تکیز لیلرلہ بالاتفاق برازیلیایی فلمنکلیرلرک لندن چیقارمش، و 1654 تاریخندہ پور تکیز لیلرینہ مملکتک حاکملری اولمشدر. (بر اغانسہ) خانداننہ منسوب حکمدارلر پور تکیز و برازیلیا قرالی عنواننی حائز اولدقلری حالده، 1807دہ بو خاندان ناپولیون طرفندن آروپادن اخراج اولننجہ، برازیلیایہ کیدوب، 1821 تاریخندہ-دک اورادہ حکم سورمشلر؛ و تاریخ مذکورده آروپایہ عودتلری برازیلیانک پور تکیزک لندن چیقمسنی موجب اولمشدر. 1822دہ برازیلیالیر استقلاللرینی اعلان ایدوب، پور تکیز قرالی آلتنجی ژانک اوغلی برنجی (دون پدر)یی برازیلیا ایمپراطورلغنہ انتخاب، و بر مجلس مبعوثان تشکیل ایتمشلردر. پدرینک وفاتندہ دون پدر پور تکیز قرالغنہ دخی وارث اولمش ایسہ دہ، بونی قیزی (دوناماریا)یہ ویروب، کندیسسی برازیلیا ایمپراطورلغیلہ قناعت ایتمشیدی. 1831دہ ظهور ایدن فساد اوزرینہ، مشار الیہ فراغت ایدوب، تختی 6 یاشندہ بولنان اوغلی ایکنجی دون پدریہ ترک ایتمشدر. بو ذات سنہ حالیہ-یہ

يعنى 1889 تاريخ ميلاديسنه-دك كمال رفق و عدالتله مملكتى اداره ايدوب، هر وجهله ترقيسنه خدمت ايتدكدن صكره، اخيراً برازيليايليرك آنسزین اعلان جمهوريت ايتملريله، پورتكيزه چكلمشدر.

1-1267-2

براستك

ارضروم ولايتنك ارزنان سناغنه تابع كماخ قضااسنده بر ناحيه اولوب، 20 قريه-دن مركبدر.

2-1267-2

براغاليپچه

1#

قوصوه ولايتنك اسكوب سناغنده بر نهردر، كه بلغارستان حدودى قرينده %مالش\$ طاغندن نبعانله، غرب جنوبىيه طوغرى جريان ايدهرك، %اشنپ\$ قصبه-سى ايچندن بالمرور، تقريباً 80 كيلومتره-لك مسافه قطع ايتدكدن صكره، كوپريلين 20 كيلومتره آشاغنده %واردار\$ ايرماغنه دوكيلور.

3-1267-2

براغانسه

1#

پورتكيزك %تراس اوس مونتنس\$ ايلتنده و %ميرانده\$نك 55 كيلومتره شمال غربيسنده بر قصبه اولوب، 15000 اهاليى واردر. 1442 تاريخ ميلاديسنده بر دوقه-لق صورتنه قونمشيدى.

4-1267-2

براغانسه خاندانى

1#

الآن پورتكيزده حكم سورن خاندان قرالينك اسميدر. بو خاندانك مؤسسى پورتكيز قرالردن برنجى ژانك اوغلى (آفونس) اولوب، 1442 تاريخ ميلاديسنده آنفاً ذكر اولنان براغانسه دوقه-لغنه تعيين اولنمشيدى. بونك نسلندن كلن دوقه-لرك سكرنجيسى اولان درنجى ژان پورتكيزى اسپانيانك يد تسلطندن تخليصله، 1640 تاريخ ميلاديسنده پورتكيز تختنه جلوس ايتمشدر. بونك نسلندن پورتكيز و برازيليايه حكم سورن حكمدارلرك اسمريله تاريخ جلوسلرى بر وجه زيردر:

###

(پورتكيزده)

درنجى ژان

1640

آلتجى آفونس

1656

ايكنجى پدرو

1683

بشنجى ژان

1706

يوسف

1750

برنجى ماريبا و اوچنجى پدرو

1777

آلتنجى ژان
1792
دردنجى پدرو (برنجى دون پدرو)
1826
ايكنجى ماريا (دوناماريا)
1833
بشنجى پدرو
1853
برنجى لويى
1861
قارلوس
1889
(برازيليا)
برنجى دون پدرو
1822
ايكنجى دون پدرو
1831
\$

5-1267-2

براغه

#1

پورتكيزده ليسيونه-نك 322 و %پورتو\$نك 45 كيلومتره شرفيسنده بر قصبه اولوب، 19000 اهاليسى، خيلى تجارتي و بعض اسلحه و منسوجات فابريقه-لرى واردر. اسكى بر قصبه اولوب، روماليلرك زمانندن قالمه بر طاقم آثار عتيقه-سى واردر. ميلادك 445 تاريخندن 585 تاريخنه-دك (سواو)لرك پايئتحتى بولنمشدر.

6-1267-2

بُراق

حضرت فخر كاننات (صلعم) افندمرك معراج صعودلرنده بيندكلرى دابه-نك اسميدر، كه حضرت جبرائيل واسطه-سيله كنديلرينه كتيرلمشيدى. استردن كوچك و مركبدن بيوك اولوب، قنادلرى اولديغى و يوزى انسان يوزينه مشابه بولنديغى مرويدر. بر روايتده غايت بياض و ديكر بر روايتده كوزلرى پك پارلاق اولديغندن، (برق)دن مشتاق اولان بو اسمله تسميه اولنمشدر. وجه تسميه-سى سرعت فوق العاده-سى اولمق دخى ملحوظدر.

7-1267-2

براق حاجب، قتلغ خان

يدينجى قرن هجريده كرمانده حكومت سورمش اولان (قره ختايان) و نام ديكرله (آل براق) دولتتك مؤسسيدر. عن اصل قره ختاي امراسندن اولوب، سفارتله سلطان محمد خوارزمشاهك ياننه كوندرلديكى حالده، عودتنه ممانعت اولنمغله، پادشاه مشار اليهك رجالي صره-سنه كيرمش، و حاجبي اولمشيدى. سلطان محمد خوارزمشاه مغوللر طرفندن بوزلديغنده، صاحب ترجمه كرمانه واروب، اوراسنى ضبطله، 621 تاريخ هجر يسنده كندى نامنه خطبه او قوتمش؛ و 11 سنه حكومت سوردكن صكره، 632ده وفات ايدوب، كرمانده بناكرده-سى اولان مدرسه جوارنده دفن اولنمشدر. *- آل براق دولتى 621دن 706 تاريخنه-دك 85 سنه سوروب، 8 حكمدار كلمشدر، كه اسملريله تاريخ جلوسلرى وجه آتى اوزره-در:

#

براق حاجب
621
رکن الدین مبارک بن براق
632
قطب الدین محمد (براقک برادرزاده-سی)
650
حجاج بن قطب الدین
655
جلال الدین سیر غیمش بن قطب الدین
681
پادشاه خاتون
691
مظفر الدین محمد شاه بن حجاج
695
قطب الدین شاه جهان بن سیور غیمش
703
\$

بولنر، ایکنجیلری رکن الدین مبارکدن باشلايه-رق، مغول حکمدارلرینک فرمانیله نصب اولنورلردی. سکننجیلری اولان قطب الدین شاه جهان (الجایتو خان)ک امریله عزل اولنه-رق، مملکتی ضبط اولنمغله، کندیسسی شیرازه قاچمش؛ و بیوک بر ثروته مالک اولمغله، بقیه عمرینی اوراده کچیرمش؛ و قیزینی شیرازده حکومت سورن آل مظفردن امیر مبارز الدین محمد ترویج ایتملکه، شاه شجاع و شاه محمود و سلطان احمد بوندن تولد ایتمشلردر.

1-1268-2
براق رئیس

عثمانلی قپودانلرینک مشهورلرندن اولوب، عصر سلطان بایزید خان ثانیده مشهور کمال رئیسله برابر قپودان دریا داود پاشانک معیتنده اینه-بختی فتحنه کیده-رک، بیوک بر کمینک سواریسسی ایدی. وندیک قپودانلرندن (آلبان آرمنیو) ایله (لوردانو) بیوک بر قوتله صاحب ترجمه-نک فیلوسنه هجوم ایتمکلرنده، براق رئیس مقاومتدن مایوس اولوب، محو اولمغی مغلوب اولمغه بالتزجیح، ایکی طرفنده بولنان ایکی سفینه-یه آتش ویرمش؛ و کندی کمیسینی دخی دشمنک کمیلریله برابر یاقه-رق؛ کندیسسی، حسن رئیس و وندیک قپودانلرندن مرقوم آلبان آرمنیو ایله لوردانو دخی یانمشلردر. جسارتک اک بیوک نمونه-لرندن اولان بو وقعه هانله 904 سنه هجریه-سی شوالنک 21نده جریان ایتمشدر.

2-1268-2
براقونو
1#

فرانسه-نک اک مشهور کیمیاکرلرندن اولوب، 1780ده %قومرسی\$ده طوغمش، و 1854ده وفات ایتمشدر. %نانسی\$ شهرنده وطن ایدوب، اورانک نباتات باغچه-سی مدیری اولمشیدی. کیمیای عضوی ایله اوغراشوب، بر چوق حامضلر کشف ایتمش، و بو فنده متعدد کتابلر یازمشدر.

3-1268-2
برالشام

[[شام]] و ((سوریه)) ماده-لرینه مراجعت بیوریله.]

4-1268-2
برالماتده

اسپانیانك جنوب غربیسنده %وادی الكبیر \$ منصبك صول ساحلنده بر قصبه اولوب، عربلر طرفندن معهود
ماتده سلیمان (عم) مناسبتیله بو اسمیله تسمیه اولنمشیدی. الیوم بونك غلطی اولان %باراماده \$ اسمیله معروفدر.

5-1268-2
برام

مدینه منوره قرینده بقیع ناحیه-سنده بر طاغدر.

6-1268-2
برامانته
1#

ایتالیانك اك مشهور معمارلرندن اولوب، 1444 تاریخنده طوغمش، و 1514ده وفات ایتمشدر. روماده بر چوق
آثاری واردر.

7-1268-2
برامكه

(برمكینك جمعیدر.) ((برمکی)) ماده-سنه مراجعت بیوریله.]-*. بو اسمله بغدادده بر محله و جوارنده بر
قریه دخی وار ایدی، كه مشاهیر علمادن (برمکی) نسبتیله معروف بر چوق ذواتك مسقط رأسی بولنمشدر.

8-1268-2
براندبورغ
1#

پروسیه-ده همنامی اولان خطه-ده، %پوچدام \$ ایالتنده و %هاؤل \$ نهری کنارنده بر شهر اولوب، پوچدامك
33 کیلومتره غربنده واقعدر. 26000 اهالیسی، بر چوق مکتبلری و سائر مؤسسات خیرییه-سی و یوك
منسوجات، شاپقه، غانت، سختیان و سائر فابریقه-لری واردر.

9-1268-2
براندبورغ

خطه-سی. پروسیه-نك بیوك بر خطه-سی اولوب، برلین شهری دخی بونك داخلنده ایسه ده، آیری عد اولنیور.
خطه مذكوره شمالاً %پومرانیبا \$ خطه-سی و %مكلنبورغ \$ بیوك دوقه-لغیله، غرباً هانورره ایله و %آنهالت
دسو \$ برنسلکیله، جنوباً %صاقسه \$ خطه-سیله، شرق جنوبی جهنتدن %سیلزیا \$ ایله، شرقاً دخی %پوستانله \$
خطه-سیله محدود و محاطدر. مساحه سطحیه-سی 39834 مربع کیلومتره اولوب، 2342411 اهالیسی واردر.
وقتیله خطه-نك مرکزی بولنمش، و بو اسمی ویرمش اولان براندبورغ شهری الیوم ایکنجی درجه-ده اولوب،
خطه-نك منقسم بولندیغی ایکی ایالتدن برینك مرکزی %پوچدام \$ و دیکرینك %فرانقفورت \$ شهریدر.
اراضیسی دوز و قوملق اولوب، آنجق فوق العاده ایلری کیتمش اولان فن زراعت واسطه-سیله اصلاح
اولنمشدر. %اورر \$ ایرماغی اورته-سندن و %الیه \$ ایرماغی دخی غربی کنارندن جریان ایدوب، بو ایکی
ایرماغه تابع بر چوق چایلر مملکتی سقی ایدیور. بو چایلرک آره-لرنده متعدد جدولر آچیلوب، هم اختلاطی

تسپیل، هم اراضی یی اروا ایدلر. دمیر یوللری و هر نوع فابریقه-لری دخی پک چوق اولوب، صنایع و تجارت زیاده-سیله ایلمیشدر. باشلیجه شهرلری: برلین، پوچدام، اسپاندائو، براندبورغ، شارلوتنبورغ، پرنچلوو، یکی روپن، فرانقفورت، غوبن، کوسترن، لاندسبرغ، غوتوس، زولنیخاؤ %لوپن\$در. بو خطه زمان قدیمده اسلاو اقوامیله مسکون اولوب، یدنجی قرن میلادیده شارلمان طرفندن ضبط اولنمش؛ و او وقتدن جرمانلر اورالری استیلا ایتمکه باشلامشدر. بر خیلی وقت %صاقسه\$ حکومتنه و بعده طوغریدن طوغری یه آلمانیا ایمپراطورلغنه تابع بر حکومت صورتنده اداره اولنه-رق، بر چوق خاندانلره منسوب پرنسلرک و نهایت (هوئزولرن) خاندانک الینه کچمش؛ و بو خاندانه منسوب پرنسلرندن اوچنجی فردریق 1701 تاریخده برنجی فردریق نامیله پروسیه قرالی عنوانی آلمشدر. ((پروسیه)) ماده-سنه مراجعت بیوریله.]

1-1269-2

برانه

قوصوه ولایتک ایپک سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، قره طاغک حدود شرقیه-سی قریبنده و ایپکک 35 کیلومتره شمال غریبسنده و %ایم\$ نهری کنارنده واقعدر. کوچک بر قصبه اولوب، بر جامع شریفی، بر قشله-سی و بر عسکری خسته-خانه-سی واردر. *- برانه قضاسی شمالاً یکپیارار سنجاغنک آقوه و ترغویشته قضالریله، شرق جنوبی جهتندن نفس ایپک قضاسیله، غرباً و غرب جنوبی جهتندن دخی قره طاغ حدودیله محدوددر. اراضیسی طاشلق و قوملق اولوب، قوه انباتیه-سی متوسطدر. محصولاتی حیوبات متنوعه ایله کتن و کنویردن و انواع میوه-لردن عبارتدر. بعض اورمانلری دخی واردر. تحریر نفوس اجرا اولنمیدغندن، مقدار اهالیسی بیلینه-میورسه ده، اوتوز قرق بیک راده-لرنده اولمسی ملحوظدر. اکثر اهالیسی اسلام اولوب، آرنأود و بوشناق لسانلریله متکلمدرلر.

2-1269-2

براؤناؤ

1#

آوستریاده چهستانده بر قصبه اولوب، %قونیغراچ\$ک 51 کیلومتره شمال شرقیسنده و %این\$ نهری اوزرنده واقع و 6000 اهالی-یی جامعدر. بو قصبه-ده بر نوع قیرمزی چوخه و سائر بعض منسوجات اعمال اولنور.

3-1269-2

براهما یاخود بر اهم

1#

هندیلیرک الک اسکی دینلرنده معبودلرینه ویردکلری اسم اولوب، کائناتی خلق، صیانت و محو ایتمک اقتدارلرینی براهمانک باشلیجه صفاتندن عد ایتدکلرندن، خالق و قادر صغتیله (براهما)، صانی و حکیم صغتیله (قریشنو)، محی و قهار صغتیله دخی (سیوا) تسمیه ایدرلر. حقیقته بر اولان بو اوچ اسمدن، و علی الخصوص اسمک تغیریله برابر مسماسنی بشقه صورتده تصویر ایدوب، بشقه بولده عبادت ایتلمندن بر نوع تثلیث چیقیور. براهمایی درت باشلی و درت الی تصویر ایدوب، اللرنده عالمینک باغلی اولدقلری بر زنجیر، بریازی فورچه-سی، و بر مجمر طوتدیغی کوریلور. عوام ناس براهمانک بو صورتده اولان صنملرینه عبادت ایدرلر. کونش براهمایه منسوب عد اولنور، و بر مثلنک ایچنده بر دائره شکلی علائم مخصوصه-سندندر. صو و یشنویه و آتش سیویایه منسوبدر. براهمایه عبادت ایدنلره براهمانی، و راهبلیینه براهمان دیرلر که فارسیده مستعمل اولان (برهمن) بوندن مأخوذدر. اصل وجود مطلقه (پارا براهما) یعنی ((براهمای قدیم)) اسمنی ویروب، ز عملرنجه بونک 4 اوغلی اولمشدر. بونلردن براهما (پارا براهما)نک آغزندن، و شاتریا، و ایشیا، سوده تسمیه اولنان دیگر اوچی قوللردن، بجاقلرندن، و آیاقلرندن چیقمش. بناءً علیه بو درت اولاددن متولد اولمق ز عمیله براهما دیننده بولنانلر بر برینک مادونده اوله-رق 4 صنفه منقسمدرلر. برنجی صنف براهمانلر صنفیدر، که بونلر آیین مذهبی اجرا ایدوب، علمالری و راهبلی حکمنده اولمغله، (ودا) یاخود (بید) تعبیر اولنان و عندلرنده مقدس اولان کتابلرینک قرائت و تفسیری چقی بونلره مخصوصدر؛ ایکنجیسی (شاتریا) صنفیدر، که محاربلر و جنکاورلر صنفی اولوب، راجه-لری یعنی حکمدارلری دخی بو صنفه منسوبدرلر؛

اوجنجیسی (وایشیا) صنفی اولوب، تجار و زراع بو صنفه منسوبدرلر؛ درنجیسی (سودره) صنفی اولوب، ارباب حرف و صنعتله عمله طاقمنی جامعدر. بو درت صنفك مادوننده (پاریا) تعبیر ایتدکلی بر صنف دها واردر، که هر نه سببه مبنی ایسه صنوف اربعه-نك برندن وقتیلله طرد اولنمش آدملرک نسلندن اولوب، صنوف اربعه خلقی عنندنه پک منفور و مکروه عد اولنورلر، و کندیلرینه تماس ایتمکدن احتراز اولنور. بعض ایام رسمیه-ده بر اهمانك صمنی حامل آغر بر آراهه سوقاقلرده و یوللرده طولاشدیرلدیغی وقت، بر چوق متعصبلر، جنتی قزانمق زعیمله بو آراهه-نك تکرلکلی آلتنه یاتوب، اتلاف نفس ایدرلر. پرهیز، ریاضت، کندی نفسلرینه انواع اشکنجه-لر ایتمک دخی مذهبلی مقتضیاتندن عد اولنور. بونلر بقای روحه و تناسخه دخی معتقد اولوب، غسل و آبدسته زیاده رعایتلی واردر، و %کنک\$ نهی کبی بعض انهاره قدسیت و یروب، اولنرک صوینده بیقانمغی و جنازه-لرینی بو نهیرله آتمغی ثواب عدایدرلر، که بو صوک حرکتلی قولر-نك تولیدینه سبب اولور. غایت کولنج و مکروه بر چوق رسم و آیینلری دخ واردر. براهما دینی هندستانده پک قدیم اولوب، (بوده) اسمنده بر آدم مؤخرأ بعض تعدیلات اجراسیله کندی اسمنه نسبتله یاد اولنور دیگر بر دین ایجاد ایتمشدر، که آسیای شرقی و جنوبیه پک منتشردر. ((بوده)) ماده-سنه مراجعت بیوریله. [الیوم براهما دینده بولنان هندلیلر یوز ملیون نفوس قدردر. براهمانیلر یوقاریده ذکر اولنان تتلیشدن بشقه (دیوا) اسمیله بر طاقم ملکره دخی ایناندقلی حالده، مشهور (زردشت) بو دیوالره عبادتی تجویز ایتمیوب، بونلری جن قییلندن عد ایتدیکندن، هنددن طرد اولنه-رق، بلخ طرفنه کیدوب، بر یکی دین ایجاد ایتمشیدی، که بو دینده (دیو) جن و عفريت معناسنی آلوب، فارسیده الآن بو معنا ایله قوللانلمقده-در. حالبوکه هندک لسان قدیمیله مناسبتلری معلوم اولان اروپا لسانلرنده (دوا) یاخود (دیو) کلمه-سنگ عینی اولان (دئوس)، (دیو)، (تئوس) اسملری ((اله)) معناسنی افاده ایدیلر.

1-1270-2

براهماپوترا

1#

یعنی ((ابن براهما)) آسیا قطع-سنگ اک بیوک نهیرلرندن اولوب، هندستانک شمال شرقیسنده جریان ایدر. منابعی و مجراسنگ یوقاری طرفلری الان تمامیله کشف اولنه-مامش ایسه ده، %تیبیت\$ده هیمالایه سلسله جبالنک شمال شرقی اتکلرندن نبعانله شرقه طوغری جریان ایدن %پاروجانغ بو\$ نهیرینک آلت طرفی اولدیغی همان تحقق ایتمش کبیدر. هیمالایه سلسله-سنگ 35' 30° عرض شمالی ایله 40' 79° طول شرقیده واقع پک مرتفع بر محلندن نبعان ایدیلور، که محل مذکورک غرب جنوبی اتکلندن دخی سند، کنک و جنه کبی دیگر اوچ بیوک نهیرک منبعلری بولنیور. براهماپوتره ابتدا %پاروجانغ بو\$ اسمیله شرقه طوغری و هیمالایه-نك صیرتیلله متوازیأ جریان ایدر-ک، "40' 92° طول شرقیه کلنجه، بردن بره جنوبه طوغری دونه-رک، بر مدت دخی بو استقامتده جریاندن صکره، %آسام\$ خطه-سنه کیرر. اصل براهماپوترا اسمنی آسام حدودینه کیردکن صکره آلوب، تام خط حدودده %دیهنونغ\$ و %لوهیپ\$ اسملریله شمالدن کلن دیگر ایکی نهیره برلشیر. %پاروجانغ بو\$ نهیرینه ایسه تلاقی مذکورده %دیهنونغ\$ اسمی ویریلیور. آسام خطه-سی ایچنده شمالدن %بوتان\$ خطه-سندن اینن دیگر بر ایکی نهیرک دخی صولرینی اخذ ایتدکن صکره، جنوبه طوغری دونوب، کنک %یعنی غانز\$ ایرماغنک اک شرقی قولیله برلشه-رک، بنکاله کور فزینه دوکیلور. مجراسی تخمیناً و تقریباً 2500 کیلومتره طولنده-در.

2-1270-2

براهه

1#

اسقاندیناویانک مشهور بر خاندانی اولوب، بری دانیمارقه-ده و دیگری اسوجده اولمق اوزره، ایکی شعبه-یه منقسمدر. دانیمارقه-ده-کی شعبه-سندن مشاهیر ارباب هیئتدن (تیخوبراهه)، و اسوجده-کی شعبه-سندن (والدمار) ایله (مانیوس لادولوس) اسملرنده ایکی قرال و بر طاقم سیاسیون ظهور ایتمشدر، که بونلرک بری (قریستینه) ایله اون برنجی (شارل)ه وصیلک ایدن و (آبو) دار الفنوننی تأسیس ایلین (پیر قونت دو براهه) اولوب، 1680ده وفات ایتمشدر.

اندلسده شذونه اعمالندن بر قصبه و بر شهر اولديغي جغرافيون عرب آثارنده مذکوردر.

وقتيه مصردن بشقه بتون آفريقانك قسم شماليسنده ساكن بولنمش و اليوم دخى اقطار مذکورده و على الخصوص درن %يعنى اطلاس\$ طاغريله صحراى كبيرده عربلرله برابر بولنور بيوك برامت اولوب، مختلف اسملرله ياد اولنور اقوام و قبائل عديده-يه منقسمدر. بوامت قديمه و عظيمه-نك حدودى خطه مصر-يه منتهى اولميوپ، بو خطه-نك جنوبندن كچه-رك، نوبه-يه و بحر احمر ايله عدن كورفزينه قدر ممتد اولور؛ چونكه نوبه-ده و حبشك شرق و جنوبنده ساكن بولنان بعض اقوامك دخى اقوام بربريه-دن بولندقلرى شبهه-سز اولوب، نوبه اهالييسنك بر طاقمى اسكيدن برى (بربر)ك جمعى اولان (برابره) اسميله معروف اولدقلرى كى، حبشك جنوبنده-كى خطه دخى اليوم (بربره) اسميله معروفدر. بربر امتك اصل و نسبي حقدده پك چوق روايات و احتمالات درميان اولنه-رق، عرب مورخ و نسابلرينك بعضلرى بولنلرى اولاد سامدن و بعضلرى اولاد حامدن عد ايتمش؛ و بر طاقملرى فلسطيندن و بعضلرى يمنندن آفريقايه هجرت ايتمش اولدقلرينه ذاهب اولمشلردر. متأخرين علما ايسه اقوام و امك اصل و نسبى آنجق لسانلردن و سيمالردن استدلال ايتمكى اعتياد ايتدكلرى حالده، بربرلر لسانلرى هنوز كنديلرنجه تماميله معلوم اولمديغي كى، سيمالرى دخى عرب سيماسيله زياده قاريشمش اولديغندن، بوكا قطعى بر قرار و يرمكده خيلى تانى ايتمشلر سه ده، نهايت بو صوك و قتلرده بربر لساننك لسانيونجه السنه معلومه صره-سنه كچمى اوزرينه، بو لسانك السنه ساميه ايله پك چوق مناسب و مشابهتى اولديغي، و هر نه قدر كلدانى، سريانى، عبرانى و عربى لسانلرى آره-سنده اولديغي قدر قريبت يوغيسه ده، السنه مذكوره ايله بربر لسانى آره-سنده-كى مشابهتك ده السنه ساميه مذكوره ايله لسان قيبى آره-سنده-كى مشابهتن پك كرى اولمديغي تحقق ايتمشدر. بناءً عليه بربرلر ك آفريقا اممندن اولميوپ، آسيا خلقتدن بولندقلرنده، و تاريخك ضبط ايده-ميه-جكى پك اسكى بر زمانده فرات و دجله و اديلردن ايريله-رق، آفريقانك چوللرينه و بحر محيط اطلاسى سواحلنه-دك ياپلمش اولدقلرنده شبهه يوقدر. بناءً عليه بولنلرى سام ابن نوحك اولادندن عد ايدن عرب نسابلرينك ذهابى پك ده اساسسز عد اولنه-ماز. فلسطين ويا يمنندن هجرتلرى روايتلرينه كلنجه، بوندن يكرمى بش اوتوز قرن اول فنيكه-دن يعنى سوريه ساحلندن تونس جهتنه بر چوق فنيكه-ليلر كيدوب اوراده (قارتاج) اسميله بر دولت تاسيس ايتدكلرى معلوم اولديغي كى، او صره-لرده يمنده-كى حميريلردن بعض جهانكيرلر ك آفريقانك سواحل شماليه-سنه-دك توسيع فتوحات ايتمش اولدقلرى دخى مروى اولديغندن، بربرلر ك فلسطين ويا يمنندن هجرتلرى روايتى بوندن غلط اوله-جغى منفهم اوليور سه ده، بربرلر وطنلرنده قرتاجليلردن و حميريلردن دها اسكى اولوب، بولنر ك اولادندن اولدقلرى شبهه-سزدر. قرتاجليلر تونسده بر كوچك دولت تاسيس ايده-بيلوب، منحصرأ ساحلده و بعض شهر و قصبه-لرده ياشادقلرى حالده، اطر افلرى و مملكتلرينك ايچ طرفى ينه اقوام بربريه ايله مسكون ايدى.

بربرلر اوتنه-دن برى اقوام و قبائل عديده-يه منقسم اولوب، كندى رئيسلرى معرفتيله اداره اولنمقده ايديلر؛ و ايجلرنده دولت نامنه مستحق بعض هيئتلر دخى تشكل ايتمشيدى، كه بولنر روماليلر ك اسلحه جهانكيرانه-سنه خيلى وقت مقاومتدن صكره، نهايت روماليلر سواحله قريپ اولان يرلرى ضبطه، و اورالرده بر طاقم شهر و قصبه-لر تاسيسنه موفق اولمشلردى. آنجق بربرلر تماميله رام و تابع اولميوپ، ايچ طرفلرده ينه سربست ياشامغه و چوللرله طاغلرده خيمه-لر ينى قورمغه دوام ايتمشلردى. حتى خرسثيانلغك ظهورندن صكره دخى، بربرلر بو دينى اصلا قبول ايتميوپ، اديان صابئيه-دن اولان اسكى دينلرنده قالمشلردى. روماليلر ك سطوتندن صكره شمالدن هجومله اوروپايى زير وزبر ايدن اقوام وحشيه-دن (واندال)لر اندلسدن آفريقايه تجاوزله، بولنر دخى بر مدت بربرلره اسما و رسماً حاكم اولمشلردى.

شمس منير اسلامك جزيره العربيدن عالمه نشر اشعه فلاح ايتمكه باشلايدى زمان بربرلر بو حالده ايديلر. بربرلر جسارت و شجاعته پك مشهور دكللر سه ده، كثرت نفوسلريله برابر مكر و حيله-ده مهارت و اقتدارلرى مشهور اولديغندن، اهل اسلامى بولنر ك كيدندن وقايه ايجون حقلرنده بر قاچ حديث شريف وارد اولديغي كى، حضرت عمر فاروق (رضه)ك دخى بو بابده-كى بر نامه-لرى مشهوردر. اك اول حضرت مشار اليهك زمان خلافتنده و 19 سنه هجرية-سنده (عيد الله بن سعد بن ابى سرح)ك تحت قيادتنده بر سريه مجاهدين بلاد بربره داخل اولوب، بعده معاويه بن ابى سفيانك زماننده (معاويه بن حديج سكونى) معرفتيله اورالرينك فتحنه

مباشرت، و ملوك امويه زماننده بو فتوحاته مداومت اولنمغه، بربرلر دين اسلامي قبول ايتمه باشلامشلسره ده، وارد اولان احاديث شريفه-يه ماصدق اولمق اوزره، فرصت بولمقجه، ارتداد ايديوب، 12 دفعه ارتدادی ارتكاب ايتمش اولدقلى مرويدر. موسى بن نصير افريقيه امارتنه تعيين اولنمده، اندلسه تجاوزدن اول، بربرلرلى بر قات ده تحت اطاعته ألمغه برابر، دين اسلامك برابره بيننده بر درجه ده انتشارينه سعي ايتمش؛ و او صره-ده بر چوق شجاعن بربر غزاة عربله برابر اندلسه تجاوز ايده-رك، كوندن كونه عربلرله امتزاج و اختلاط چو غالمغه باشلامش ايسه ده، بعض طرفلرده دين قديملىرنده قالمش بربر قبائلى دخى بولنيوردى. نهايت خلفاى عباسيه زماننده خروجله افريقيه بالمروور 172 تاريخنده اعلان استقلال ايدن ادريس علوى قالان بربرلرلى دخى دائره اسلامه جمعه، بو امتك افرادندن لوث شركى بسيتون امحا ايتمشدر.

او وقتدن برى جزيره العربدن و شامدن گروه گروه عربلر افريقانك جهات شماليه-سنه هجرتله، اورالرده توطن ايتدكلرندن، بربرلر بولنرله امتزاج و اختلاط ايده-رك، و قرآن كريمك نازل اولديغى لسان عربي-يى لسان ادبى و سياسى طانيه-رق، يواش يواش شهر و قصبه-لرده، و كيده-رك كويلرده و باديه-لرده دخى كندى لسانلرينى اونومغه باشلامشلىر؛ و عربلر بعض يرلرده كثرته و بعض يرلرده دخى علم و نفوذله كنديلرينه غلبه ايتمشلدر. مع هذا دين اسلامي قبول ايله برابر لسان مليلرينى محافظه ايتمش بعض بربر قبائلى دخى بولنيور، كه بولنر مدنيت اسلاميه دائره-سندن اك اوزاق بولنانلريدر. لکن لسان عربي ايله متكلم اولانلر لسان قديملىرندن بر چوق كلمات و تعبيرات حفظ ايتدكلرى كى، لسان اصليلرينى محافظه ايدنلر دخى بر چوق اصطلاحات و تعبيرات عربيه قبولنه مجبور اولوب، بو كورن سويلينلن بربرجه دخى سائر السنه اسلاميه كى پك چوق كلمات عربيه ايله مخلوطدر.

بربرلرلك احوالى اك اى و اك مفصل صورتنده يازمغه موفق اولمش اولان مورخ مشهور ابن خلدون بربر امتك منقسم بولنديغى بر چوق اقوام و قبائل تعداد و تصوير ايديورسه ده، بز باشليجه-لرينك اساميسنى بيانله اکتفا ايده-جكز. تواريخ اسلاميه-ده ذكرى كچن اقوام بربريه-نك باشليجه-لرى بر وجه آتى بشدر: غماره، هواره، زناته، صنهجه، مصموده.

بوكونكى كونده جنسيت اصليه-لرينى محافظه ايدن بربرلر باشليجه درت قومه منقسم اولوب، تونس و جزايرده-كى (شلوح)لر، مغرب اقصاده-كى (امازغ)لر و صحراى كبيرده-كى (توارق) لرله (تیبو)لردن عبارتدر. جزاير و تونسده-كى (شلوح)لر اوروپاليلر عنندنه (قبيله)دن غلط اوله-رق قبيل #2 اسميله دخى معروفدرلر. آكلاشليغنه كوره، بربرلرلك كنديلرنجه اسم اصلى و قديملىرى (امازغ) اولوب، سويلدكلرى لسانى دخى بو اسمله ياد ايديورلر. اليوم بربرلر كندى لسانلرينى يالكز تكلمده قوللانوب، لسان ادبيلرى عربي ايسه ده وقتيله كندى لسانلرينه مخصوص خطلىرى دخى بولنمش اولديغى غدامس و فزان ايله صحراى كبيرك بعض طرفلرده بولنان بر طاقم آثار عتيقه-دن منقسم اوليور. بو خط 33 حرفدن مركب اولوب، فنيكه-ليلرلك خطندن مأخوذ اولديغى كوريليور؛ و احتماله كوره قرناجيلر دن بربرلره كچمشدر. بعض اوروپا محققلىرى بربر لساننك قواعد و لغت كتابلرينى ضبط و تنظيم و طبع و نشر ايتمشلدر.

1-1272-2

بربرستان، ياخود بلاد البربر

1#

افريقا قطعه-سنگ مصردن بشقه اوله-رق، سواحل شماليه-سنه قريب اولان محللره ويريلن اسم عمومى اولوب، برقه %يعنى بنغازى\$ و فزانله برابر طرابلس غرب خطه-سنى، افريقيه-يى %يعنى تونس\$، جزايرى و مغرب اقصابى جامعدر. بو جهله بربرستان شمالاً آق دكيزله و جنوباً صحراى كبيرله محاط اولديغى حالده، مصر حدودندن تا بحر محيط اطلاسى-يه قدر ممتد اولور؛ و افريقا قطعه-سنگ اك كوزل يرلرينى حاوى بولنور. طرابلس غرب برآز صحراى كبيره مشابه ايسه ده، درجه عرضى و ساحل بحر بويجه ممتد اولمسى قابل سكنى و اعمار اولمسنى ايجاب ايديور. تونس و طرابلس ايله فاس ممالكى ايسه اطلاس %يعنى درن\$ سلسله جبالنك ممتد اولديغى يرلر اولوب، بو طاغلكرک صالدفلى قوللر و اتكلرله شق، و بو طاغلردن اينن پك چوق نهرله اروا اولنور. بربرستانك قسم اعظمى اولان بو يرلر كرك طبيعت اراضى و منظره-جه، كرك هواجه و كرك محصولاتجه افريقان زياته اوروپاى غربى-يه و على الخصوص اسپنياه مشاهددر. بربرستانك اهالى قديمه-سى بربر اولوب، ظهور اسلامدن برى اورالر هجرت ايدن عربلرلك كثرتندن و بربرلرلك دين اسلامه برابر لسان عربي-يى دخى قبول ايتملرندن، اليوم بتون بربرستانك عموميت اوزره اهاليلى عرب و لسان محليسى عربيدير دينه-بيلير. مع هذا كنديلرى عربله بربردن مخلوط اولدقلىرندن كرك سيما و قياقتلىرى، كرك سويلدكلرى لسان عربي شيوه-سى و كرك اخلاق و اطوارلىرى بينلرنده متحد و سائر عربلردن فرقليدر. بناءً عليه مصر حدودندن بحر محيط اطلاسى ساحلنه-دك اولان ممالك واسعه-يه ويريلن اسم مشترك اعتبارى

اولمیب، بو برلر هر وجهه بر مملکت عد اولنمغله لایقدر. ماده آنفه-ده بیان اولندیگی کبی، صرف بربر قالمش بعض قبیلله-لر دخی بولنیورسه ده، بونلر دخی کرک مذهجه و کرک اخلاق و اطوار جه عرب اهالیدن فرقلی اولمیب، بینلرنده سویلدکلری بربر لسانندن بشقه لسان عربی-یه دخی آشنادرلر. بربرستان اهالیسی عمومیت اوزره سکیرلی، قوتلی، بویلی و جسور آدملر اولوب، احرام و بونوس کبیرلر. کمجیلکه و تجارت و صنعته استعدادلری اولوب، یقین و قتلره کلنجه-یه دکین قورسانلری اوروپالیلرک بادئ هول و دهشتی ایدی. اسکی یونانیلر و رومالیلر زماننده بربر و بربرستان اسملری مجهول اولوب، اوزمانلر جغرافیونی بو مملکت واسعه-یی بر وجه آتی 5 خطه-یه تقسیم ایدیور لری: ماوریتانیا % یعنی مغرب اقصی دینلن فاس، نومیدیا % یعنی جزایر، آفریقا % یعنی افریقیه دینلن تونس، طریبولیتانه % یعنی طرابلس و کیرنایق % یعنی برقه دینلن بنغازی. بونلرک بشنجیسی اولان کیرنایقده اسکیدن بری یونانیلر بر طاقم مستملکات پیدا ایتمش اولدقلری کبی، اصل آفریقا یعنی تونسده دخی فنیکه-لیلر یرلشوب، %قرتاج اسمیله بر دولت تأسیس ایتمشلردی. نومیدیا ایله ماوریتانیا ایسه مستقل دولتله حالنده ایدیلر. بعده رومالیلر برر برر بو ممالک جمه-سنى ضبط ایدوب، رومالیلردن صکره بربرستانک قسم غربیسنی وانداللز ضبط ایتمشلردی. دولت امویه زماننده بربرستان کاملاً ممالک اسلامیه دائره-سنه داخل اولوب، %مغرب اسم عمومیسيله یاد اولندیگی حالده، ینه بر وجه سابق 5 قسمه تقسیم اولنمش، و بو اقسامه شو اسملر یرلمشیدی: برقه % کیرنایق، طرابلس % طریبولیتانه، افریقیه % آفریقا، مغرب اوسط % نومیدیا، مغرب اقصی % ماوریتانیا. [بو اسملره مراجعت بیوريله.]

خلافت عباسیه زماننده، ینه خلافته تابع اولمق اوزره، مغربده بنی اغلب دولتی تشکل ایدوب، (بنی مدرار) و (بنی رستم) کبی دیگر بر طاقم کوچک دولتله دخی تأسیس ایتدکن صکره، ادریسیلر یعنی فاطمیلر ظهور ایدوب، مغربی و بعده مصری دخی خلافت عباسیه-دن آیرمشلردر. بعده مغربک بعض طرفلرنده برر کوچک دولت تشکل ایدوب، بونلردن بیویه-رک کسب صیت و شهرت ایدنلری مرابطین و موحدین دولتلریدر، که اندلسی دخی ضبط ایتمشلردی. مؤخرأ مغربک اکثر سواحل و شهر و قصبه-لری اسپانیولرک ایله کچمشیدی. نهایت دولت عثمانیه زماننده مغرب اقصان بشقه بتون مغرب ممالکی خیر الدین و اروج بکلر طرفندن فتح اولنه-رق، رایت عثمانیه آنته آلمش، و دولت عثمانیه-یه تابع اولمق اوزره (غرب اوجقلری) دینلن حکومتلر تشکل ایتمشیدی. طرابلس غرب و بنغازی طوغریدن طوغری-یه اداره عثمانیه-ده بولندیگی کبی جزایر و تونس دخی اجزای ممالک عثمانیه-دن صابیلور. بوکونکی کونده مغرب ممالکی مرکز لرینک اسملریله معروف اولوب، بنغازی، طرابلس غرب، تونس، جزایر و فاس % یاخود مراکش % دینلمکده-در. [بو اسملره و ((مغرب)) ماده-سنه مراجعت بیوريله.]

1-1273-2

بربره

آفریقای شرقیه عدن کورفرزینک ساحل جنوبیسنده بر شهر اولوب، باب المنذبک 315 کیلومتره جنوب شرقیسنده و عدنک 265 کیلومتره جنوبنده اوله-رق، طار و اوزون بر قویک منتهای شرقیسنده، 5° 26' 10 عرض شمالی ایله 30° 44' 42 طول شرقیه واقعدر. مدنیت اسلامیه زماننده خیلی بیوک و معمور بر شهر اولوب، الیوم معموریت قدیمه-سنه دلالت ایدر صو یولی و سائره کبی بعض آثارى موجود ایسه ده، شمذیکی حالده بر قاچ بیک چادیردن عبارت بر بازار محلندن بشقه بر شی دکلدر. حقیقه بربره-نک اهمیتی سنه-ده بر کره اجتماعله تشرین اولدن مارته قدر بش آى دوام ایدن بازاردن طولایی اولوب، بو بازارده آفریقانک ایچ طرفلردن کلن کاروانلر فیل دیشی، دوه تویی، آلتون توزی و سائره کبی مواد تجاریه کتیره-رک، بحر احمر و بصره کورفرزیه هندستان سواحلندن کلن کمیلرک کتیردکلری مختلف قماشلرله و سائر امتعه و محصولاتله مبادلله ایدرلر. کرک موقع جغرافیسی کرک لیماننک فوق العاده صاغلام اولمسی و کرک بو بازارک الیوم پک ایشلک بولنمسی بربره-نک تجارتکاه و جسیم بر شهر اولمغه اولان استعدادینی کوستریور. بو شهرک منسوب بولندیگی خطه-نک دخی اسم اصلیسی بربره-در. [ماده آتیه-یه مراجعت بیوريله.]

2-1273-2

بربره

آفریقای شرقیه حبشک شرق جنوبیسنده بر خطه اولوب، باب المنذبک % غورده قوی % بروننه-دک عدن کورفرزى ساحل جنوبیسنجه ممتد اولور. % سومالی % ممالکندن معدود اولان بو خطه-نک قره-دن حدودی

مجهول اولوب، ایلر سی چول ایسه ده، ساحله %زیلع و %بربره ایله %بندر کاظم کی بر قاچ معتنا اسکله سی و سودان شرقی یه طوغری کاروان یوللری بولندیغدن، بسبتون اهمیت تجاریه دن خالی دکدر. بو خطه آروپالیلرجه %آدل یاخود %عدل اسمیله معروفدر. قسم شمالیسنده کی سواحلنک بر قسمی فرانسه نك و بعض اسکله لری دخی انکتره نك الینه کچمشدر. اهالیسی، مملکتک اسمندن دخی آکلاشدیغی اوزره اقوام بربریه دن اولوب، کندیلرینه مخصوص بر لسانله متکلمدرلر. اقلیم و هوانک تأثیریه و زنجیلرله واقع اولان اختلاطلری حسیله رنگلری سیاه ایسه ده، سیمالری دوزکون اولوب، تامیله عرق قافقاسی یه منسوب بولندقلرینی کوستریور؛ و علی الخصوص قادیلری، سیاه اولدقلری حالده، زیاده سیله متناسب الاعضا و کوزلدرلر. جمله سی دین اسلامه متدین ایسه لر ده، مدنیتدن بیبهره اولوب، یاری چیلاق کزدرلر، و دریدن چادیرلرده و بعض کلبه لرده اقامت ایدرلر. دوه، صیغیر و قویون کبی حیواناتلری ده واردر. ظرافه، فیل، کرکان، زبر، قیلان کبی حیوانات وحشیه چوق اولوب، کیگ و غزاللری و مسک آهولری دخی کثرت اوزره بولمغله، اسکیدن بری مسک اخراجیله مشهوردر. سواحلده کی اهالی صید ماهی ایله مشغولدرلر. اسکله لرنده و شهر و قصبه لرنده کی اهالینک ایسه قسم اعظمی جزیره العربدن کیتمش عربلدر.

1-1274-2

بربُشتر

اندلسک شرقنده بریطانیه اعمالندن بیوک بر شهر ایدی، که 452 تاریخنده نصارا طرفندن ضبط اولنه رق، 7000 قیز سبی اولنمش، و بش سنه صکره دولت اسلامیه طرفندن استرداد اولنمشیدی. جغرافیون عرب بونی بر بیوک شهر صورتنده تصویر ایتدکلری حالده، الیوم %بارباسترو اسمیله %آراغون خطه سنک هونسقه ایالتنده و %ابره ایزماغه تابع %سنغه نهری کنارنده واقع بر کوچک قصبه در. مشاهیر علمای اسلامدن بر چوق ذواتک مسقط رأسی بولنمشدر.

2-1274-2

بریطانیه

(و مقرینک روایته کوره بریطانیه) اندلسک شمال شرقیسنده بر بیوک شهر اولدیغی جغرافیون عرب طرفندن بیان اولنیورسه ده، الیوم اسپانیانک او جهتنده بوکا بکزر بر اسمله اوله بر شهر بولندیغی بیلنمیوب، یالکز هونسقه ایالتنک جهت غربیه سنده %باردناس اسمیله بر ناحیه بولندیغی خریطه لرده کوریلپور.

3-1274-2

بربیر

1#

بوسنه ولایتنک پنالوقه سناغنده و صاوه نهرینک ساحل یمیننده اوله رق، آوستریانک %غرادشقه قصبه سی قارشیسنده کوچک بر قصبه اولوب، 2000 اهالیسی واردر.

4-1274-2

بربیسه

1#

آمریقای جنوبینک انکتره یه تابع %غویانه خطه سنده بر نهر اولوب، %غواقانیه طاغلرندن نیعانه، °35'6 عرض شمالی ایله °50'59 طول غربیده بحر محیط آطلاسی یه دوکیلور. مجراسی 186 کیلومتره در. *- مملکت مذکوره نك منقسم بولندیغی ایکی ایالتک بری ده بو اسمله مسمی اولوب، 25000 اهالیسی واردر، که بونلرک یالکز 800 ی آروپالی و قصوری زنجی ویرلیدر. مرکزی %یکی آمستردام قصبه سیدر. بو ایالت و قتیله فلمنک اولوب، 1796 تاریخنده انکتره یه کچمشدر.

بغداد جوارنده بر کوچک قصبه ایدی. مشاهیر علمان بر چوق ذواتک مسقط رأسی بولنمشدر.

فرانسه-نک غرب شمالیسنده واقع بر بیوک خطه-سی اولوب، %مانشه دکیزیله %غاسقونیه کور فزی آره-سنده بحر محیط آطالسیه طوغری اوزانمش بر بیوک شبه جزیره تشکیل ایدیور. بوکا %بریتانیه مینور\$ یعنی ((کوچک برتانیه)) و %آمریکه دخی دیرلردی. شمالاً مانشه دکیزیله و %نورماندیا خطه-سیله، غرباً و غرب جنوبی جهتندن بحر محیط آطالسی ایله، جنوباً %پواتو\$، شرقاً دخی %آنزو\$ و %من\$ خطه-لریله محدود و محاطدر. طولی 280 و عرضی 180 کیلومتره اولوب، مساحه سطحیه-سی 33888 مربع کیلومتره-در. اراضیسی آلق اولوب، نورماندیا طاغیرینک مابعدی اولان ایکی صره تپه-لر شرقدن غربه ممتد اوله-رق، مانشه حوضه-سنی غاسقونیه کور فزی حوضه-سندن تقریقله برابر، آره-لرنده بر وادی تشکیل ایدیورلر. اک یوکسک محللری 400 متره ارتفاعنی تجاوز ایتمین بو ایکی سلسله-دن شمال جهتنده-کی %آره\$ و جنوبده-کی ده %مونتانی نوآر\$ یعنی ((قره طاغ)) تسمیه اولنور. بو تپه-لر دن نبعانله شمال و جنوبه طوغری آقه-رق دکیزه دوکلین کوچک اولدیغی کبی، فرانسه-نک اک بیوک نهرلرندن اولان %لوآره\$ نك منصبی دخی بو خطه-نک داخلنده اولوب، بو ایرماق برتانیه-نک جنوبی گوشه-سنی سقی ایدیور. داخل خطه-ده نبعان ایدن نهرلرک ایسه اک بیوکی %ویلنه\$ نهریدر. قویلی و صاغلام لیمانلری پک چوقدر. اراضیسی پک منبت اولمیوب، اکثر طرفلری شوره-زار، باتاقلق ویا چالیقدر. مع هذا فن زراعتک ترقیاتی سایه-سندده، خیلی بغدای و سائر حیواناتله کتن، کنویر و سائر حاصل اولور. اورمانلری دخی واردر. معدن کموریله، دمییر، قورشون، کومش، آنطیمون معدنلری و معدن صولری دخی چوقدر. یقین وقتلره کلنجه-یه-دک یوللری پک فنا حالده ایدیسده ده، قرق الی سنه-دن بری هر طرفنه و علی الخصوص قسم غربیسنده متعد دمییر یول خطلری تمید اولندیغی کبی، مانشه دکیزینه دوکلین نهرلریله غاسقونیه کور فزینه دوکلینلری آره-سنده دخی متعدد جدولر آچلمشدر. اهالیسی (کلت) جنسندن اولوب، بر طاقلری و علی الخصوص قسم غربیسنده ساکن اولانلری الیوم کلت لسانیه تکلم، و اسکی اخلاق و عادات ملیه-لرینی محافظه ایتمکده-درلر. بونلر چالیشقان و ثباتلی آدملر اولوب، آنجق برآز تعندله اتهام اولنیورلر. برتانیه-نک مرکزی %رنه\$ شهری اولوب، بر ایالت صورتنده اداره اولندیغی وقت 8 بابلوزلغه و یا قونتلغه منقسم ایدی. فرانسه-نک تقسیمات جدید-سنده برتانیه اسمنه رعایت اولنمیوب، بو خطه بر وجه زیر 5 ایالته تقسیم اولنمشدر: فینیستره، موربیهان، قوت دو نور %یعنی سواحل شمالیه\$، ایله مع ویلنه، آشاغی لوآره. [بو اسملره مراجعت.]

بو خطه زمان قدیمده کلت جنسیتنه منسوب بر قاچ قومله مسکون اولوب، میلاددن 56 سنه اول رومالیر طرفندن فتح اولنمش؛ و روما دولتک انقراضنده برتانیه (آمریق) حکومات مجتمعه-سی باشنه کچمشیدی. بشنجی و آلتنجی قرن میلادیده انکلتره آطه-سندن بر چوق (برتون) لر آنغلرله صاقسونلرک تعرضندن فرار ایدوب، بو خطه-یه کلمکه، او وقتدن بری %برتانیه\$ اسمیله تسمیه اولنمشدر. بر چوق وقت کندی دوقه-لری و قونتلری معرفتیله اداره اولنوب، بعض دفعه انکلتره و فرانسه حکمدارلرینه واران دوقه و قونتلرینک قیزلری طرفندن جهاز مقامنده انکلتره-یه و فرانسه-یه التحاق ایتمش ایسه ده، چوق کچمه-دن ینه آیریلوب، نیم مستقل صورتده اداره اولنمش؛ و آنجق 1532 تاریخنده فرانسه-یه الحاق اولنمشدر.

و انکلز-جه #2 اروپا قطع-سنگ غرب شمالیسنده بر بیوک آطه اولوب، انکلتره ایله اسقوجیا مملکتلرینی حاویدر. بو ایکی مملکتله بو جزیره-نک قارشیسنده واقع ایرلانده آطه-سندن و آسیا، آفریقا، آمریکا و آوسترالیاده-کی مستملکات و اسعه-دن مرکب اولان دول مغمظه-دن انکلتره دولتته بیوک برتانیه دولتی دخی دیرلر. [((انکلتره)) و ((اسقوجیا)) ماده-لرینه مراجعت بیوریله.]

كلت لساننده (برت) حكمدار ديمك اولديغندن، %برتانيه\$ كلمه-سنگ ((حكمدارلق)) و ((دولت)) معناسنى افاده ايتمى، و بو سببله كلت اقواميله مسكون اولان بعض يرلره %برتانيه\$ اسمى و يرلمش اولمى محتملر.

2-1275-2

برتانيه، يكي -*-

1#

بو اسم آمريقاي شماليك منتهاى شمالنده اولان انگليز مستملكات واسعه-سنه و يريليورديسه ده، اليوم متروك اولوب، قطعۀ واسعه مذكوره (دومينيون) اسميله معروفدر. ((دومينيون)) ماده-سنه مراجعت بيوريله. [

3-1275-2

برتانيه، يكي -*- جزايرى 1#

بحر محيط كبيرده %يكي كينه\$نگ شرقنده و %لوبيز ياده\$ جزايرينك شمالنده بر طاقم جزاير اولوب، 4° ايله 25' 6° عرض جنوبى و 146° ايله 150° طول شرقى آره-لرنده واقعدرلر. بو آطه-لرك ايكيسى يعنى نفس %يكي برتانيه\$ ايله %يكي ايرلانده\$ آطه-لرى بيوك اولوب، يكي هانوره، دوق ديورق، جرارد دونيس و سائر اسمرله بر چوق كوچكلرى دخى واردر. بركانلرى و اورمانلرى چوقدر. اهاليلىرى 100000 راده-لرنده اولوب، (پاپو) جنسنه منسوبدرلر. بو آطه-لر 1699ده قيودان (دامپير) طرفندن كشف اولنمشدر.

4-1275-2

برتران سنت -*-

1#

خرستيانلرك عزيزلرندن اولوب، فرانسه-ده مان پسقوسى ايدى. 553 تاريخ ميلاديسنده طوغمش، و 623ده وفات ايتمشدر. تموزك 3نده يورطيسى اجرا اولنور. -*- يورطيسى تشرين اولك 15نده اجرا اولنور ديكر بر سنت برتران ده و واردر، كه 1073ده طوغوب، 1126ده وفات ايتمشدر.

1-1276-2

برتران، قونت -*-

بيوك ناپوليونك احباسندن اولوب، مصرده كوستردىكى شجاعت و جسارت اوزرينه، ايمپراطورك ياور حربى اولمش، و ميرلوالق رتبه-سنه ترفيع اولنمشيدى. بعده بر چوق محاربه-لرده دخى ابراز خدمت ايتمكله، فريقلك رتبه-سنى احراز ايتمش؛ و 1813ده ايمپراطورك مابين مشيرى اولمشيدى. ادبارنده دخى ناپوليوندن آيرلميوب، %البه\$ و %سنت هلنه\$ آطه-لرى منفالرينه برابر كيتمش؛ و ايمپراطورك وفاتندن صكره فرانسه-يه عودتله، محكوم اولديغى اعدام جزاسندن عفو اولنه-رق، 1830ده مملكتى اولان %شاتورو\$ طرفندن مبعوث انتخاب اولنوب، حريت مطبوعاتى مدافعه ايتمشيدى. 1773ده طوغوب، 1844ده وفات ايتمشدر. %سنت هلنه\$ آطه-سنده ناپوليونك املاسيه يازمش اولديغى مصر و شام محاربه-لرى تفصيلاتنى حاوى 2 جلد اوزره بر كتابى اولادى طرفندن نشر اولنمشدر.

2-1276-2

برتران مولويل

1#

فرانسه رجانندن اولوب، 16نجی لویی زماننده بحریه ناظری اولمشیدی. 1792ده انکلتره-یه التجایه مجبور اولوب، 12 جلد اوزره بر فرانسه اختلالی تاریخی و 2 جلد اوزره دخی 16نجی لویی دورینک تاریخی یازمشدر. 1744ده %تولوز\$ده طوغوب، 1818ده پرسده وفات ایتمشدر.

3-1276-2

برتن

1#

فرانسه ادبا و سیاسیونندن اولوب، (ژورنال ده دبا) غزته-سنگ مؤسیدر. 1766ده پارسده طوغوب، 1841ده وفات ایتمشدر. مذکور غزته-یی 1799ده تأسیس ایدوب، شاتوریان و مالتیرون کبی ادبا و علمانک دخی یاردیمیله آز وقتده کسب شهرت و اعتبار ایتمسده سبب اولمشدر. قرال طرفدارلغیله اتهام اولنه-رق، 1800 تاریخده حبس و 5 سنه قدر نفی اولنمشیدی. کنديسندن صکره برادری و اوغللری غزته-یی اداره ایدوب، (مادمآزل برتن) اسمیله شاعره و ادیبه بر قیزی دخی وارایدی. *- بو اسمله فرانسه-ده بر شاعر و (سنت برتن) اسمیله 7نجی قرن میلادیده بر عزیز دخی بولنمشدر، که یورطیسی ایلولک 5نده اجرا اولنور.

4-1276-2

برتود

1#

اسویچره-نک اک مشهور ساعتجیلرندن اولوب، 1725ده طوغمش، و 1807ده وفات ایتمشدر. فرانسه بحریه نظارتنک ساعتلرینی تسویه-یه مأمور اولوب، ساعتجیلغه دائر بر قاچ کتاب دخی یازمشدر.

5-1276-2

برتود

1#

اسویچره-ده-کی %بورغورف\$ شهرینک نام دیکریدر. [(بورغورف)) ماده-سنه مراجعت بیوریله].

6-1276-2

برتوله

1#

فرانسه-نک اک مشهور کیمیاکرلرندن اولوب، 1748ده ساوواده طوغمش، و 1822ده وفات ایتمشدر. فن طبی تحصیل ایدوب، بر مدت اجرای طبابتدن صکره، کیمیایه اختصاصله، بو فنده و علی الخصوص بویا انواعنک استحضاراننده پک چوق کشفیات نافع-یه موفق اولمش؛ و %آرکوی\$ده خانه-سنده بر کیمیا جمعیتی تأسیس، و بر چوق کتب کیمیویه تالیف ایتمشدر. مصر سفرنده دخی ناپولیونک معیننده بولنمشدر.

7-1276-2

برتون

1#

فرانسه-نک مشهور بسته-کارلرندن اولوب، 1727ده پارسده طوغمش، 1780 وفات ایتمشدر. *- بونک اوغلی دخی بو اسمله مسمی اولوب، موسیقیده پدرینی کچمش، و اوپرانک ترقیاتته پک چوق خدمتله ایندکدن صکره، 1844ده وفات ایتمشدر.

8-1276-2

برتون

1#

آروپای غربینک اھالی قديمه-سی اولان (كلت) لرك منقسم بولندقلری بری اولوب، برتانیه آطه-سندھ یعنی انكلتره و اسقوچياده ساكن ايديلر. بعده ايرلانده-دن كچن اسقوتلر بونلری اسقوچيادن چيقاره-رق، انكلتره-يه چكلمشلدی. جرمانيدان آنغلو-صاقسونلر انكلتره-یي استیلا ايتدكلرنده، برتونلرك بر طاقمی بونلرله اختلاط و امتزاج ايده-رك، انكلیز قومی تشكیل، و بر طاقملری دخی فرانسه-نك غرب شمالی كوشه-سنه كچوب، بو مناسبته %برتانیه\$ تسمیه اولنان خطه-ده توطن ایتمشلدی. بو خطه-ده برتونلر الی یومنا هذا باقی اولوب، اكثریسی فرانسز لاشمشلرسه ده، سواحل غربیه و شمالیه-یه یقین اولانلری الیوم جنسیت و لسانلرینی محافظه ایتمكده-درلر. بونلرك لسانی كلت لساننك منقسم بولندیغی باشلیجه درت شعبه-سندن الیوم موجود اولان ايكیسنك بریدر. (دیكری ایرلانده اسقوچیا، والس و مانده سویلنلن لسانلری جامع اولان غال لسانیدر.) بو لسانك قواعد اشتقاقاتی و سائر كلت و جرمان و لاتین لسانلریله و الحاصل السنه آریانیه ایله اولان مشابهاتی لسانیونی مشغول ایدیور.

1-1277-2

برتون برونی

[[قاپ برتون]] ماده-سنه مراجعت بیوریله.]

2-1277-2

برتینورو

1#

ایتالیانك وسطلرنده %فورلی\$ نك 11 كيلومتره جنوب شرقیسنده بر قصبه اولوب، 6500 اھالیسی، مشهور شرابی و كوكورد معدنی واردر.

3-1277-2

برتیه كویوم -*

1#

جزویت رؤسا و علماسندن اولوب، و ولتره و دیگر مجموعه فنون حکماسنه قارشى اولان مقاله-لریله و بونلرله ایتدیكى منازعات قلمیه ایله شهرت بولمشدر. -* (آلكساندبرتیه) بیوك بوناپارتك مشیرلرندن اولوب، مشار الیهك معیننده اكثر محاربته ابراز جسارت اینمش؛ و بولندیغی محاربته-لر حقنده معلوماتی حاوی بعض اثرلر بر اقمشدر.

4-1277-2

برج

اصفهان قریبنده بر قریه اولوب، مشاهیر علمادن پك چوق ذواتك مسقط رأسی بولنمشدر. -* سوریه-ده دخی بو اسمله بر چوق قریه-لر واردر.

5-1277-2

برج الرصاص

انطاکیه جوارنده متین قلعه ایدی. الیوم خرابدر.

6-1277-2

برجوان، ابو الفتوح

ملوك فاطمیه-دن عزیز باللهك كوله-لرندن بر آق اغا اولوب، مشار الیهك وفاتندن صکره، اوچ سنه قدر حاکم بامر اللهك مدبر اموری بولنمش؛ و امور دولتی تمامیله الینه آلوب، بیوک بر نفوذ و اقتدار پیدا ایتدکن صکره، سفاهته طالمشیدی. 390 تاریخنده قتل اولنه-رق، پک چوق اموال و اشیا و نقودی بولنوب، ضبط اولنمشدر. قاهره-ده-کی %حارة برجوان\$ بوکا منسوبدر.

7-1277-2

برجه

اندلسده مریه اعمالندن بر قصبه اولوب، بعض مشاهیر علمانك مسقط رأسی بولنمغله مشهوردر. حکومت اسلامیه زماننده چیقارلمقده بولنمش اولان قلاهی معدنی الیوم موجوددر.

8-1277-2

برچین

1#

اسقوجیانك %فورفار\$ ایالتنده و فورفار شهرینك 20 کیلومتره شمال شرقیسنده بر قصبه اولوب، 8800 اهالیسی، مشهور بر چاك قله-سی، بر قلعه و بز فابریقه-لری وارددر.

9-1277-2

برج، بن عسکر بن وتار

صحابه-دن اولوب، مصر فتحنده حاضر بولنمش، و اوراده توطن ایتمش ایدی.

10-1277-2

بردا

1#

فلنكك %بر ابانت شمالی\$ ایالتنده، %بوآدوق\$ شهرینك 50 کیلومتره جنوب غربیسنده مستحکم بر قصبه اولوب، 15000 اهالیسی، ترسانه-سی، حربیه مکتبی و سائر مکاتبی، 120 متره یوکسك بر قله-سی اولان مصنع بر کلیساسی، ایشلك تجارتی و چوخه و خالی فابریقه-لری وارددر. بو قصبه-ده بر چوق وقوعات تاریخیه جریان ایدوب، بر قاچ معاهده عقد اولنمشدر.

11-1277-2

بردامه

سودانده برنوح جوارنده بر مملکت اولدیغی ابن بطوطه بیان ایدیور.

12-1277-2

بردسیر

کرمانک شمال جهتند و کرمان ایله خراسان آره-سندھ-کی چولک کنارنده بر بیوک شهر اولدیغی کتب عربیه-ده کوریلوب، الیوم نه حالده بولندیغی مجهولدر.

13-1277-2

بردوان

1#

هندستانک بنکاله خطه-سندھ و کلکوتہ-نک 95 کیلومتره شمال غربیسنده ایالت مرکزی بر شهر اولوب، 54000 اهالیسی، بر قلعه و بعض آثار معماریه-سی واردر.

14-1277-2

بردی

دمشق شامک ایچندن کچن نهرک اسمی اولوب، بو نهر دمشق غرب شمالی طرفنده واقع زبدانی قریه-سی جوارندن نبعان، و شرق جنوبیه طوغری جریانله، برآز آشاغیده %عین فیجه\$ جایله برلشه-رک، شهره کیرمزدن اول سقی اراضی ایچون آچلمش بر چوق جدولره ایرلدقن صکره، شهرک ایچندن مرورله، دمشق شرق طرفنده واقع %مرج\$ و نام دیکرله %عتیه\$ کولنه دوکیلور. کنارلری غایت کوزل و مفرح اولوب، شعرای عرب مدحی حقتده پک چوق قصیده-لر سویلمشلدردر. اسم قدیم سریانیسی (ابانا) اولوب، روملر (خریسوروئه) یعنی ((آلتون آقیتان)) اسمنی ویرمشلدی.

15-1277-2

بردیچف

1#

روسیه-نک %کیف\$ ایالتند و %بیتومیر\$ک 44 کیلومتره جنوبنده بر شهر اولوب، 35000 اهالیسی واردر.

1-1278-2

بردع، بن زید جذامی

صحابه-دن اولوب، رفاعه بن زید جذامینک برادریدر. *- (بردع بن زید بن نعمان انصاری) دخی صحابه-دن اولوب، احد و سائر غزالرده حاضر بولنمشدر.

2-1278-2

بردعه، یاخود بردعه

آذربایجانک جهت شمالیه-سندھ یعنی قافقاسیه-ده بر بیوک شهر ایدی، که %کنجه\$نک 70 کیلومتره شرق جنوبیسنده و %کور\$ ایرماغی مجراسنک 20 کیلومتره جنوب غربیسنده اوله-رق، %کوکچه\$ کولنه دوکلین بر نهرک ایکی قولى آره-سندھ واقع ایدی. جغرافیون عرب آثارنده بو شهرک معموریتی اوزون اوزادییه و صف و تعریف اولنه-رق، تجارتی و معمولات صنایعه شی پک چوق بولنمش اولدیغی کبی، میوه-لری و اییکی دخی مشهور ایدوکی ذکر اولنیور. اطرافی دخی پک معمور و باغ و باغچه-لرله مستور اولوب، هفته-ده بر شهرک خارجنده بر بیوک بازار قوریلوردی. بو شهر تا یاقوت حمونیک زماننده یعنی یدنجی قرن هجریده خراب

اولوب، ویرانه‌لری الیوم مشهوددر. برذعه حضرت عثمان بن عفانك زمان خلافتنده 25 تاریخ هجریسنده سلیمان بن ربیعہ باهلی یدیله فتح اولنمشیدی. ایچنده مشاهیر علمادن پك چوق ذوات ظهور ایتمشدر.

3-1278-2

برزال، بنی -*.

اقوام بربریه-دن (زناته) قومنك بر قبیلہ-سی اولوب، درنجی قرن هجریده افریقیه-ده کسب قوت و نفوذ ایتمکله، جعفر بن معدك معیتنده اندلسه رحلتله، حکم بن مستنصر امونینك عسکری سلکنه دخول ایتمشلردی. اندلسده دولت امویه-نك انقراضنده ظهور ایدن طوائف ملوک میاننده رئیسلری اسحق برزالی قرمونه-ده اعلان استقلال ایتمشیدی. کندیسندن صکره اوغلی عبد الله، بعده اونك اوغلی محمد و بوندن صکره اوغلی عزیز المستظهر حکومت سوروب، بونك زماننده بنی عباددن معتضد 459 تاریخنده %قرمونه-\$-پی ضبط ایتمکله، بنی برزال حکومتی منقرض اولمشدر.

4-1278-2

برزانی

1#

اوستریانك %غالچیا\$ خطه-سنده و %لمبرغ\$ك 65 کیلومتره جنوب شرقیسنده بر قصبه اولوب، 7800 اهالیسی واردر.

5-1278-2

برزیوس

1#

اسوجك مشاهیر کیمیویونندن اولوب، 1779ده طوغمش، و 1748ده وفات ایتمشدر. کندیسی طیب اولوب، استوقهولم طبییه مکتبنده معلم اولدیغی حالده، باشلیجه کیمیا و معادن و حکمت طبیعیه ایله اوغراشوب، بو فنلرده و علی الخصوص کیمیاده پك چوق کشفیاته موفق اولمش؛ و بر چوق تألیفات فنییه بر اقمشدر. آقادیانك کاتب دائمیسی مأموریتنه و سائر بر چوق عنوانلره دخی نائل اولمشیدی.

6-1278-2

برزنج

قافقاسیه-ده اران جوارنده و %برذعه-\$نك 18 فرسخ شمال شرقیسنده بر قصبه اولدیغی یاقوت حموی ذکر ایدیور.

7-1278-2

برزند

تقلیس جوارنده بر قصبه اولدیغنی یاقوت حموی ذکر ایدیور. اصطحری بو قصبه-نك آذربایجاندن معدود اولوب اردبیلدن 15 فرسخ مسافه-ده اولدیغنی بیان ایدیور.

8-1278-2

برزوف

1#

سیبریانک %توبولسق\$ ایالتنده %سوسوه\$ ایله %ووغولقه\$ نهرلرینک ملتقاسنده و %توبولسق\$ 570 کیلومتره شمالنده بر قصبه اولوب، کلیتلی کورک تجارتی و آلتون معدنی واردر. روسیه دولتی طرفندن منفا اتخاذ اولنمشدر.

9-1278-2

برزویه

ایران قدیم حکما و اطباسندن اولوب، لسان هندییه دخی آشنا بولنمغله، نوشروان عادل طرفندن بعض کتب حکمییه-نک جمع و اخذیچون هندستانه کوندریلوب، ((کلیله و دمنه)) اسمیله مشهور اولان کتابی کتیرمش، و لسان پهلوییه ترجمه ایتمشیدی. بعده بو کتاب ابن مقفع طرفندن عربییه ترجمه اولنمشدر.

10-1278-2

برزویه، یاخود برزیه

سورییه-ده %اقامیه\$ جوارنده مشهور بر قلعه ایدی، که اهل صلیب محارباتی زماننده فوق العاده اهمیت آلوب، متانتیله کسب شهرت ایتمشیدی. اهل صلیبک الینه دوشوب، 584 تاریخنده صلاح الدین ایوبی طرفندن استخلاص اولنمشدر.

11-1278-2

برزه

نیشابورده بر ناحیه و دمشق شام قربنده بر قریه اولوب، بعض مشاهیرک مسقط رأسلری بولنمشلردر. *- بانک ضمیله برزه دخی جزیره العربده بر موقع اولوب، بوراده زمان جاهلیتده بنی سلیم ایله بنی فارس بیننده (یوم برزه) دینمکله معروف و ایام عربدن معدود بر وقعه جریان ایتمشدر.

1-1279-2

برزینه

1#

روسییه-ده بر نهردر که %مینسک\$ ایالتنده %ویلیقه\$ قربنده نبعانله، استودیانقه، بوریسوف، بوبرویسوق، غوروال و سائر قصبه-لرک ایچندن کچه-رک، 350 کیلومتره-لک جریاندن صکره، قره دکیزه منصب اولان %دنپیر\$ ایرماغنه دوکیلور.

2-1279-2

برزراق

1#

فرانسه-نک مشاهیر محررینندن اولوب، 1620ده طوغمش، و 1655ده وفات ایتمشدر. بر چوق تیاترو کتابلری و سائر بعض آثار ادبیه یازمشدر، که اکثری کسب شهرت ایدوب، دفعاتله نشر اولنمشدر.

3-1279-2

برسبای، ملک اشرف

عنوانيله معروف ملوكك آلتنجيسى و چراكسه مصرك سكرنجيسيدر. [(اشرف)] ماده-سندھ آلتنجى فقره-يه
مراجعت بيوريله.]

4-1279-2

برست

1#

فرانسہ-نك غرب شمالى ساحلنده، برتانيه خطہ-سنگ %فنيستره\$ ايالتنده قضا مركزى بر شهر و اسكله اولوب،
پارسك 507 كيلومتره غربنده واقعدر. 66830 اھالييسى، غايت صاغلام ليماى، كوزل ريختمى، استحكاماتى،
كوزل مسيره-لرى، سفائن انشاسنه مخصوص دستكاهلرى، بحريه-يه متعلق بر چوق مؤسساتى، متعدد
فابريقه-لرى، مكتب بحرى و اعداديسى، كتبخانه-سى، نباتات باغچه-سى و پك ايشلك تجارتي واردر. ايكي
ليماى اولوب، برى سفائن حربيه-يه و ديكرى سفائن تجاريه-يه مخصوصدر. شهر دكيزك بر قوليله ايكي-يه
منقسم اولوب، برى نقس برست و ديكرى %رقوورانسه\$ محله-سيدر. آرہ-لرنده آچيلور قپانور بر كوپرى
واردر.

5-1279-2

برسچ

1#

روسية-نك %غرودنو\$ ايالتنده و غرودنونك 180 كيلومتره جنوبنده واقع بر شهر اولوب، اكثرى يهودى اولمق
اوزره 23000 اھالييسى، برقيانك اوزرنده بر قلعه-سى و مشهور بر خاوره-سى واردر.

6-1279-2

برسلاؤ

1#

پروسية-نك %سيلزيا\$ خطہ-سندھ معتنا بر شهر اولوب، برلينك 311 كيلومتره جنوب سرقيسندھ و %اودر\$
ايله %اھلاؤ\$ نھرينك ملتقاسندھ واقعدر. سيلزيا خطہ-سنگ و ايلتك مركزى اولوب، 239050 اھالييسى،
طوپخانه-سى، متعدد قشلہ-لرى، دار الفنونى، 300000 جلدى حاوى كتبخانه-سى، موزہ-سى، اپيك و بوك
منسوجاتہ مخصوص فابريقه-لرى، پك ايشلك تجارتي، بازار و پنايرلرى واردر. وقتيله سيلزيا دوقة-لرينك
مقرى اولوب، بعدھ چھستانه و اوستريايه كچمش، و 1741 ده ايكنجى فردريق طرفندن ضبط اولنہ-رق،
پروسية-يه الحاق اولنمشدر.

7-1279-2

برسه

1#

فرانسہ-نك اقطار شرقيه-سندن كوچك بر خطہ-نك اسم قديميدر، كه %بورغونيه-\$ دن معدود اولوب، مركزى
%بورغ\$ شھرى ايدى. قسم اعظمى %ان\$ ايالتنى تشكيل ايديور. [(ان)] ماده-سنھ مراجعت بيوريله.]

8-1279-2

برسى

1#

پارسك شرق طرفنده و %سینه\$ نهري كنارنده بر بيوك قريه ايدى، كه پارسك توسعى حسيبله اخيراً بو شهره التحاق ايدە-رك، بر محله-سى حكمنه كچمشدر. التحاقدن اول 12979 اهاليسى و پك چوق شراب، سرکه، روم و زيتون ياغى مخزنلرى وار ايدى.

9-1279-2

برشا

1#

ايتاليانك %لومبارديا\$ خطه-سند و ميلانك 80 كيلومتره شمال شرقيسنده همنامى اولان اباتك مركزى بر شهر اولوبن 40000 اهاليسى، قلعه-سى، مصنع كليسا و تياتروسى، (كيريبيانه) اسمبله بيوك بر كتبخانه-سى، اسلحه ناريه و چوخه، دانته، فانله و سائر فابريقه-لرى و پك ايشلك تجارتي واردر. بعض مشاهيرك مسقط رأسيدر. بر آر-ملق مستقل بر جمهوريت تشكيل ايتمشيدى.

10-1279-2

برشلو

1#

ايتاليانك و سطرند، %رجيو\$نك 25 كيلومتره شمال غربيسنده و %پو\$ ايرماغنك ساحل يميننده بر شهر اولوب، 45000 اهاليسى واردر.

11-1279-2

برشلونه

اسپانياده-كى %بارسلونه\$ شهر و ا يالته عربلر طرفندن ويريلن اسمدر. [(بارسلونه)] ماده-سنه مراجعت بيوريله.]

12-1279-2

برشليانه

اندلسده %لبله\$-يه ملحق بر قصبه اولديغى ((معجم البلدان))ده مذکوردر.

13-1279-2

برشو

1#

فرانسه شعراسندن اولوب، 1765ده ليون جوارنده طوغمش، و 1839ده وفات ايتمشدر.

14-1279-2

برصوم

سريانى رهبانندن و نسطورى مذهبي پيشوالرندن اولوب، بشنجى قرن ميلاديه ياشامش، و مذهب مذکورك ايران و عراق طرفلرنده نشرينه خدمت ايتمشدر.

1-1280-2

برطاش

بحر خزر ك جهت شمالیه-سنده و اتل % یعنی و ولغا\$ ایرماغناك شرقنده بر قوم اولوب، ساكن بولندقلری بقعه-نك دخی بو اسمله معروف اولدیغی جغرافیون عرب آثارنده مسطوردر. بو قومك كندینه مخصوص بر لسانله متكلم اولوب، بو لسانك ده تركجه و بلغارجه ایله مناسبتی اولمدیغی، و بونلرك یازین خیمه نشین اولوب، قیشین اخشاب اولرده اسكان ایتدكلری و كورك تجارتیله دخی مشغول و جمله-سی دین اسلامه متدین بولندقلری كتب عربیه مذكوره-دن منفهم اولیور. الیوم اورالرده اسمله بر قوم بولندیغی بیلنمدیكندن، وقتیله مغول و تاتارلرك هجومی صره-لرنده اورادن قاچمش، ویا محو و پریشان اولمش اوله-جقلری آكلاشیلیور.

2-1280-2

برطلی

نینوی جوارنده دجله کنارنده بر قصبه اولدیغی یاقوت حموی ذكر ایدیور.

3-1280-2

برغ

1#

آلمانیاك اسکی حكوماتندن اولوب، %رین\$ ایرماغناك جهت شرقیه-سنده واقع ایدی. مرکزی %دوسلدورف\$ شهری ایدی. وقتیله قوننلق و بعده دوقه-لق صورتنده اداره اولندقدن صكره، بیوك بوناپارت طرفندن ضبط اولنه-رق، فرانسه-یه الحاق اولنمشیدی. مشار الیهك سقوطندن صكره پروسیه-یه الحاق اولنه-رق، الیوم رین ایالتندن معدوددر.

4-1280-2

برغ

1#

فرانسه-نك ((شمال)) ایالتنده و %دونكرق\$ك 10 کیلومتره جنوب شرقیسنده ناحیه مرکزی بر قصبه و اسكله اولوب، 5800 اهالیسی، لیمانی، استحکاماتی، سفائن دستگاهلری، پینیر و سائره تجارتی و بعض فابریقه-لری وارددر.

5-1280-2

برغامه، یاخود برغامو

1#

ایتالیانك لومباردیا خطه-سنده همنامی اولان ایالتك مرکزی بر شهر اولوب، میلانك 44 کیلومتره شمال شرقیسنده بر تیه-نك اوزرنده واقعدر. 38000 اهالیسی، استحکاماتی، بیوك بر کلیساسی، كوزل تیاتروسی، كتبخانه-سی، بر قاچ جمعیت علمیه-سی، ایپك، **بیاغی**، شراب، زیتون یاغی، میوه و دمیر آلاتنه متعلق خیلی ایشلك تجارتی وارددر. شاعر مشهور (تاس)ك وطنی اولوب، مشار الیهك شهرك ایچنده بر هیكلی مركزوزدر. *- برغامه ایالتنك طولی 120 و عرضی 79 کیلومتره اولوب، 370000 اهالیسی وارددر.

6-1280-2

برغ اوپ زوم

1#

فلمنكك برابانت شمالي ايلتنده، %آنور\$ك 31 كيلومتره شمالنده و %زوم\$ نهري اوزرنده بر قصبه اولوب، 9000 اهاليسي، استحکاماتي و قورو باليق تجارتي واردر.

7-1280-2

برغر

مسعودی بو اسمله قره دکیزك سواحل شماليه-سنده بر قوم بولنديغي و بونلرك ايکيده برده قسطنطينيه-يي تضيق ايندکلريني بيان ايدوب، ياقوت حموی بونك روايتني نقل ايندکدن صکره، (بلغار)دن غلط اوله-جغنی ظن ايدوبور.

8-1280-2

برغمان

1#

اسوچك مشاهير کيميويونندن اولوب، 1735 تاريخنده طوغمش، و 1784ده وفات ايتمشدر. (اوپسال) دار الفوننده کيميا معلمی بولنمش؛ و فنون متنوعه-يه و علی الخصوص فن کيميايه متعلق بر چوق کتابلر يازوب، بو فنده بعض کشفیات نافعه-يه دخی موفق اولمشدر. آثاری پک مقبولدر.

9-1280-2

برغمه

آيدين ولايتنك از مير سنجاغنده قضا مرکزی بر قصبه اولوب، از ميرك 85 كيلومتره شمالنده و ساحل بحردن 30 كيلومتره ايچريده اوله-رق، باقر چاينك بر ساعت شمالنده واقعدر. 12000 اهاليسي، يلدریم سلطان بايزيد خانك بناکرده-سی اولان بيوك و مصنع بر جامع شريفيله ديكر متعدد جوامع و مساجد و مدرسه-لری، بخارله ايشلر 9 پاموق فابريقه-سی و خيلى تجارتي واردر. پك اسكى بر قصبه اولوب، اسم قديمی پرغاموس #1در. زمان قديمه بيوك و مشهور بر شهر اولوب، علوم و فنون مرکزی و حکيم شهير جالينوسك وطنی بولنمشدر. (آندروماق)ك اوغلی (پرغاموس) طرفندن تأسيس اولنه-رق، بيوك اسکندر طرفندن فتح اولنمش؛ و جهانکير مشار اليهك وفاتندن صکره، طوائف ملوکن اوله-رق بو شهرده دخی بر کوچك دولت تشکل ايتمشيدی. بر غامه-ده 200000 جلدی حاوی بيوك بر کتبخانه بولنوب، اسکندريه کتبخانه-سيه دعواي رقابت ايدردي. بعده بونك کتابلری دخی اسکندريه-يه نقل اولنمشدر. قصبه-نك ايچنده و اطرافنده معموريت قديمه-سنه دلالت ايدر پك چوق آثار عتيقه موجوددر. *- بر غمه قضاسی آيدين ولايتنك و از مير سنجاغنك منتهای شمال غربيسنده واقع واسع بر قضا اولوب، غرباً آق دکيزله، شمالاً خداوندکار ولايتنك قره-سی سنجاغيله، شرقاً صاروخان سنجاغيله، جنوباً دخی منمن قضاسيله محدود و محاطدر. اراضيسي پك منبت و محصولدار اولوب، باقر چايبيله و ديكر بر قاچ کوچك نهريله اروا اولنور. محصولاتی حبوبات متنوعه ايله پاموق ودن و ميوه-لرک انواعندن عبارتدر. اورمانلری دخی چوقدر. آيازمند، ديکيلي و چاندارلی اسملريله اوچ اسکله-سی واردر. قضا 163 قريه-دن مرکب اولوب، ايليجه بر غمه، ديکيلي، چاندارلی، آيازمند، نواحی بر غمه، کليسا و قوزات اسملريله 7 ناحيه-يي جامعدر. اهالی قضا 66088 نفوسدن عبارت اولوب، بونلرك يالکز يدي بيك کسوری خريستان و يهودی و قصوری کاملاً اسلامدر.